

АНАЛИЗ

**НА РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ
ОТНОСНО НАГЛАСИ И УПОТРЕБА НА
ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА СРЕД УЧЕНИЦИТЕ
В ГИМНАЗИАЛЕН КУРС НА ОБУЧЕНИЕ
(9-12 КЛАС) В УЧИЛИЩАТА НА ТЕРИТОРИЯТА
НА ГРАД РУСЕ**

GLOBAL METRICS Ltd.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ	3
2. ДЕМОГРАФСКИ ПРОФИЛ НА УЧАСТНИЦИТЕ В АНКЕТАТА	3
3. АНАЛИЗ НА ПОЛУЧЕНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА:	4
3.1. Въвеждащи въпроси	4
3.2. Въпроси, свързани с училището и обкръжението	6
3.3. Употреба на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества	10
3.4. Информираност и нагласи относно употребата на психоактивни вещества	57

ПРЕДМЕТ НА ПРОУЧВАНЕТО:

Нагласи и употреба на психоактивни вещества сред учениците

ТЕРИТОРИЯ НА ПРОУЧВАНЕТО:

Училища на територията на град Русе

ОБЕКТ НА ПРОУЧВАНЕТО:

Ученици от 9 до 12 клас

МЕТОДИКА НА РЕГИСТРАЦИЯ:

Пряка групов анонимна анкета в училищата

ОБЕМ НА ИЗВАДКАТА:

1114 лица

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В рамките на изпълнение на Договор № 10/ 12.10.2017г. с предмет: „Провеждане на социологически проучвания „Нагласи и употреба на психоактивни вещества“ по обособена позиция 3 – Представителни анкетни проучвания „Нагласи и употреба на психоактивни вещества сред учениците в гимназиален курс на обучение (9-12 клас) в училищата /държавни, общински и частни - според наличните такива/ на територията на градовете Разград, Сливен и Русе” (обособена позиция №3) бе извършено социологическо изследване сред ученици в Русе. Проучването беше проведено по метода на пряка групова анонимна анкета сред ученици от 18 училища. В анкетата са поставени въпроси свързани със семейната среда, с училището и обкръжението, с употребата на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества, както и въпроси свързани с информираността и нагласите на подрастващите по отношение на употребата на психоактивни вещества.

2. ДЕМОГРАФСКИ ПРОФИЛ НА УЧАСТНИЦИТЕ В АНКЕТАТА

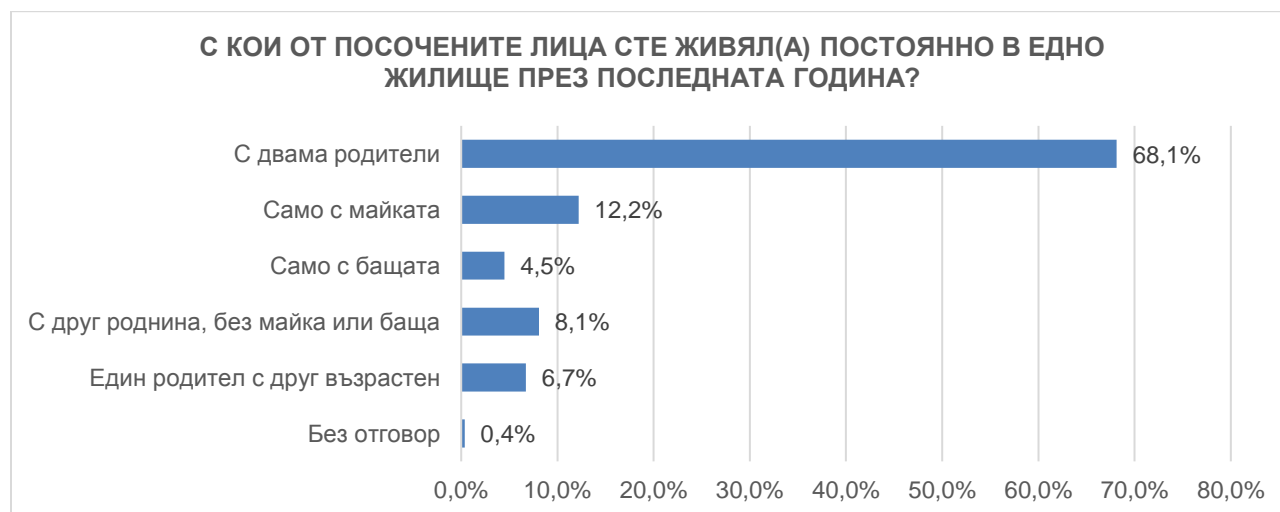
Русе	Процентно разпределение на учениците
9-ти клас	18,8%
10-ти клас	28,3%
11-ти клас	23,4%
12-ти клас	29,5%
14 години	1,4%
15 години	18,6%
16 години	24,8%
17 години	23,8%
18 години	25,9%
19 години	0,8%
<i>Не релевантен отговор</i>	0,8%
<i>Без отговор</i>	3,9%
Мъже	49,9%
Жени	45,8%
<i>Без отговор</i>	4,3%

Процентното разпределение на класовете, които попаднаха в обхвата на анкетното проучване сред ученици на територията на град Русе, показва, че извадката възпроизвежда разпределението на учениците по класове. Най-голямо натрупване в разпределението по години на участниците в изследването се наблюдава между 15 и 18 години, което напълно кореспондира с класовете, които посещават анкетираните ученици. Според разпределението по пол 49,9% от анкетираните са мъже, а 45,8% жени, като 4,3% не са дали отговор.

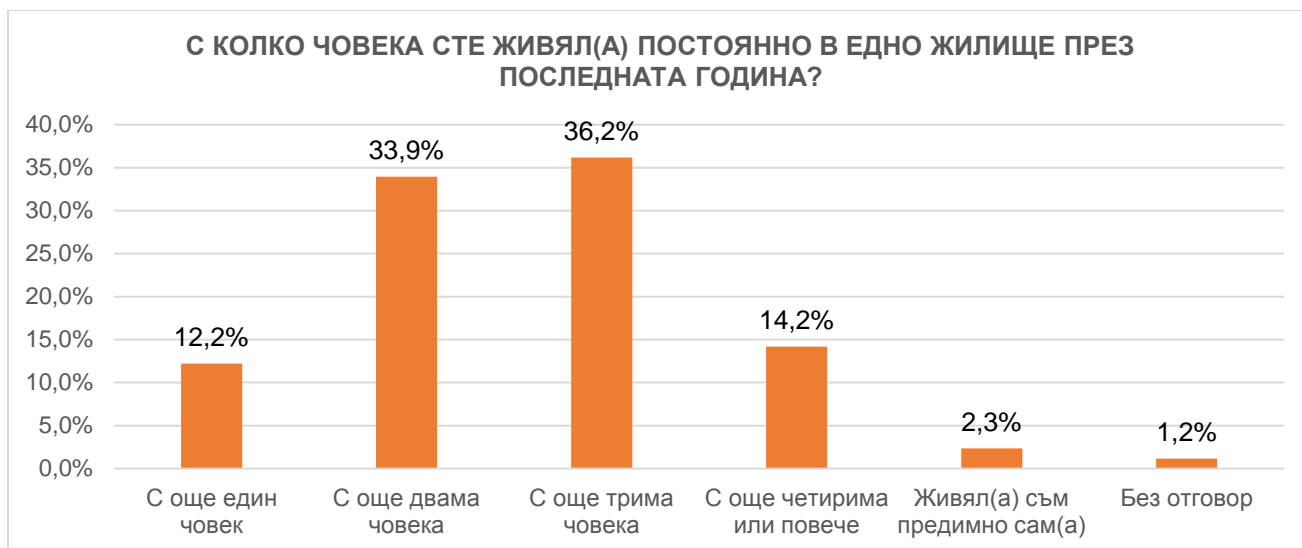
3. АНАЛИЗ НА ПОЛУЧЕНИТЕ РЕЗУЛТАТИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА:

3.1. Въвеждащи въпроси

Въвеждащите въпроси са насочени към това, с кои лица е живяло постоянно в едно жилище анкетираното лице през последната една година.

Кореспондирайки с възрастта на анкетираните ученици, най-голямата група от тях посочват, че са живели през последната година с двамата си родители - 68,1%. 12,2% от посочилите отговор на този въпрос, са живели само с майка си, а 4,5% само с баща си. 8,1% от учениците живеят с други роднини, без майка или баща. Тази форма обикновено включва младежи, които живеят с бабите и дядовците си или други роднини и чиито родители работят в друг град в страната или в чужбина.

От въпроса насочен към броя хора, с които анкетираният е живял постоянно в едно жилище през последната година, става ясно, че преобладаващи са семействата с трима или четирима членове, като в състава на семейството попада и самият анкетиран. Отново най-малък е процентът на избраните отговора „Живял(а) съм предимно сам(а)“ - едва 2,3%.

Друг акцент в групата на въвеждащите въпроси се поставя с питането насочено към наличието на конфликтни ситуации и лицата, с които най-често се случва на анкетирания да влезе в конфликт. Най-много са учениците, посочили, че обикновено не влизат в конфликт с никого, но от тези, които са отбелязали, че такива ситуации са възниквали, най-много са тези, които казват, че това се случва с приятели, връстници или съученици (33,7%).

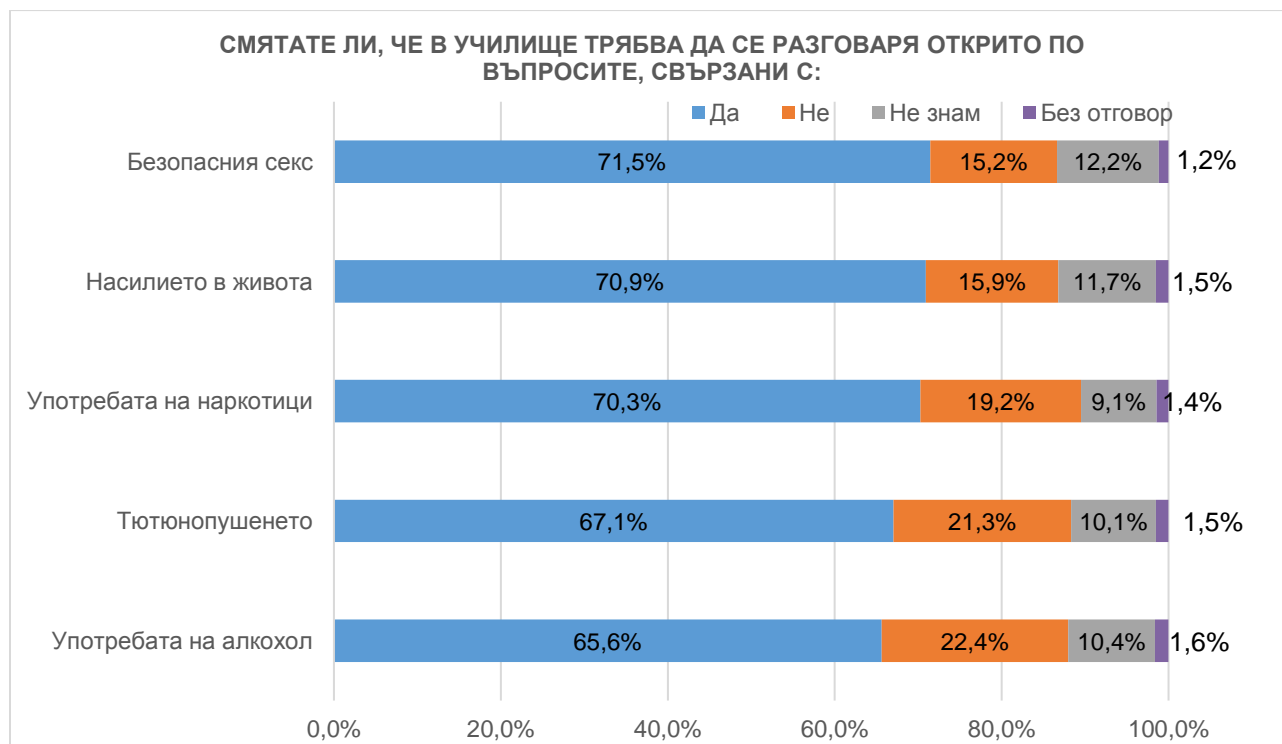
Следваща по големина е групата на тези, които изпадат в конфликтни ситуации с родителите си- 29,5% , а 16% с брат, сестра или друг роднина.

Друга група на база получените отговори включва лицата, които са влизали в конфликт с учител (9,8%), в резултат на което се оформят трите най-типични области на взаимодействие на учениците, обект на настоящото изследване – приятели/съученици; семейство; учители.

Най-малко са посочилите, че влизат в конфликт с възрастни извън пределите на семейството или училището. Момчетата по-често от момчетата влизат в конфликт като при тях по-характерни са конфликтите в непосредственото обкръжение – семейство, приятели. Момчетата по-често от момичетата влизат в конфликт с хора извън семейството - с учители, възрастни извън семейството, но също и с приятели, връстници, съученици.

3.2. Въпроси, свързани с училището и обкръжението

Въпросите свързани с училището и обкръжението са насочени към проверка на посещаемостта на учебните часове, отсъствия по неизвинителни причини и предразположеност от страна на учениците към разговори и дебати свързани с употреба на психоактивни вещества в рамките на учебните заведения.

На въпроса дали учениците смятат, че в училище трябва да се разговаря открито по темите свързани с тютюнопушенето, безопасния секс, употребата на алкохол, употребата на наркотици и насилието в живота, анкетираните показват висок процент на готовност и отвореност към разговори по гореизброените теми.

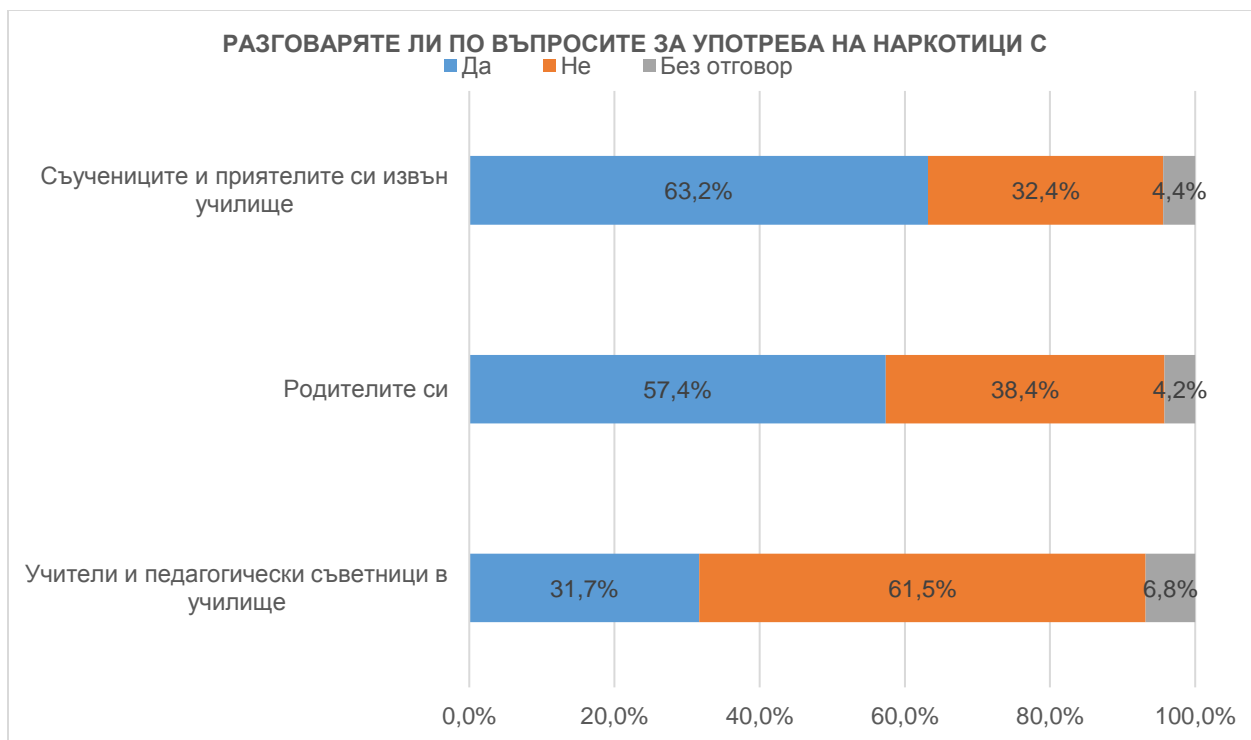
Учениците намират за необходимо в пределите на училището да се разговаря на първо място за безопасния секс, като 71,5% изразяват своето съгласие. Втори по големина е делът на тези, които са посочили, че трябва да се разговаря открито по въпросите свързани с насилието в живота (70,9%), а трети по големина е делът на учениците, които подкрепят разговорите, които засягат употребата на наркотици (70,3%). Употребата на алкохол (67,1%) и тютюнопушенето (65,6%) са темите, които най-малък процент от анкетираните са подкрепили. Все пак делът на посочилите, че са съгласни те да бъдат открито засегнати в границите на учебните заведения остава значително висок (в рамките на около две трети от учениците).

Процентното съотношение на отговорите разгледано през категориите пол и клас показват, че момичетата и момчетата, които към момента на осъществяване на изследването са в дванадесети клас, отбелязват най-висок процент съгласие към провеждането на открити разговори в училище по всички изброени теми, като лек превес вземат момичетата.

Най-малко са учениците, които виждат необходимост да се осъществяват разговори по темите за безопасния секс, насилието в живота, употребата на алкохол и наркотици, от девети клас, а за темата „тютюнопушене“ учениците от единадесети клас.

Следващият въпрос от групата измерва реалното присъствие на проблемните теми в ежедневието на учениците, като ги пита дали разговарят по въпросите за употребата на наркотици със своите родители, съученици и приятели или учители.

Най-голям брой от анкетираните са посочили, че разговарят по темата със своите съученици и приятели извън училище (63,2%), следвани от тези, които обсъждат въпроса със своите родители (57,4%). Най-малко са тези, които са обсъждали темата своите учители или педагогически съветници в училище, когато става въпрос за темата употреба на наркотици (31,7%). Момичетата по-често от момчетата посочват, че обсъждат тези теми, както в семейството, така и в училище.

Учениците от девети клас най-често разговарят по въпросите за употреба на наркотици със своите родители или със своите учители и педагогически съветници в училище. Разговорите по тази тема със съученици и приятели извън училище, са най-често посочвани от десетокласниците и дванадесетокласниците.

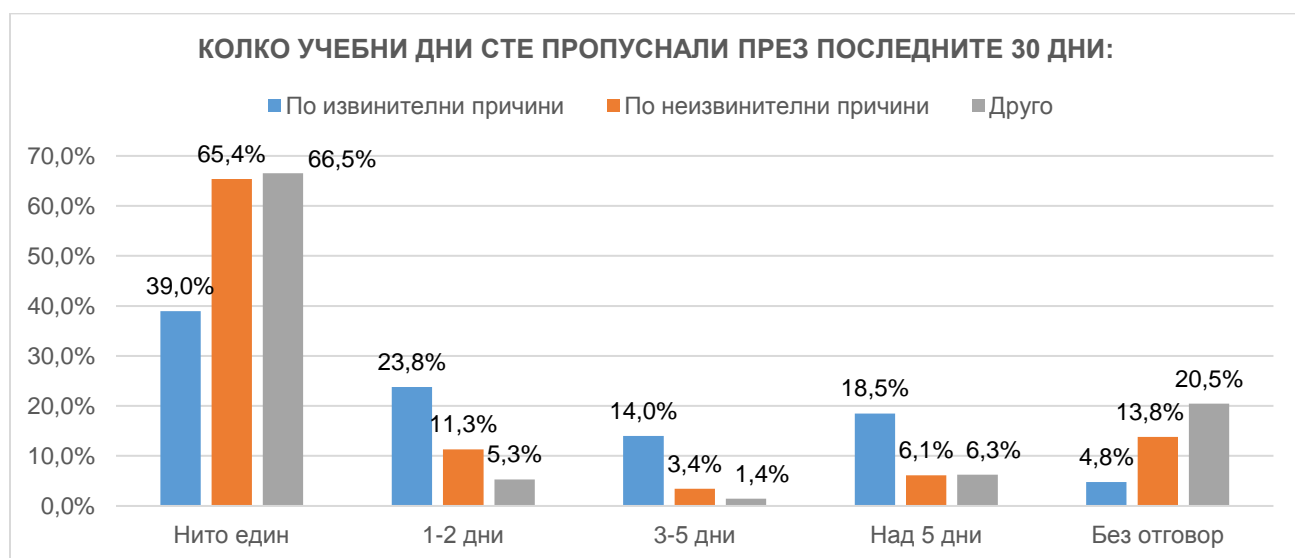
Разговорите с учителите и другите педагози в границите на учебното заведение, са избора на деца, които са посочили, че през последната година са живели в едно жилище с друг роднина, но без родители, докато съучениците и приятелите са предпочитани от децата, които са живели през последната година с един родител и друг възрастен. Тези резултати показват, че за определена група ученици, училището и приятелите се явяват компенсиращи при липса на родители, с които посочените теми да бъдат обсъждани. Често бабите и дядовците, с които

децата живеят, ако родителите работят в друго населено място или извън страната, не могат да отговорят на въпроси по посочените теми поради липса на информация и неподготвеност.

Най-много от децата, които са избрали да разговарят по въпросите за употребата на наркотици със своите родители са ги определили като толерантни към лицата, които употребяват забранени вещества.

Следващият въпрос от групата засяга колко учебни дни са пропуснали учениците през последния месец по извинителни и по неизвинителни причини.

Около една трета от учениците (34%) не са отсъствали от училище през последния месец – нито по извинителни, нито по неизвинителни причини. Всеки пети обаче е отсъствал по неизвинителни причини - 16% са отсъствали както по извинителни, така и по неизвинителни причини, а 3% само по неизвинителни. Други 30% са отсъствали само по извинителни причини.

Момчетата по-често отсъстват по неизвинителни причини. С напредване на възрастта се увеличават както извинителните, така и неизвинителните отсъствия – като отсъстващите по неизвинителни причини в 12 клас са с близо 10 процентни пункта повече (16% при 9 клас, докато при 12 клас те са 25%). Отсъствията по извинителни причини бележат същата тенденция – в 9 клас по извинителни причини отсъстват 48% от учениците, в 10ти – 52%, в 11ти – 60%, докато в 12 клас те достигат 62%.

Учениците, които пропускат учебните занимания за повече от 5 дни, най-често са посочили, че през последната година са живеели само с майка си или с друг роднина, без майка или баща.

3.3. Употреба на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества

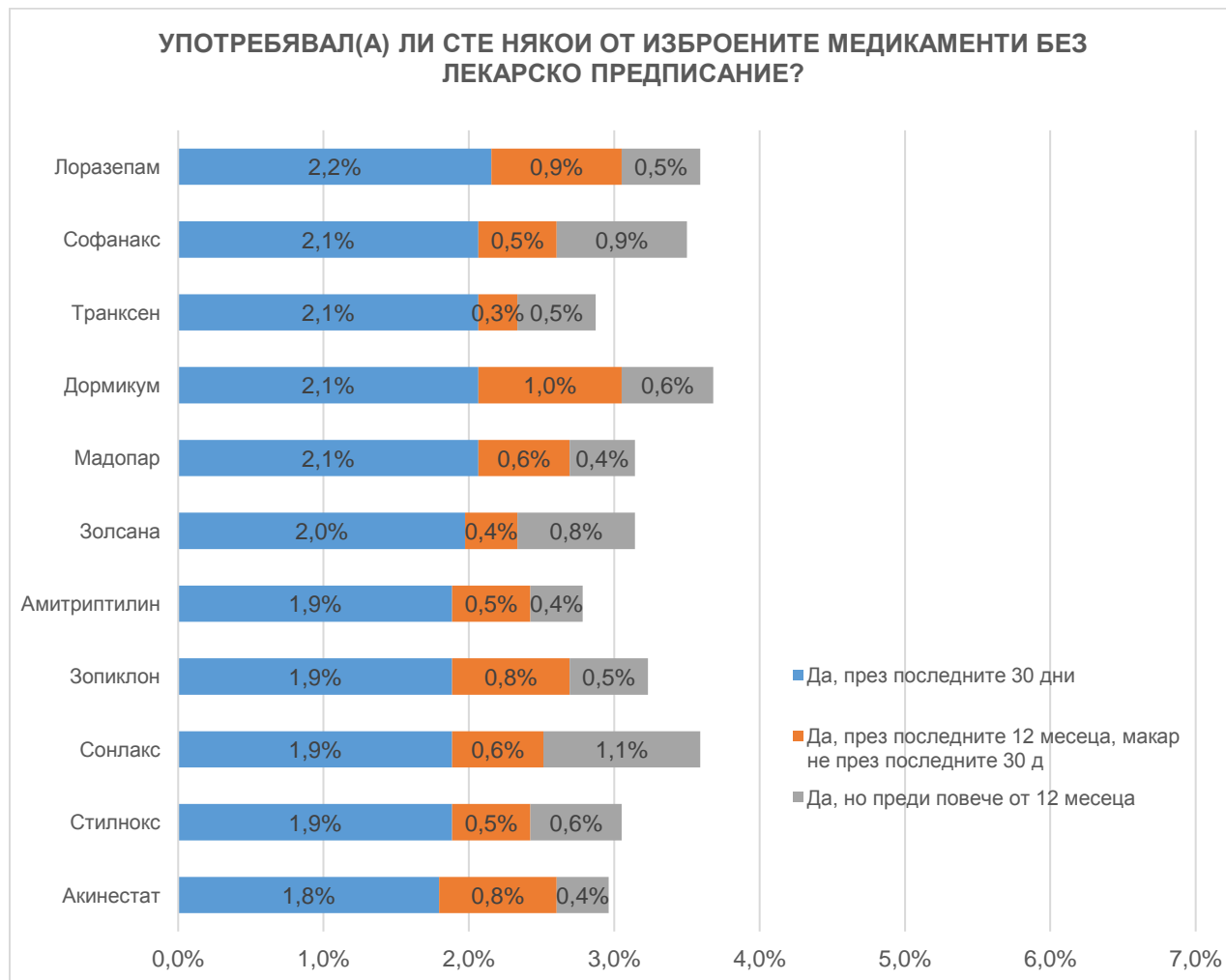
Следващата група от въпроси засяга употребата на медикаменти, цигари, алкохол и други психоактивни вещества.

На въпроса дали са употребявали следните медикаменти без лекарско предписание, анкетираните ученици отговарят по следния начин:

Общо 13,6% от анкетираните младежи посочват, че някога са употребявали поне едно от посочените във въпроса медикаменти. Делът на употребилите през посочените медикаменти през последните 30 дни е 8,4%. През последните 30 дни, най-много от анкетираните ученици са използвали без лекарско предписание медикаментите Диазепам (3,4%) и Ксанакс (3,1%). Употребата на останалите медикаменти се движи в рамките на 2,2-2,6% (през последните 30 дни). Под и около 1% от респондентите са посочили, че са използвали всяко от посочените лекарства през последните 12 месеца, макар не през последните 30 дни. Сходни са резултатите

и при употребявалите тези лекарства преди повече от 12 месеца – отговорите се движат между 0,4% и 1,9%. Около 7 % остават учениците, които са избрали да не посочат отговор на зададения въпрос, а най-много са учениците, които са отбелязали, че никога не са употребявали изброените медикаменти без лекарско предписание – между 88,3% и 90,5%.

Други 4% от анкетираните ученици, посочват, че пред последните 30 дни са употребили без лекарско предписание други сънотворни/успокоителни. Между 0,2% и 2% са концентрирани отговорите, според които учениците са употребявали изброените медикаменти през последните 12 месеца, макар не през последните 30 дни или преди повече от 12 месеца. Приблизително 7% са избрали да не посочат отговор на въпроса.

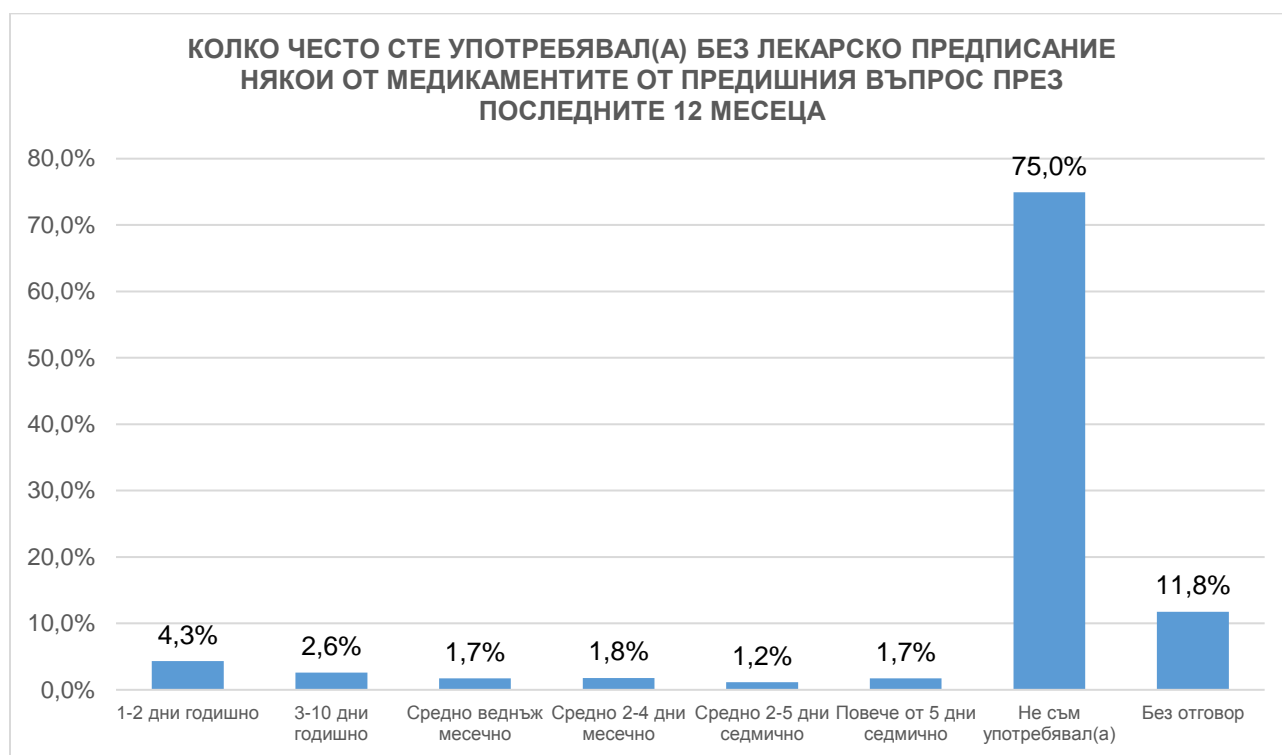
Учениците, които са посочили, че са използвали Диазепам през последните 30 дни, са разпределени сред деветокласниците и дванадесетокласниците. Това са деца, които са посочили, че през последната година са живеели в едно жилище с друг роднина, но без майка

или баща, като в допълнение на въпросът „Заедно ли живеят вашите родители?“ най-голям брой са посочили, че един от родителите е починал.

16,4% от същите ученици, посочили, че са използвали лекарството през последния месец, са отбелязали, че влизат в конфликтни ситуации с възрастни извън пределите на семейството си.

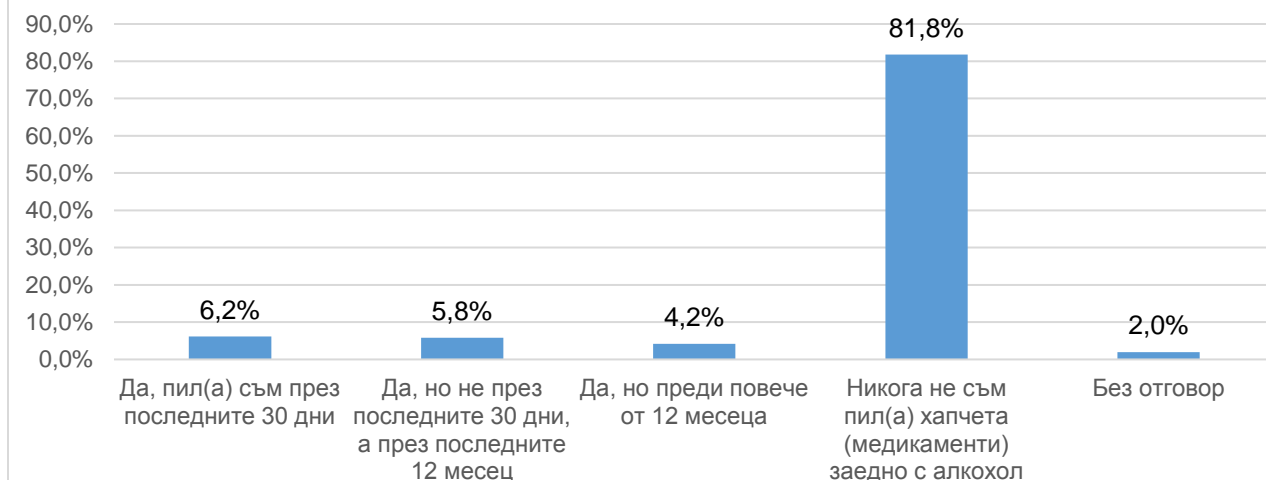
Групата на учениците, които са посочили, че са приемали Ксанакс без лекарско знание и съгласие през последните 30 дни, е съставена от десетокласници. В тази група също значителен дял са ученици, които са прекарвали последната година без родителите си. 20% от тях са посочили, че най-често влизат в конфликт с възрастни извън семейството.

Най-много са единадесетокласниците, които са посочили, че са приемали други сънотворни/успокоителни (5,4%). Най-голямата част от тях живеят само с един родител и най-често изпадат в конфликтни ситуации с други възрастни извън семейството.

Що се отнася до това колко често анкетираните са употребявали без лекарско предписание някои от гореспоменатите медикаменти през последните 12 месеца, 4,3% са заявили, че това се е случвало 1-2 годишно. Делът на употребяващите тези медикаменти 2-5 дни седмично и повече от 5 дни седмично е в рамките на около 2,9%.

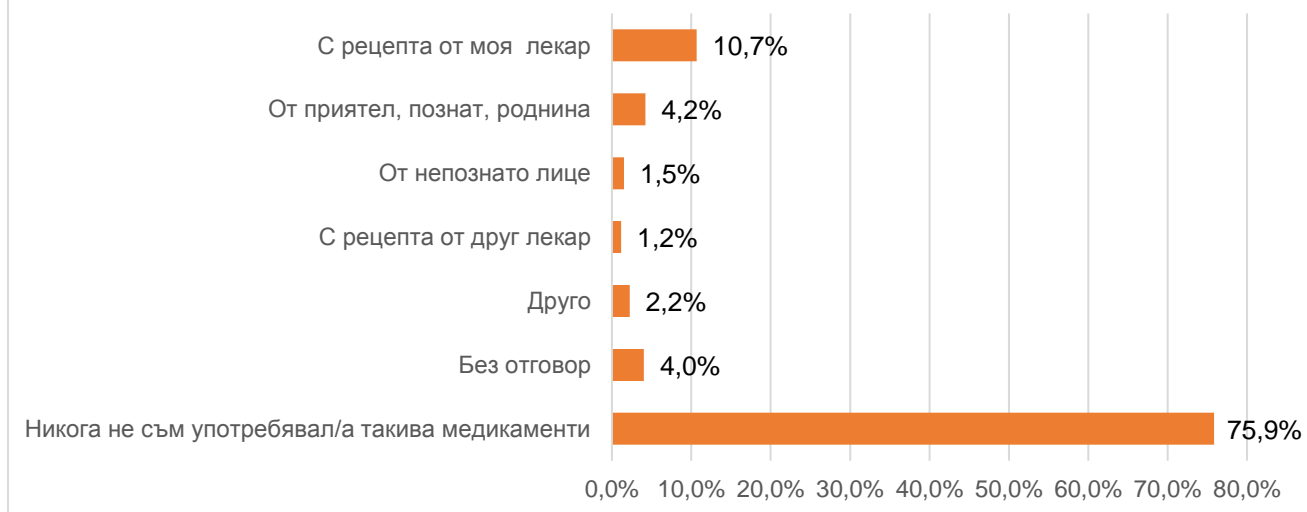
ПИЛ(А) ЛИ СТЕ НЯКОГА ХАПЧЕТА (МЕДИКАМЕНТИ) ЗАЕДНО С АЛКОХОЛ?

По отношение на съвместната употреба на медикаменти с алкохол, общо 16,2% от отговорилите са казали, че се е случвало да приемат и двете по едно и също време. За 6,2% това се е случило през последните 30 дни, за 5,8% също, но не през последните 30 дни, а през последните 12 месеца и за 4,2% преди повече от 12 месеца. Приблизително 2% от анкетираните не са посочили отговор, а най-големият дял -81,1% е на учениците, които са посочили, че никога не са пили хапчета (медикаменти) заедно с алкохол.

Приблизително равен брой ученици от всички изследвани класове, са казали, че са приемали медикаменти заедно с алкохол през последните 30 дни, като най-много от тях са посочили, че през последната година са живели предимно сами – 15,4%.

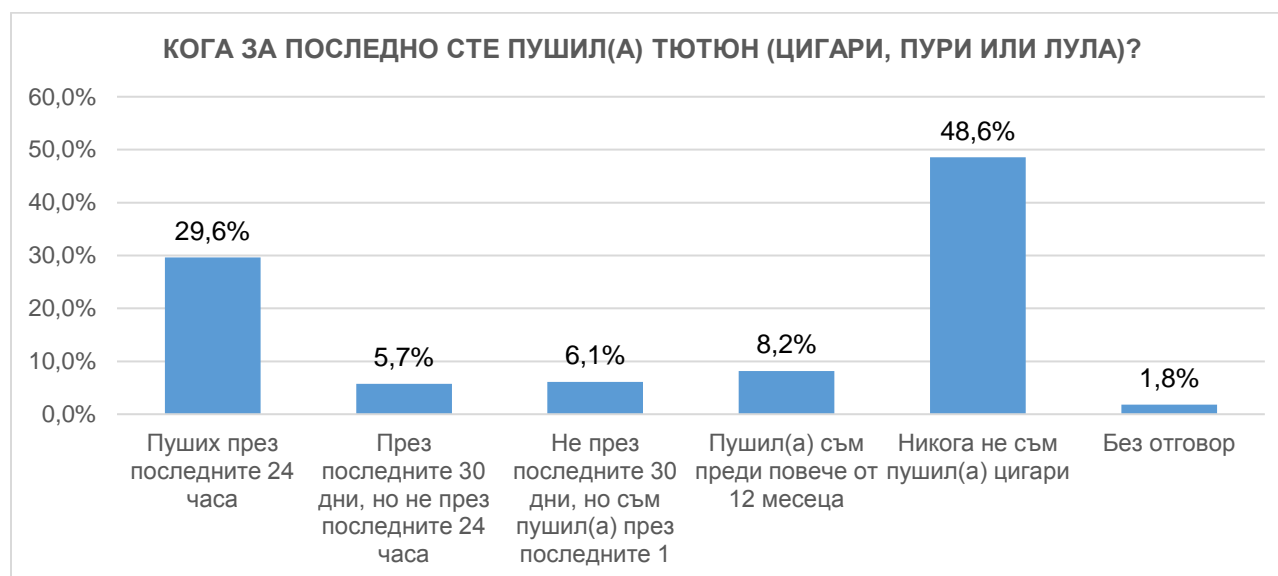
АКО СТЕ ПРИЕМАЛ(А) МЕДИКАМЕНТИ (СЪНОТВОРНИ, УСПОКОИТЕЛНИ, АНТИДЕПРЕСАНТИ ИЛИ АНТИПАРКИНСОНИ) КАК СИ ГИ НАБАВИХТЕ (ПОСЛЕДНИЯ ПЪТ)?

Ако са приемали медикаменти като сънотворни, успокоителни, антидепресанти или антипаркинсонови лекарства, най-често за набавянето им учениците са се обръщали към своя лекуващ лекар (10,7%) или свой приятел, познат или роднина (4,2%). Най-много продължават да бъдат учениците, които не са употребявали нито един от изброените медикаменти.

Тези, които са набавяли лекарствата с рецепта от своя лекар, чрез приятел или познат са предимно момичета (12,2%) от десети и единадесети клас, на разведени родители (13,3%).

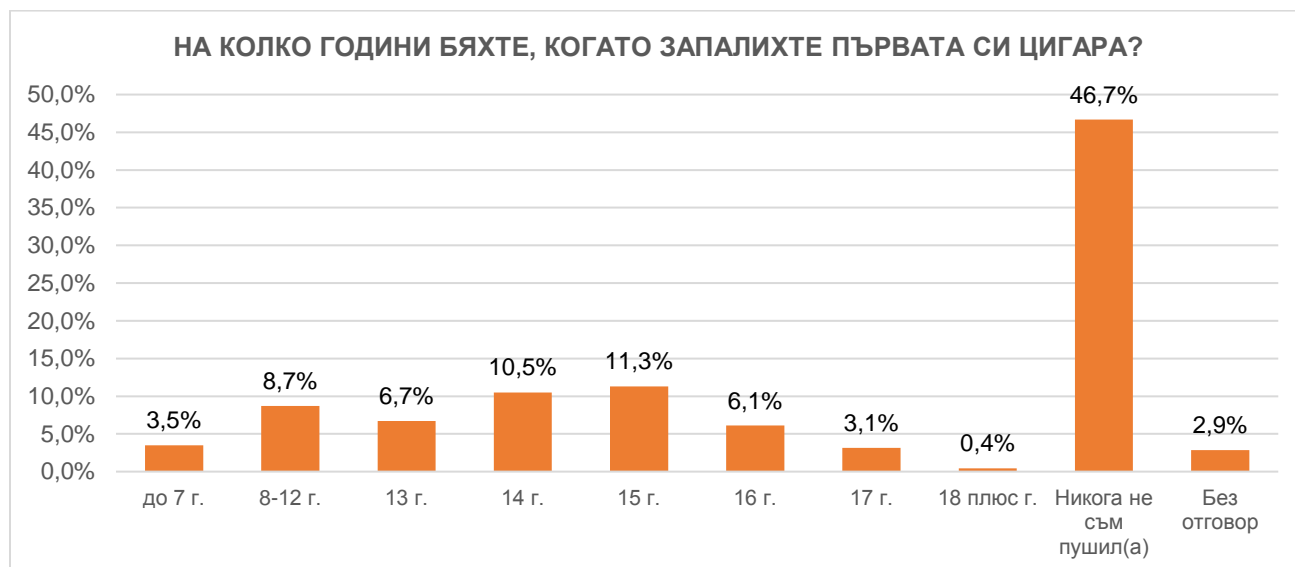
Следващите няколко въпроса са насочени конкретно към употребата на цигари и други тютюневи изделия.

На въпросът „Кога за последно сте пушил(а) тютюн (цигари, пури или лула)?“ - 29,6% от отговорилите ученици са заявили, че са пушили през последните 24 часа. Можем да кажем, че това е групата на активните пушачи. В нея момичетата са повече от момчетата, като по-често децата, които са отговорили, че са пушили в рамките на последното денонощие са на разведени родители, които през последната година са живеели постоянно в едно жилище с един родител или друг роднина, различен от майката или бащата. След 9ти клас делът на активните пушачи рязко нараства и достига до около 30-34%. Сред активно пушещите младежи, делът на учениците, които влизат в конфликт, с всяка от посочените във въпроса групи, е по-висок.

Тези, които са избрали за свой отговор опциите „През последните 30 дни, но не през последните 24 часа“ и „Не през последните 30 дни, но съм пушил(а) през последните 12 месеца“ са общо 11,8% , от които най-много са тези, които живеят с един или двама родители.

Третата група на пушилите преди повече от 12 месеца (8,2%) е съставена от почти равен процент момичета и момчета.

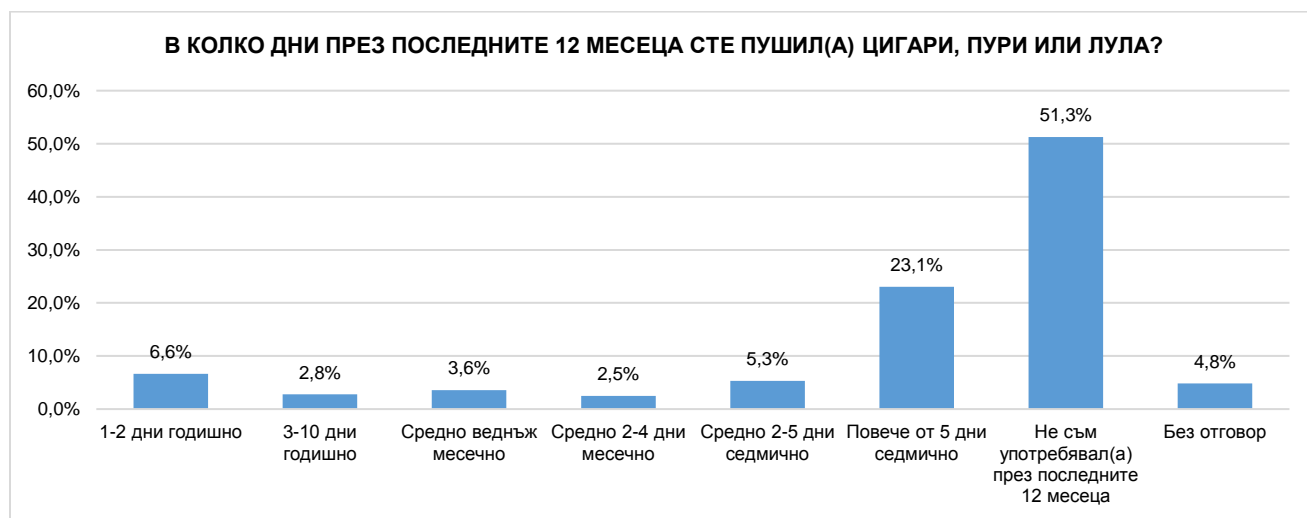
По отношение на възрастта, на която за пръв път учениците, които са определили себе си като пушачи, са запалили първа цигара, се наблюдават вариации. Тези, които са започнали да пушат преди и до седмата си година са повече момчета, които към момента на попълване на анкетата са посочили, че са от единадесетите класове. През последната година те са отбелязали, че са живели в едно жилище само с един от родителите си, или с друг роднина, но без майка или баща. Както споменахме, делът на тези, които пушат е по-висок при момчетата, но в същото време, момчетата опитват първа цигара по-рано, отколкото момичетата. Допълнителен принос към тези резултати има и факта, че увеличавайки дела си, в групата на момичетата, които пушат се вливат нови лица, които започват да пушат (респективно запалват първата си цигара) по-късно и повлияват средната възраст на която лицата са опитали за първи път цигари.

Сред отбелязалите, че са запалили първата си цигара между 8 и 12 годишна възраст лек превес вземат момчетата. По-рискови са групите на младежите, които са живели заедно с един от родителите си или друг възрастен, различен от тях, който са определили като толерантен към лицата, употребяващи наркотици. Пушачите по-често посочват, че влизат в конфликт със своите братя, сестри и роднини, учители или приятели и съученици.

Най-голям е процентът на учениците, които са започнали да употребяват тютюневи изделия между 13 и 16 години – общо 34,6%. На тази възраст за първи път цигара са запалили повече момичета. По-голямата част от тях през последната година са живеели в едно жилище само с

един от своите родители, като са посочили, че те са по-скоро толерантни към лицата, които използват наркотици или остават безразлични към тях.

Най-малко са учениците, които са казали, че са запалили първата си цигара на 17, 18 или над 18 години – общо 3,5%. Това се дължи както на факта, че обичайната възраст за запалване на първа цигара е значително по-рано. По-голямата част от тях са момчета, които през последната година са живеели с двамата си родители, които са определили като толерантни спрямо лицата, които употребяват наркотици.

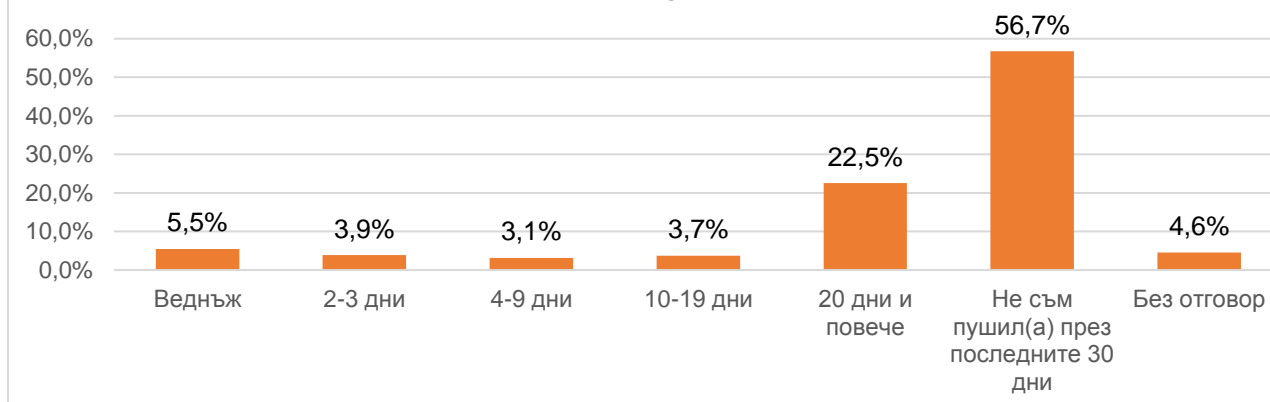
На въпроса „В колко дни през последните 12 месеца сте пушил(а) цигари, пури или лула?“, най-голям брой отговори от страна на пушачите са натрупани в „повече от 5 дни седмично“.

По-голям процент от тях са единадесетокласници или дванадесетокласници, като превес отново вземат момчетата. Най-голям брой от пушачите, които са избрали отговор „повече от 5 пъти седмично“ за запалили своята първа цигара между 13 и 14 годишна възраст.

51,3% от анкетираните ученици, отбелязват, че не са пушили през последните 12 месеца. Сред тях има относително равен дял момчета и момчета, представители на всеки клас, като лек превес сред неупотребявалите вземат учениците от девети клас.

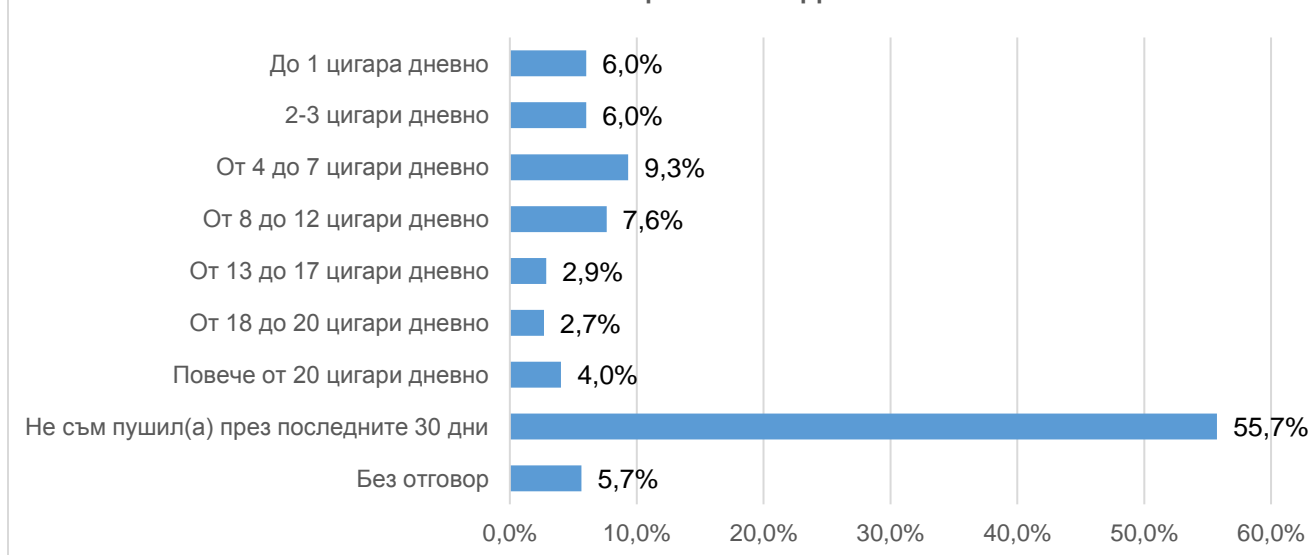
В КОЛКО ДНИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ СТЕ ПУШИЛ(А) ЦИГАРИ, ПУРИ ИЛИ ЛУЛА?

Сред хората, които са отбелязали, че са пушили цигари, пури или лули през последните 30 дни, най-много са тези, които са го правили 20 дни и повече (22,5%). Повечето от тях към момента на попълване на анкетата са в единадесети и дванадесети клас, като превес вземат момичетата. Най-голям дял от далите отговора „20 дни и повече“ са запалили своята първа цигара между 13 и 14 годишна възраст.

Висок остава дялът на учениците, които са отговорили, че не са пушили през последните 30 дни (56,7%). Сред тях има приблизително равен брой представители от всеки пол и клас, като най-много са деветокласниците.

ПРЕЗ ДНИТЕ ОТ ПОСЛЕДНИЯ МЕСЕЦ, КОГАТО СТЕ ПУШИЛ(А), ОБИКНОВЕНО КОЛКО ЦИГАРИ НА ДЕН ПУШИХТЕ?

Освен чрез дялът на пушещите, друг важен индикатор, който измерва поведението на пушачите е броя изпушени цигари за ден. Най-голям е дялът на пушачите, които пушат от 4 до

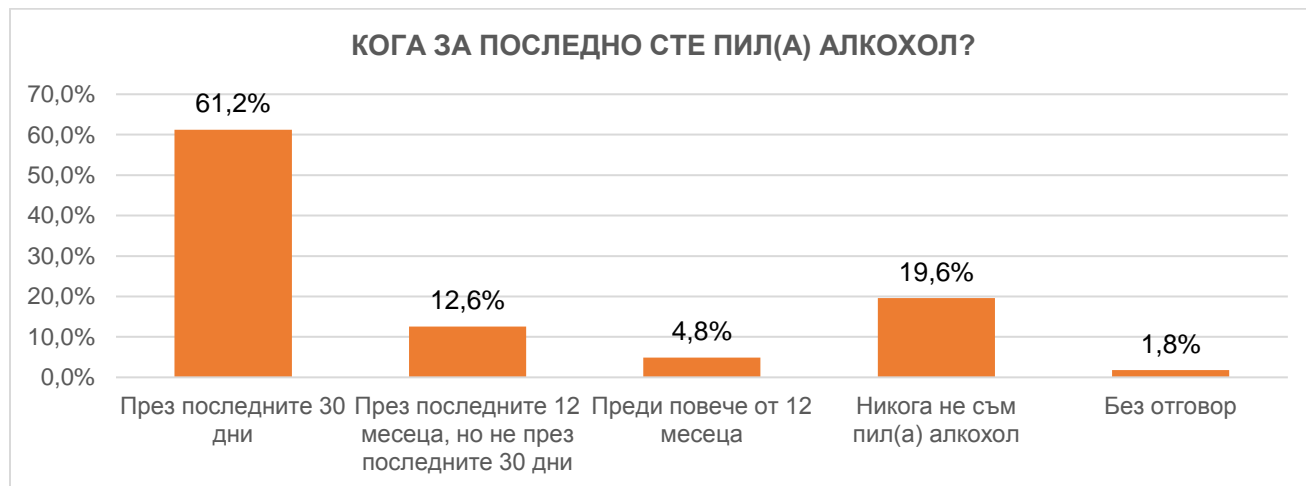
7 цигари дневно. Това са ученици, които учат в единадесети клас, като повечето от тях са момичета. От 8 до 12 цигари дневно пушат 7,6% процента от всички учениците, като по-голямата част от тях са в дванадесети клас.

Процентът на тези, които са посочили, че през последния месец са изпушили до 3 цигари дневно е общо 12%. Тази група пушачи включва повече момичета, представители на девети, десети и единадесети клас.

Най-висок отново е дялът на учениците, които не са пушили през последните 30 дни – 55,7%. Непушачи са относително равно представени във всеки клас, като най-много са деветокласниците.

Най-много цигари – повече от 20 на ден са посочили едва 4% от отговорилите. По-големият брой цигари корелира с възрастта, на която е изпушена първата цигара. Колкото по-рано започнат да пушат младежите, толкова по-рано достигат до по-висок брой цигари дневно.

Следващите няколко въпроса поставят фокус върху темата с употребата на алкохол. Първият от тях насочва анкетираните към това кога за последно са пили алкохолни напитки.

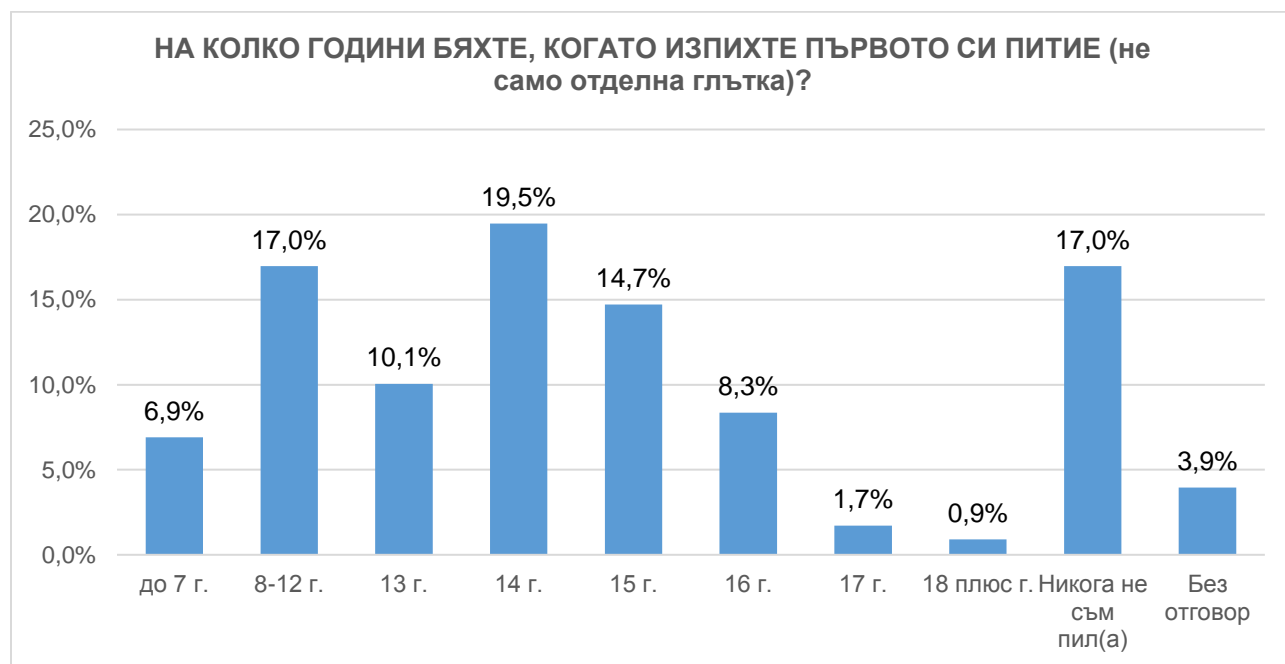
61,2% от учениците казват, че са употребили алкохол през последните 30 дни, като от тях най-малък дял имат деветокласниците. Това е значително голяма група от ученици, които са активни в консумацията на алкохол. Най-много сред тях, са тези, които за изпили своето първо питие между 8 и 12 или на 17 години. С напредване на възрастта се увеличава дялът на консумиралите алкохол и честотата на употребата му. След 9 клас дялът на неупотребяващите спада на половина. Най-активни са учениците в 11 и 12 клас.

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ ПИЛ(А) АЛКОХОЛ?

Клас	През последните 30 дни	През последните 12 месеца, но не през последните 30 дни	Преди повече от 12 месеца	Никога не съм пил(а) алкохол
9-ти	42,6	11,5	5,7	37,8
10-ти	62,5	13,0	5,7	17,5
11-ти	63,2	15,3	5,7	13,8
12-ти	70,2	10,6	2,7	14,6
ОБЩО	61,2	12,6	4,8	19,6

Далите отговори „през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни“ и „преди повече от 12 месеца“ оформят група, която остава относително пасивна в употребата на алкохол. Тя е съставена от ученици в единадесети и дванадесети клас.

Приблизително 20% от учениците са казали, че никога не са пили алкохол, което ги отнася към групата на неактивните по отношение на употребата на алкохол. Това са предимно деветокласници, които през последната година са живели в едно жилище с още четирима или повече човека.

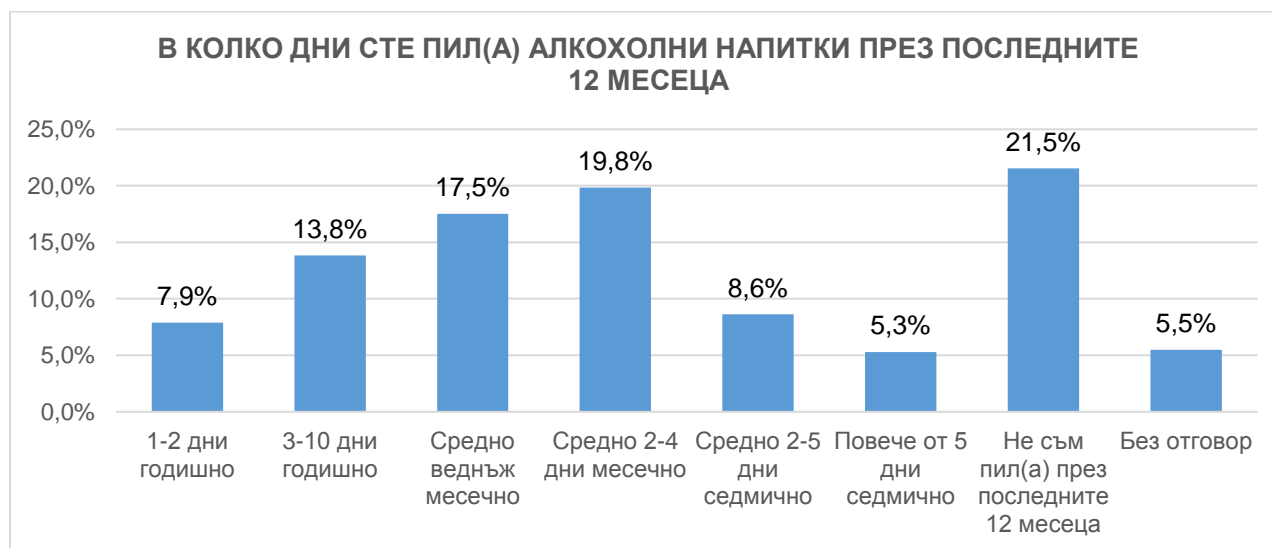

Възрастта, на която посочилите, че употребяват алкохол ученици, са изпили първото си пиете е разнообразна. Най-много ученици, са отбелязали, че са опитали за първи път на 14 години, като сред тях има равен брой момичета и момчета, които са представители най-вече на десети и единадесети клас. Преобладаващата част от тях са посочили, че през последната година са живели само с един родител или друг роднина, различен от родителите.

На по-ранна възраст – между 8 и 12 години са изпили своето първо питие 17% от анкетираните.

В тази група попадат повече момчета. По-висок в тази група е дялът на тези, които са живеели само с един от своите родители, като определят неговото отношение като толерантно спрямо лицата, които употребяват забранени вещества.

17% е и процентът на учениците, които са посочили, че никога не са пили алкохол, като този отговор са избрали най-много деветокласници. Учениците, чиито отговори попадат в тази категория през последната година обикновено са живели и с двамата си родители.

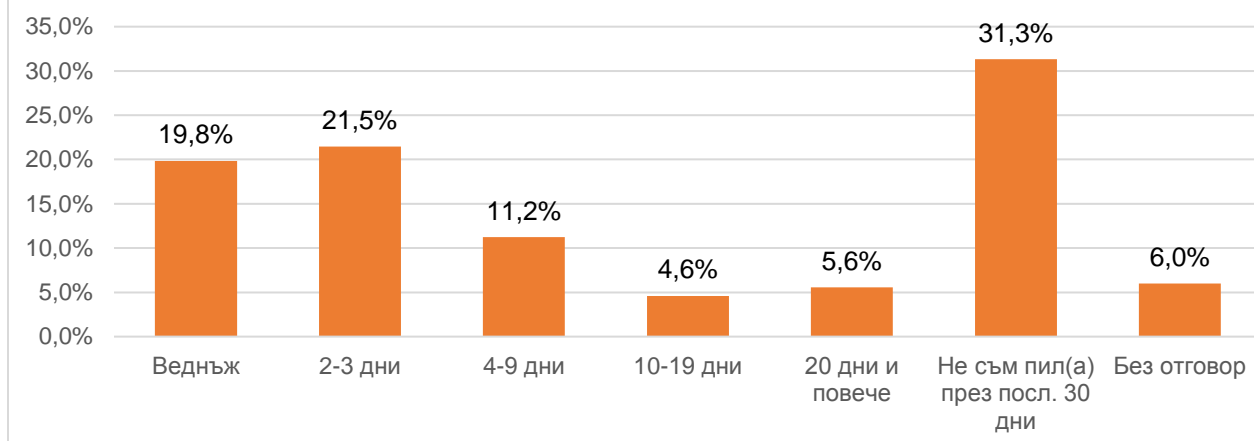

Най-голямо натрупване на отговори по отношение на броя дни, в които, учениците, консумиращи алкохол, са пили за последните 12 месеца, се наблюдава в категориите „средно веднъж месечно“ и „средно 2-4 дни месечно“. Тези отговори са посочени, от равен дял момичета и момчетата, които са представители предимно на десети и дванадесети клас.

Най-малък е процентът ученици, които са казали, че през последните 12 месеца са пили алкохол повече от 5 дни седмично. Това са предимно момчета, които са в единадесети и дванадесети клас.

Относително голяма остава групата на избралите отговор „Не съм пил(а) през последните 12 месеца“. Сред учениците, които са се въздържали от алкохол няма различия по полов признак. По отношение на класа, най-голям дял от деветокласниците отбелязват, че не са пили през последната година.

В КОЛКО ДНИ СТЕ ПИЛ(А) АЛКОХОЛНИ НАПИТКИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ

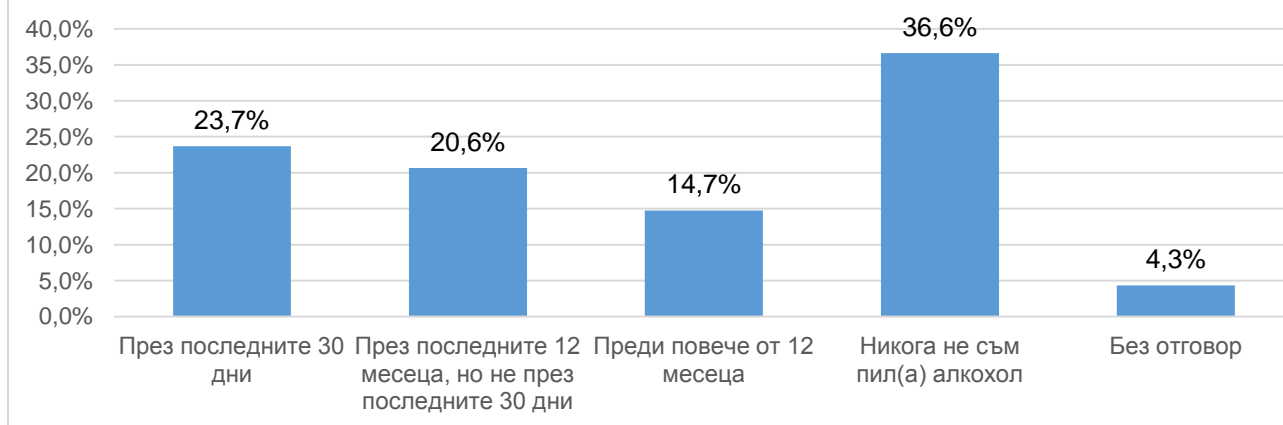

В продължение на предишният въпрос, при задаване на времеви интервал от последните 30 дни, процентното съотношение на броя дни, в които учениците са употребили алкохол се потвърждава.

Най-голямо натрупване се наблюдава при групата на активно пиещите ученици, които употребяват веднъж или 2-3 дни за последния месец. Това са момичета и момчета, които са предимно от десети и дванадесети клас.

5,6% са тези, които са казали, че за последните 30 дни са пили алкохолни напитки 20 дни и повече. Това са предимно момчета, които са последен курс на гимназиално обучение и вече живеят самостоятелно или без родителите си.

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ ПИЛ(А) ПО 6 И ПОВЕЧЕ ПИТИЕТА В РАМКИТЕ НА НЯКОЛКО ЧАСА?

По отношение на количеството приет алкохол, групата на употребяващите алкохолни напитки ученици показва значителна активност. Делът на потвърдилите, че се е случвало да изпият по 6 и повече питиета в рамките на няколко часа, независимо за какъв период от време

е отнесен въпроса нараства до 59%. Това показва, че още в тази възраст (15-18 г.) е налице консумация на големи количества алкохол.

Най-голям дял ученици са отговорили, че се е случвало да приемат споменатото количество алкохол през последните 30 дни. Това са предимно момчета от единадесети и дванадесети клас, като по-голямата част от избраните този отговор са посочили, че са изпили първото си питие под седемгодишна възраст.

Употребилите същото количество, само че отнесено към последните 12 месеца, но не през последните 30 дни са 20,6%. В тази група попадат повече момичета от десети и единадесети клас.

Третата група, на употребилите 6 и повече питиета преди повече от 12 месеца е съставена от еднакъв брой момичета и момчета, които са отбелязали, че са в единадесети и дванадесети клас.

Групата на учениците, които никога не са пили алкохол е около една четвърт от анкетираните. В нея попадат повече момичета, като най-голям е дялът на деветокласниците, които никога не са консумирали алкохол.

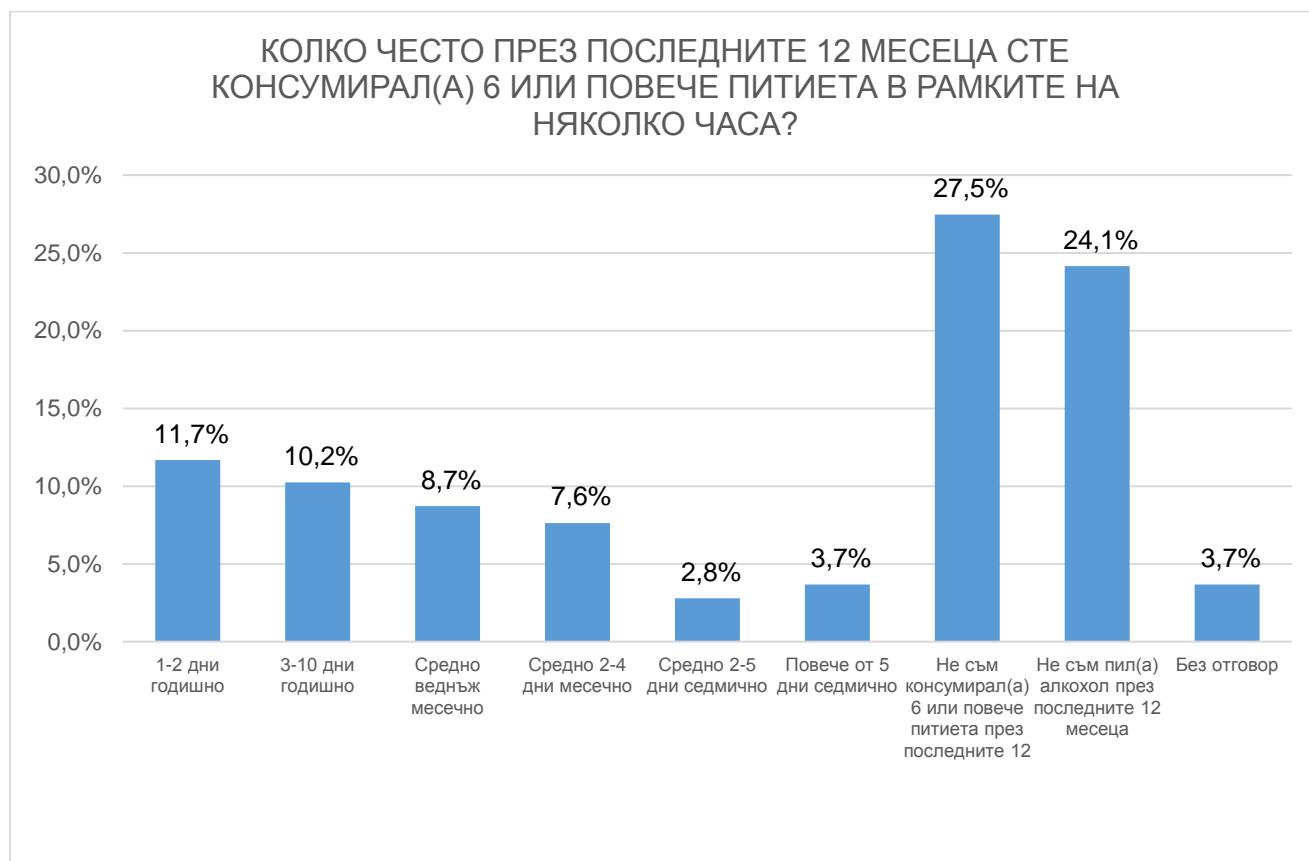
Обичайното количество алкохол, което учениците изпиват варира. Този въпрос очертава поне 3 групи, в зависимост от количеството, което обичайно се консумира. Най-голям дял от анкетираните, които посягат към алкохолни напитки, казват, че в дните, в които пият обикновено консумират само по едно питие (18%). Това най-често са представители на десети клас, като лек превес имат момичетата. Най-често избраните този отговор са посочили, че през изминалата година са живели в едно жилище с двамата си родители или само с майка си. Те са

определили отношението на родителите си към лицата употребяващи наркотици като отрицателно.

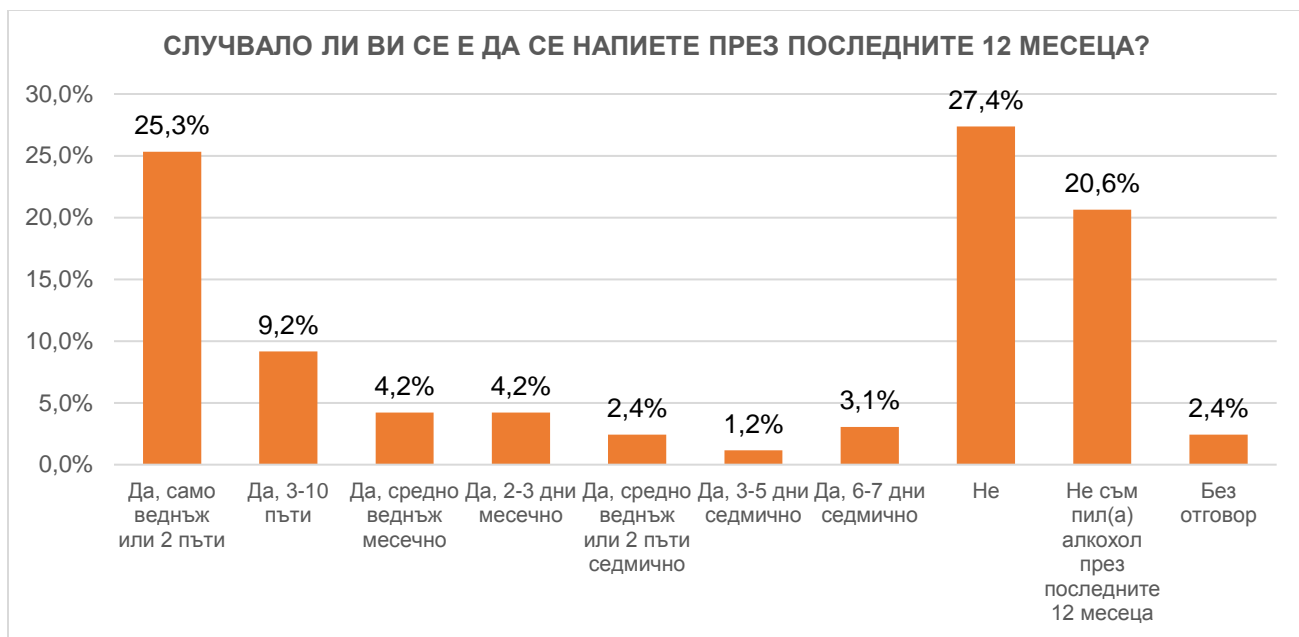
Между две и три пътиета консумират общо 22,8% от отговорилите, а между четири и шест – 16,6%. В тези две групи попадат представители на всички класове, като най-малко са деветокласниците. С нарастване на възрастта се увеличава количеството консумиран алкохол. Момчетата пият по-малки количества, докато момчетата – по-големи.

Голям е процентът на анкетираните, които са казали, че обикновено в дните, в които консумират алкохол, пият по 7 и повече пътиета. Тя е съставена от ученици от десети, единадесети и дванадесети клас, сред които преобладават момчетата. Най-много от избралите този отговор са в последна си година на гимназиално обучение.

Най-голям процент от учениците в девети клас са избрали опцията „не съм пил(а) алкохол през последните 30 дни“ - 27%.

Консумацията на 6 и повече пътиета е обикновено в рамките на 1-2 пъти годишно (12% от анкетираните) или 3-10 дни годишно (около 10% от анкетираните). С честота над един път месечно повече от 6 пътиета пият 23%, като 3,7% посочват, че това се случва повече от 5 дни седмично.

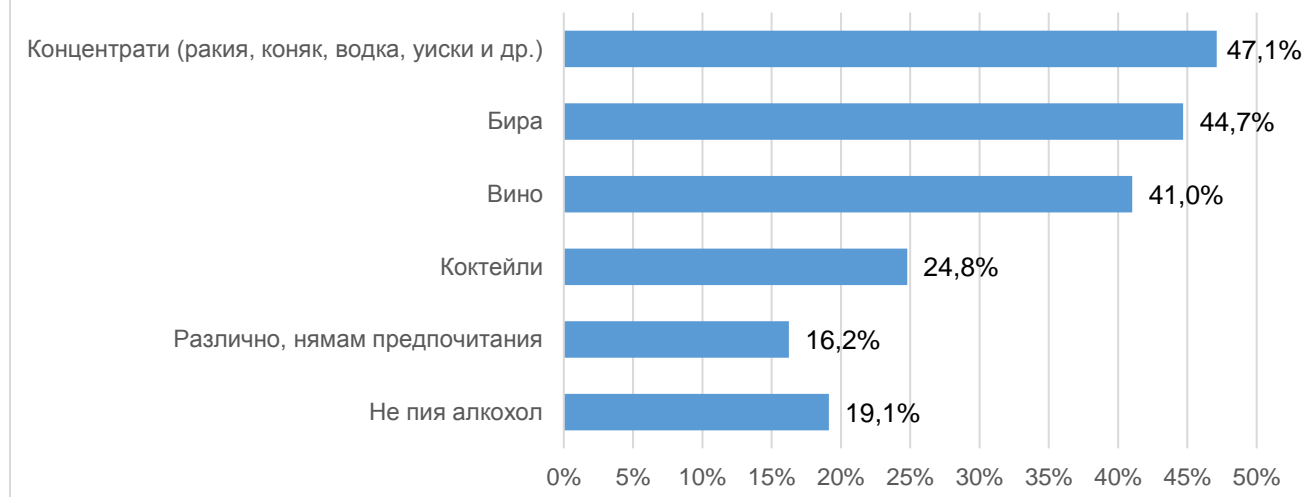
На въпросът „Случвало ли ви се е да се напиете през последните 12 месеца?“ 49,6% от учениците признават, че им се е случвало, независимо за какъв период от време е отнесен въпросът. Само 27,4% от учениците са посочили, че не са имали подобна ситуация за последната година. Най-голям процент от учениците, посочват, че за последните 12 месеца им се е случвало да се напият само веднъж или два пъти. Сред тях има представители от всеки клас, като превес взимат момичетата. По-голям дял ученици посочват, че се е случвало да се напият сред тези, които са живели през последната година с един родител и друг възрастен.

От друга страна 3,1% са посочили, че са се напивали шест-седем дни седмично през последните 12 месеца. В тази група попадат предимно момчета, които са в десети или единадесети клас, отново по-висок дял са се напивали сред младежите, които са прекарвали последната една година без родители.

Други 20,6% от анкетираните са казали, че не са пили алкохол през последните 12 месеца. Сред тях най-много са учениците от девети и десети клас, които през последната година са живели в едно жилище заедно с двамата си родители или с единия от тях и друг възрастен.

ПРЕДИМНО КАКЪВ АЛКОХОЛ ПИЕТЕ?

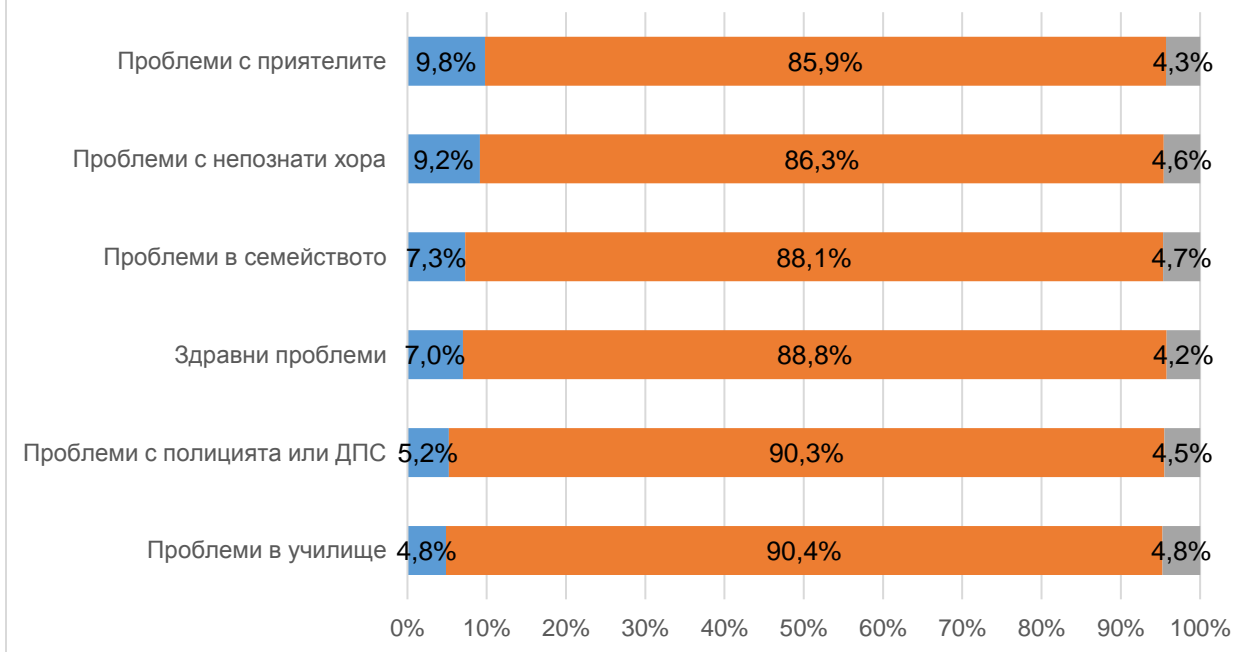
Когато акцентът се поставя върху конкретни видове алкохол, най-много ученици са посочили, че пият предимно концентрати, бира или вино. Концентратите са предпочитани от учениците в единадесети и дванадесети клас, като по-голямата част този вид алкохол посочват момчетата. Тези, които са предпочели концентратите са посочили, че за първи път са опитали алкохол на 14 или 17 години.

Бирата е сред предпочитаните питиета за десети и единадесети клас, като отново по-голямата част от консуматорите ѝ са момчета. Избралите бира са изпили първото си питие между 8 и 12 години. Най-голям процент от момчетата са предпочели вино. То е втори по предпочитание отговор сред учениците от десети, единадесети и дванадесети клас. Учениците отбелязали виното като вид алкохол, който обикновено консумират са били между 14 и 15 годишна възраст, когато са изпили своето първо питие.

В обобщение – момчетата по-често предпочитат бира и концентрати, докато при момчетата преобладаващо предпочитание са виното и коктейлите. След 9ти клас рязко нарастват и се оформят предпочитанията към отделните видове алкохол, като в 10 и 11 клас нараства делът на консумиращите вино и концентрат, в допълнение на вече оформилите се предпочитания към бира.

ИМАЛ(А) ЛИ СТЕ НЯКОГА НЯКОЙ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ДОЛУ ПРОБЛЕМИ ВЪВ ВРЪЗКА С ВАША УПОТРЕБА НА АЛКОХОЛ

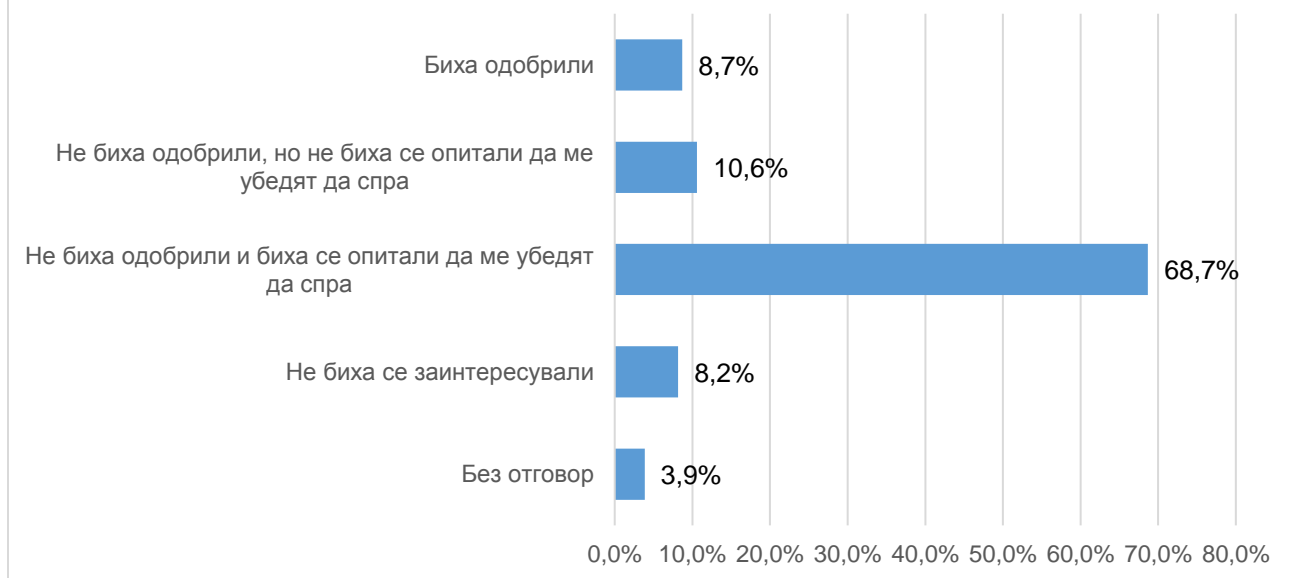
■ Да ■ Не ■ Без отговор

Най-много проблеми, предизвикани от употребата на алкохол за анкетираните ученици са се проявили в техните отношения с приятели или други непознати хора. Тези от тях, които изпадат в проблемни ситуации със своите приятели, най-често на въпроса за конфликтните такива, са отговорили, че са склонни да влязат в конфликт с хора извън семейството. Това са ученици, които са посочили, че нямат родители, като поясняват, че те са разведени или починали. Проблеми с приятелите имат в еднаква степен и момичета и момчета. Не се наблюдава разлика в отговорите на този въпрос между различните класове ученици.

Тези ученици, които поради употребата на алкохол имат проблеми с непознати хора, си признават, че най-често влизат в конфликти с възрастни хора, извън семейството си или със своите учители. По-голямата част от тях са момчета, деца на разведени, разделени, но не разведени или починали родители, като най-голям процент от тях са в десети или дванадесети клас. Момчетата по-често от момичетата имат проблеми с непознати хора или с полицията.

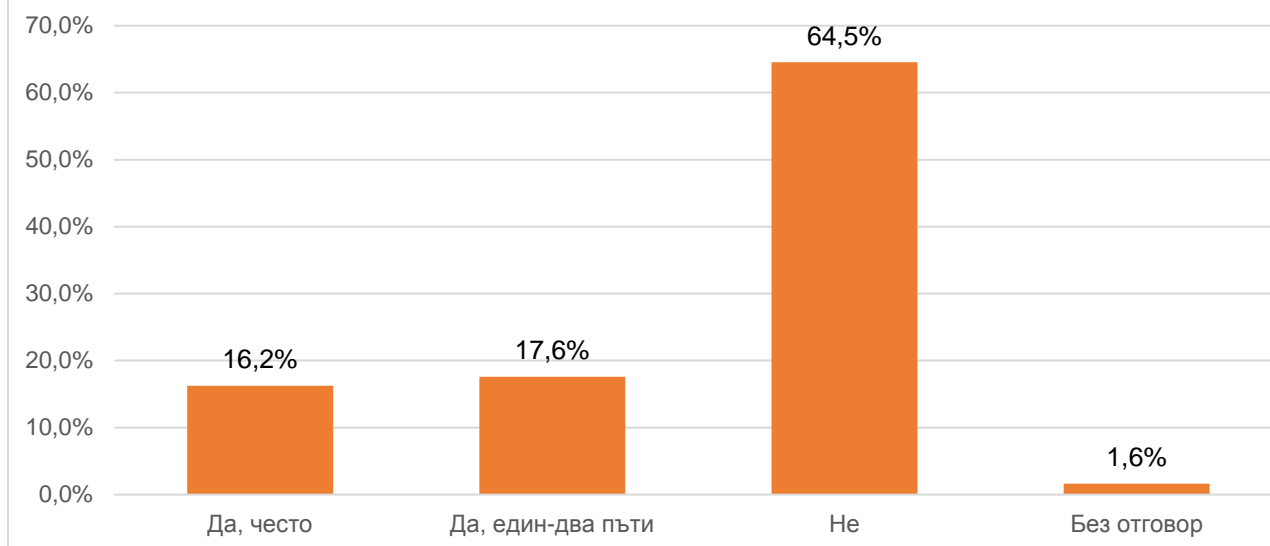
ДА ПРЕДПОЛОЖИМ, ЧЕ УПОТРЕБИТЕ НАРКОТИК. СПОРЕД ВАС КАК БИХА РЕАГИРАЛИ ВАШИТЕ ПРИЯТЕЛИ?

Един от въпросите насочени към употребата на наркотици, цели да улови как биха реагирали хората от близкото обкръжение на анкетираните ученици, карайки ги да поставят самите себе си в хипотетична ситуация, в която употребяват забранените вещества. Най-големият дял от отговорилите казват, че техните приятели не биха одобрили и биха се опитали да ги накарат да спрат.

Други общо 18,8% казват, че техните приятели не биха одобрили, но не биха опитали да ги убедят да спрат или изобщо не биха се заинтересували. Само 8,7% от анкетираните споделят, че техните приятели биха одобрили тяхното решение. Последните са деца, които през последната година са живели без родители и които най-малко влизат в конфликт със своите приятели, връстници и съученици. По-голямата част от тях са момчета в десети и единадесети клас.

ПРЕЗ ПОСЛЕДНАТА ГОДИНА ПРИСЪСТВАЛ(А) ЛИ СТЕ НА КУПОН, НА КОЙТО СА СЕ ВЗЕМАЛИ НАРКОТИЦИ?

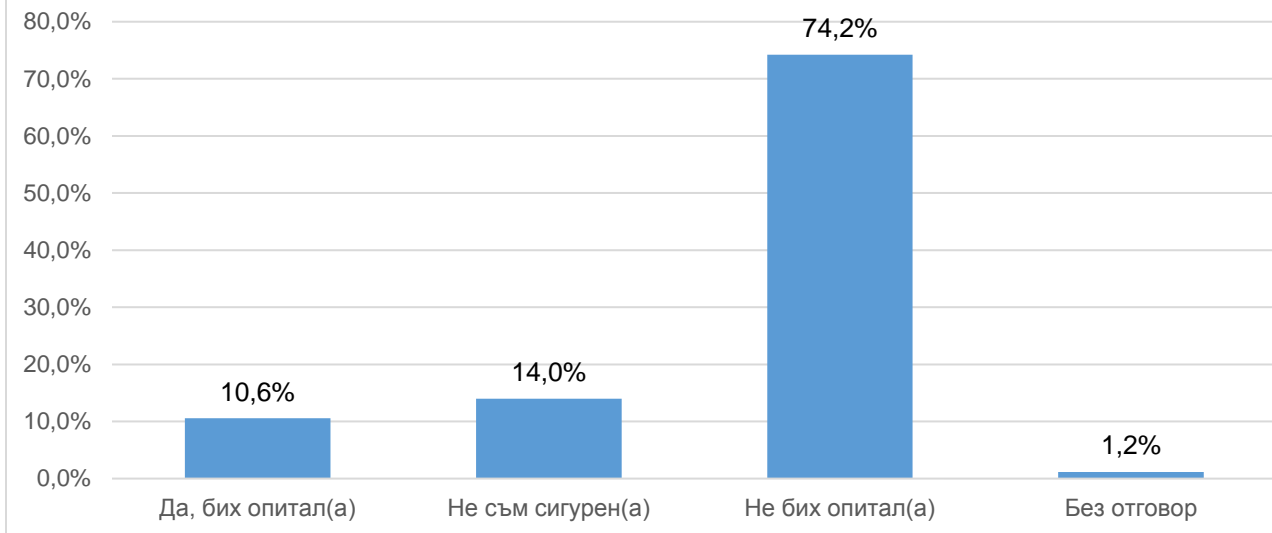

Най-голям процент от анкетираните ученици казват, че не са присъствали на купон, на който са се вземали наркотици през последната година. За 33,8% това се е случвало. По-голямата част са били свидетели веднъж или два пъти (17,6%), а 16,2% казват, че това се е случвало често през последната година. Учениците, които са присъствали на такива купони, най-често са деца, които са живели през последната година само с един от своите родители или с друг роднина без тях, които са толерантни към лицата, употребяващи наркотици. В по-голямата си част тези деца към момента на реализиране на анкетата, са посочили, че са в единадесети и дванадесети клас.

На въпрос дали, ако приятел предложи наркотик, анкетираният ученик би се съгласил да опита, отново най-голям е делът на децата, които посочват, че не биха опитали. Това са ученици, които живеят със своите родители, чието отношение към наркотиците е отрицателно. Те обикновено не влизат в конфликт с никого и са представители на деветите класове.

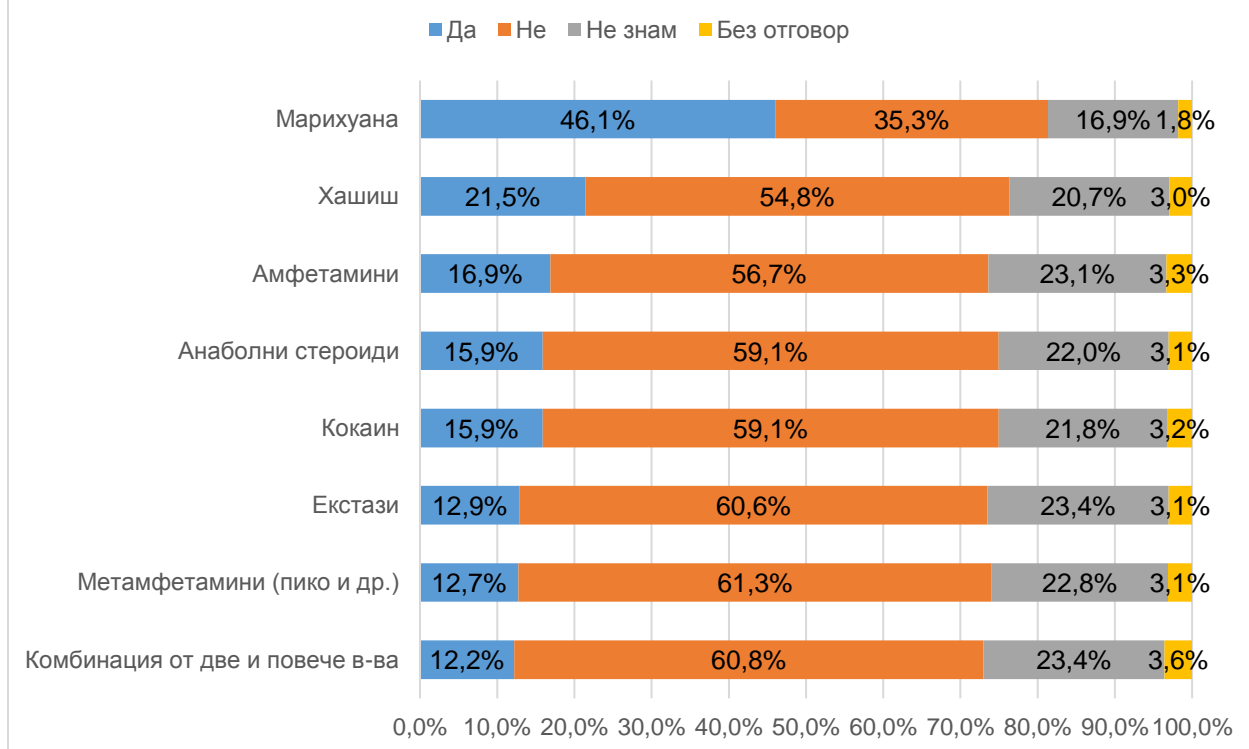
14% от запитаните отговарят, че не са сигурни. Групата на колебаещите се ученици е съставена предимно от деца на разделени или разведени родители, с които не са разговаряли за употребата на наркотици. По-голямата част са момичета, като най-малко колебаещи са именно децата от деветите класове.

АКО ВАШ ПРИЯТЕЛ ВИ ПРЕДЛОЖИ ДА ОПИТАТЕ НЯКАКЪВ НАРКОТИК ЩЕ СЕ СЪГЛАСИТЕ ЛИ?

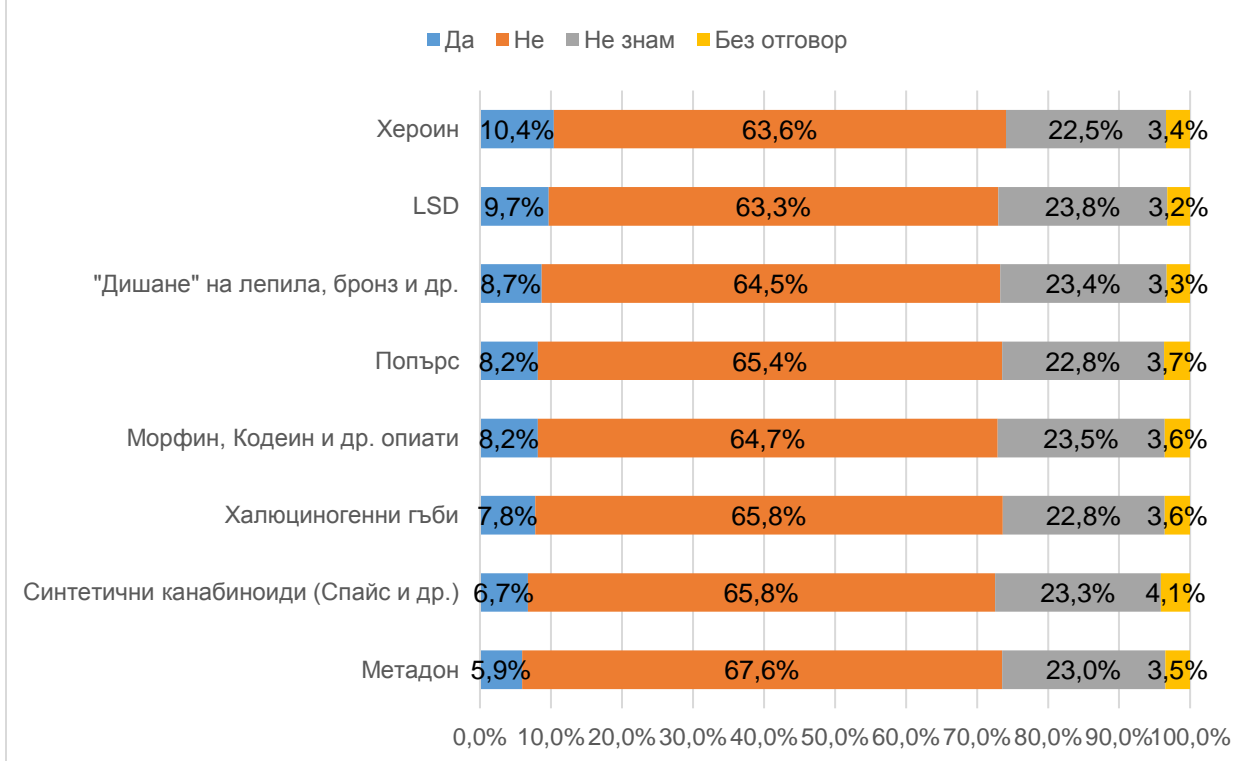
Други 10,6% от учениците проявяват готовност да опитат, ако приятел им предложи някакъв наркотик. Това са ученици от десети и дванадесети клас, сред които преобладават момчетата. Голямата част от тях са деца на разделени или починали родители, които определят отношението на своите близки към лицата, които вземат наркотици като толерантно или безразлично. Най-често тези ученици са отбелязали, че изпадат в конфликти със своите учители или с други възрастни хора, извън семейството.

ИМА ЛИ ХОРА В ОБКРЪЖЕНИЕТО ВИ, КОИТО УПОТРЕБЯВАТ

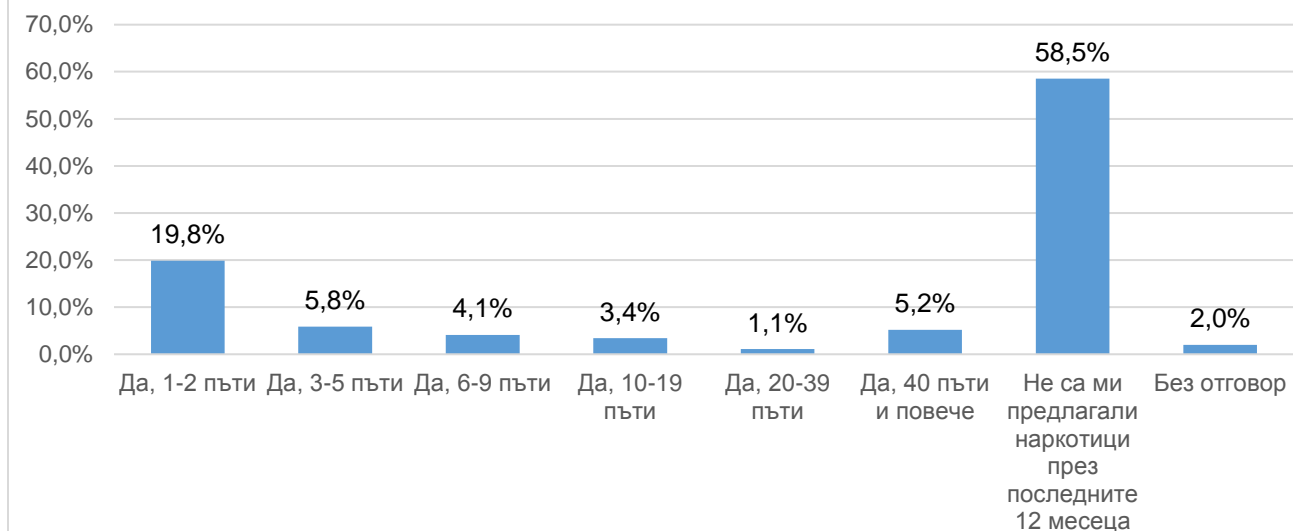
Общо 51% от учениците посочват, че в близкото им обкръжение има лица, които употребяват наркотици и посочват поне едно от включените във въпроса вещества. Трите най-употребявани наркотични вещества от хора от близкото обкръжение на анкетираните учениците са марихуана, хашиш и амфетамини. В такава среда са основно ученици от единадесети и дванадесети клас. Те обикновено живеят само с един от родителите си или с друг роднина без тях, като определят тяхното отношение като безразлично или толерантно към употребата на наркотици.

ИМА ЛИ ХОРА В ОБКРЪЖЕНИЕТО ВИ, КОИТО УПОТРЕБЯВАТ

Между 10 и 15 процента са учениците, в чието обкръжение се употребяват хероин, екстази, кокаин, анаболни стероиди, метамфетамини (пико и др.) или комбинация от две и повече вещества. Най-малък процент според анкетираните в тяхното обкръжение се употребяват метадон, халюциногенни гъби, морфин, кодеин, попърс, LSD и синтетични канабиноиди (Спайс и др.).

НА ВАС ЛИЧНО ПРЕДЛАГАЛИ ЛИ СА ВИ НАРКОТИЦИ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА?

В следващия въпрос фокусът се премества от обкръжението на ученика върху самия него и по-конкретно дали е получавал предложение за употреба на наркотици през последната година.

На над 60 % от учениците не са им били предлагани наркотици, но за 39,4% от учениците това се е случвало.

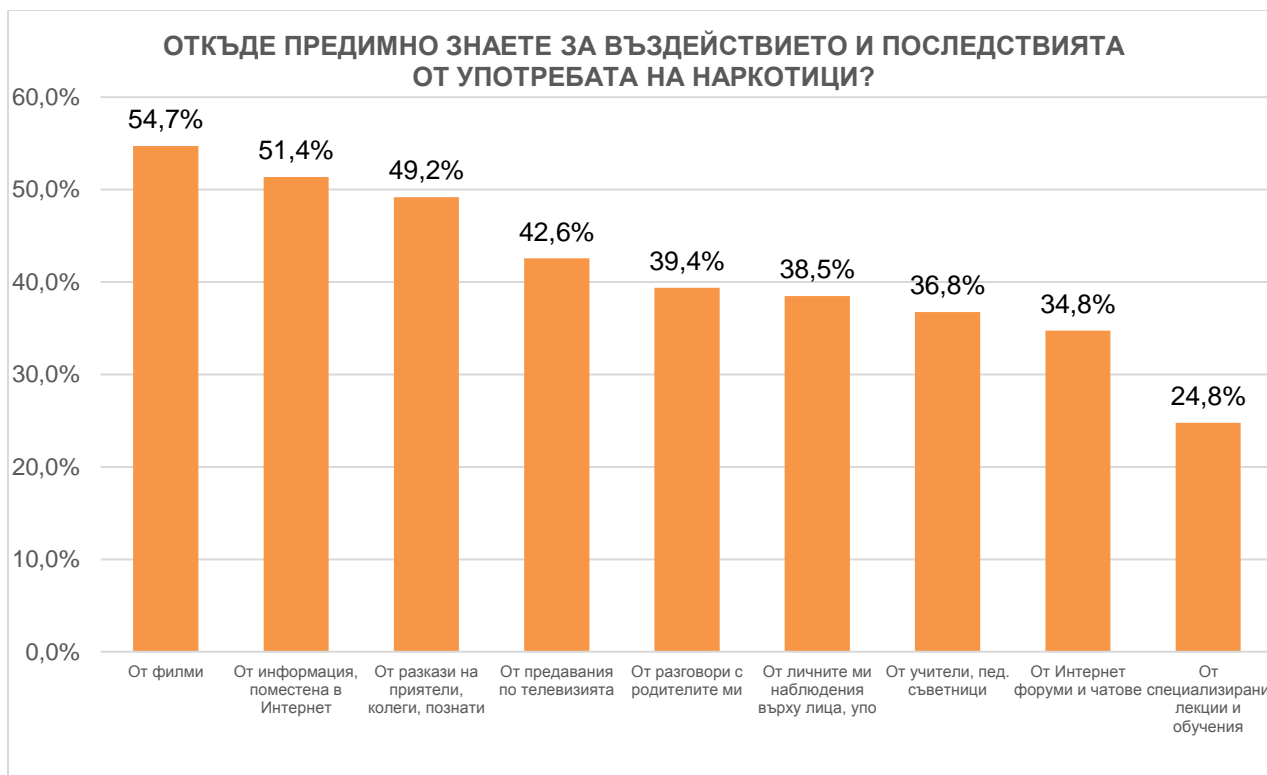
По-голямата част от учениците, на които лично са били предложени наркотици през последната година, са посочили, че това се е случило между един и пет пъти (общо 25,6%).

Друга група от анкетираните са посочили, че през последните 12 месеца наркотици са им предлагани между шест и деветнадесет пъти. Този диапазон от отговори са избрали голяма част от десетокласниците и дванадесетокласниците.

Последната група, на която наркотици са предлагани най-много пъти през последната година – между 20- 40 и повече пъти (общо 6,3%) е съставена предимно от момчета, които са отбелязали, че са в десети клас.

С напредване на възрастта нараства делът на учениците, на които са били предлагани наркотици. Те са под 20% в 9ти клас и достигат около 45% в 11ти и 5% в 12ти клас.

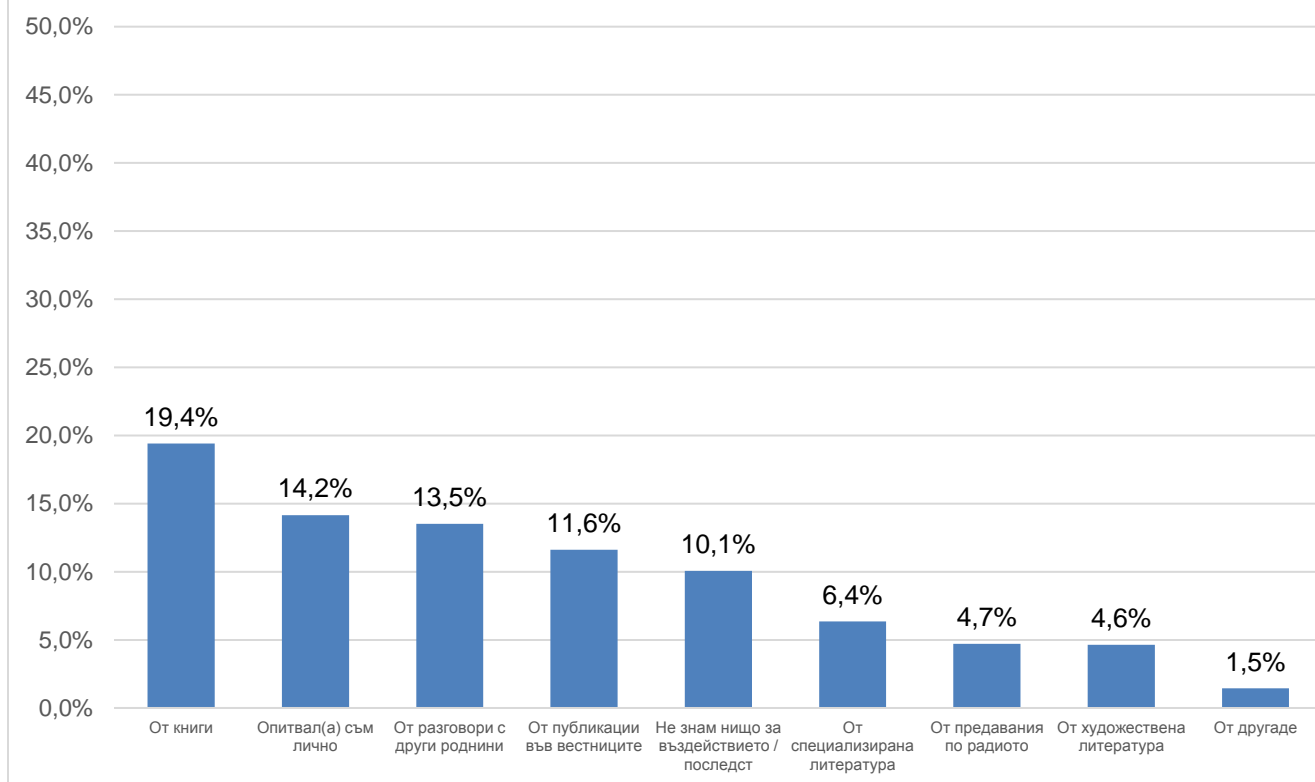

Най-голям дял от анкетираните ученици са посочили, че черпят информация и са запознати за въздействието и последствията от употребата на наркотици от филми, интернет пространство, телевизия или разкази на приятели, колеги и познати.

Малко под 40% от учениците споделят, че са запознати благодарение на разговори с родителите си, лични наблюдения, от учители и други педагози, интернет форуми и чатове.

Малък процент от анкетираните са посочили, че черпят информация от специализирани лекции и обучения или книги.

ОТКЪДЕ ПРЕДИМНО ЗНАЕТЕ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО И ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ?

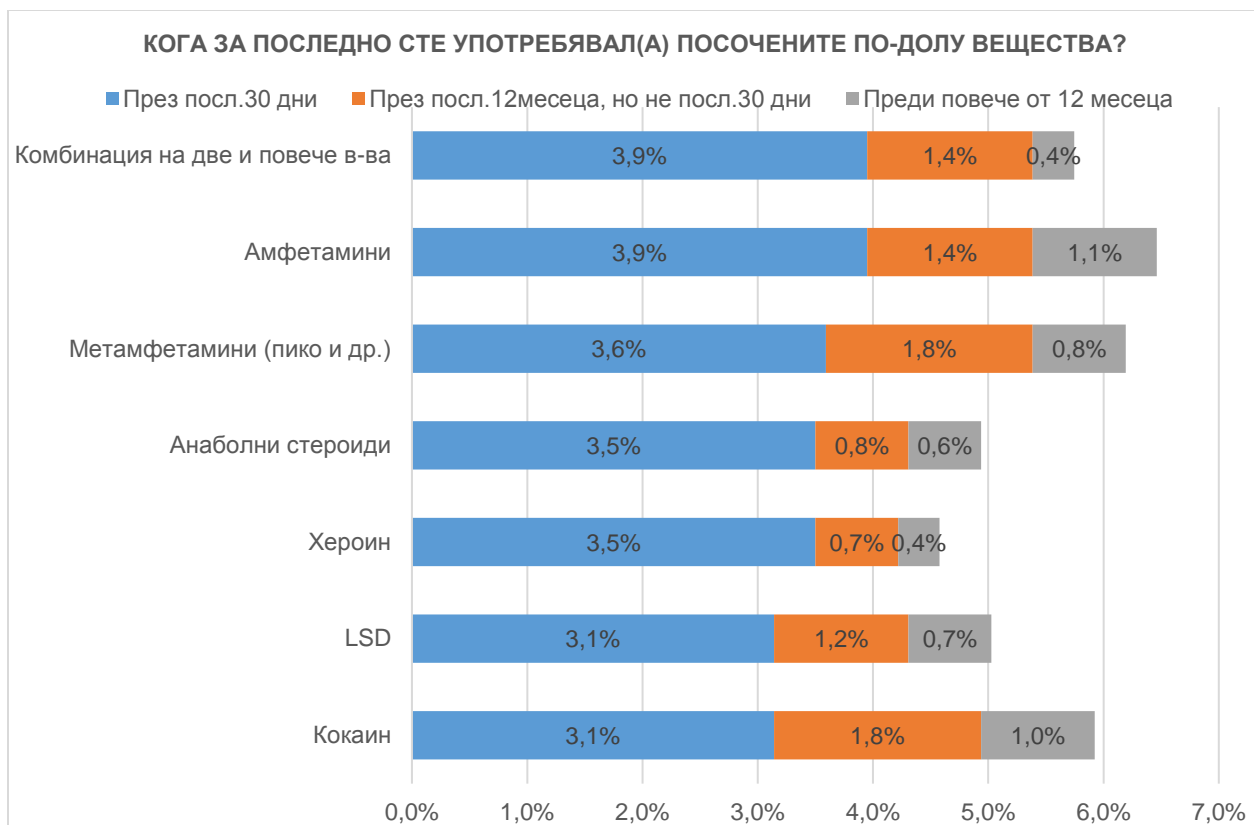

14,2% от отговорилите на този въпрос са казали, че знаят за въздействието и последствията от употребата на наркотици от собствен опит. В по-голяма степен в тази група попадат деца, които през последната година са живели само с един от родителите си в комбинация с друг възрастен, които са определени като толерантни към лицата, които употребяват наркотици.

Най-много ученици дали този отговор са от десети клас, като превес имат момчетата.

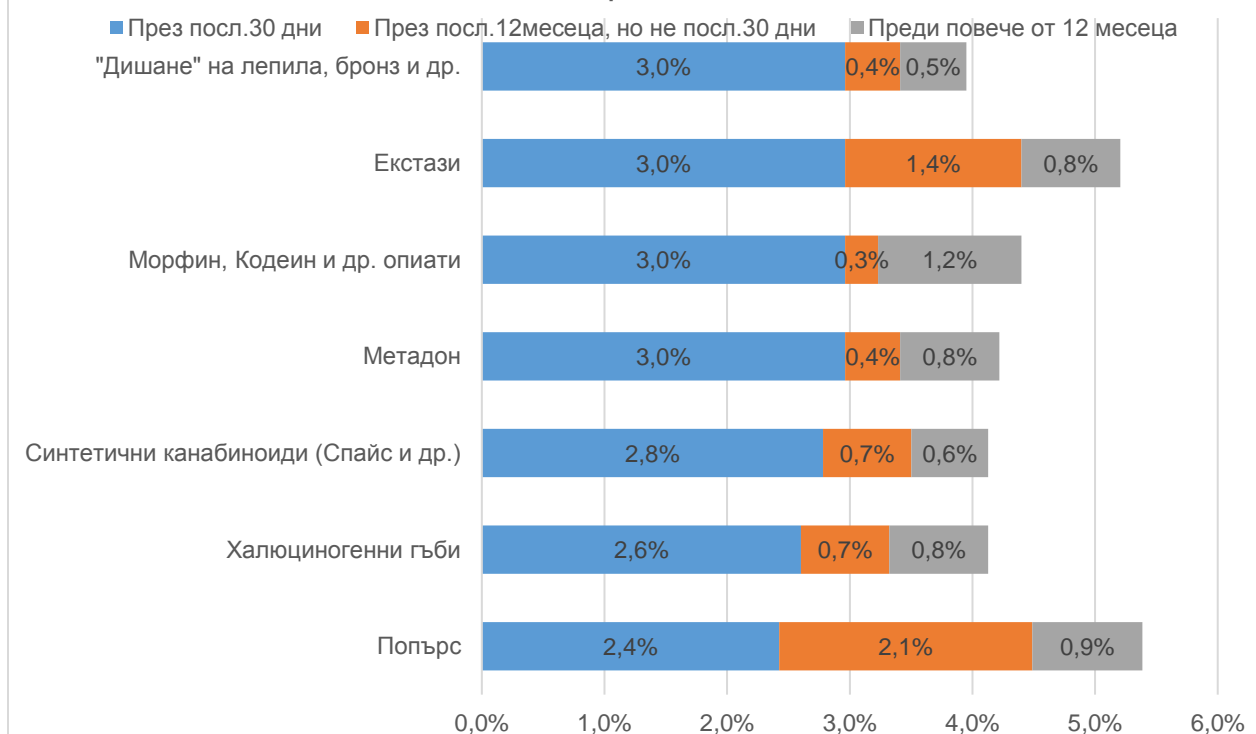
Само 10,1% от анкетираните ученици са посочили, че не знаят нищо за въздействието и последствията от употребата на наркотици.

Това са деца, които са прекарвали последната година само с един родител или друг роднина различен от родителите, като по-голямата част от тях никога не са говорили с тях по теми, свързани с употребата на наркотици. Най-голямата група избрала този отговор е от деветокласници, като повече отново са момчетата.

Делът на употребявалите някога поне едно от посочените във въпроса вещества е 11,9%. Употребявалите през последните 30 дни са 7,1%. Отговорилите положително на този въпрос учениците са употребявали най-често амфетамини и метамфетамини или комбинация от две или повече вещества. Макар стойностите на тези отговори да са малки (между 3% и 4% от употребилите всяко едно от изброените вещества по отделно), групата, която оформят се състои в преобладаващата си част от деца, които са живели през последната година със свои толерантни към наркотиците роднини. Същите гимназисти са отбелязали, че обикновено влизат в конфликт с учители или други възрастни извън семейството.

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

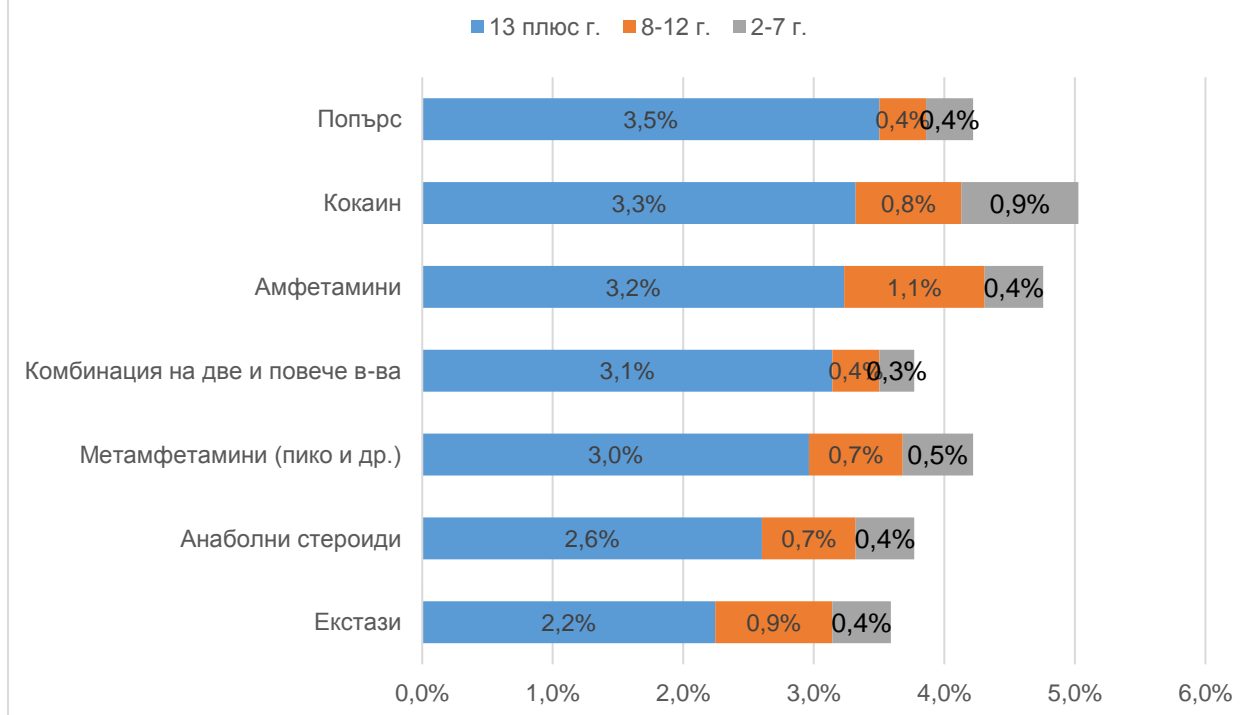

Тези, които са посочили, че са употребили наркотици през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни са посочили, че това се е случило с веществата попърс, кокаин и метамфетамини. Процентните стойности на тези отговори са между 1% и 2%. Техният социално-демографски профил показва, че това са предимно деца, които живеят без своите родители или само с един родител и друг възрастен и са в единадесети и в дванадесети клас.

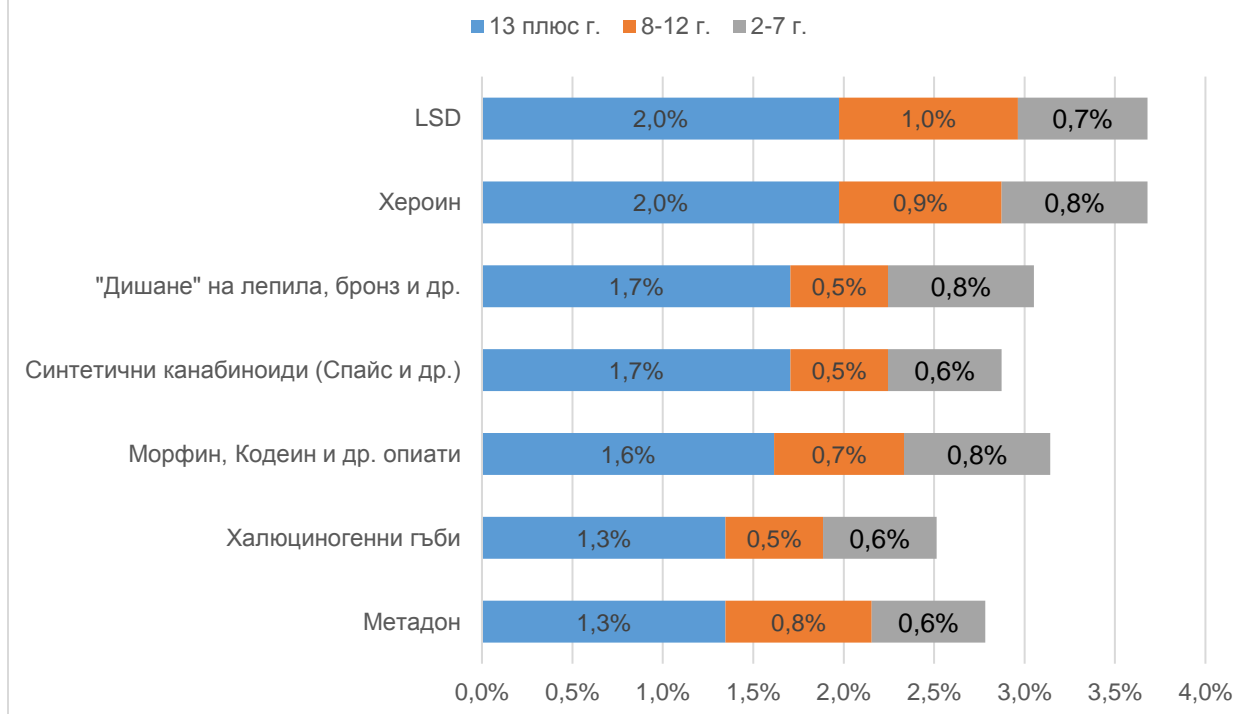
Учениците, които са употребили наркотици преди повече от 12 месеца, са посочили веществата морфин, амфетамин и кокаин - между 1% и 1,5%. Те са извън семейна среда, като са декларирали, че са живели през последната година с друг роднина без майка или баща и най-често влизат в конфликт с учители и други възрастни хора извън семейството си.

Най-често употребата на наркотици започва на 13 и повече години. Значително по-малък е дялът на тези, които започват на възраст между 8 и 12 г.

ВЪЗРАСТ ПРИ ПЪРВА УПОТРЕБА НА НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

ВЪЗРАСТ ПРИ ПЪРВА УПОТРЕБА НА НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

Употребилите наркотици за първи път на най-ранна детска възраст – между две и седем години са отбелязали веществата кокаин, морфин и хероин. Такива отговори са дали под 1% за всяко

от изброените вещества. Това са предимно ученици от деветите класове. Във вторият интервал между осем и дванадесет години двете вещества, които са с най-големи стойности на декларирана употреба са амфетамини и LSD. Тези отговори са дадени от около 1% от заявителите, че са употребили тези вещества за първи път. Най-много десетокласниците са посочили този отговор.

Учениците, които са употребили за първи път наркотици след навършването на тринадесетата си година са посочил кокаин, метамфетамини, попърс или комбинация на две или повече вещества.

Стойностите на тези отговори варират между 1% и 4% от всички употребили наркотици, като най-много сред тях са дванадесетокласниците.

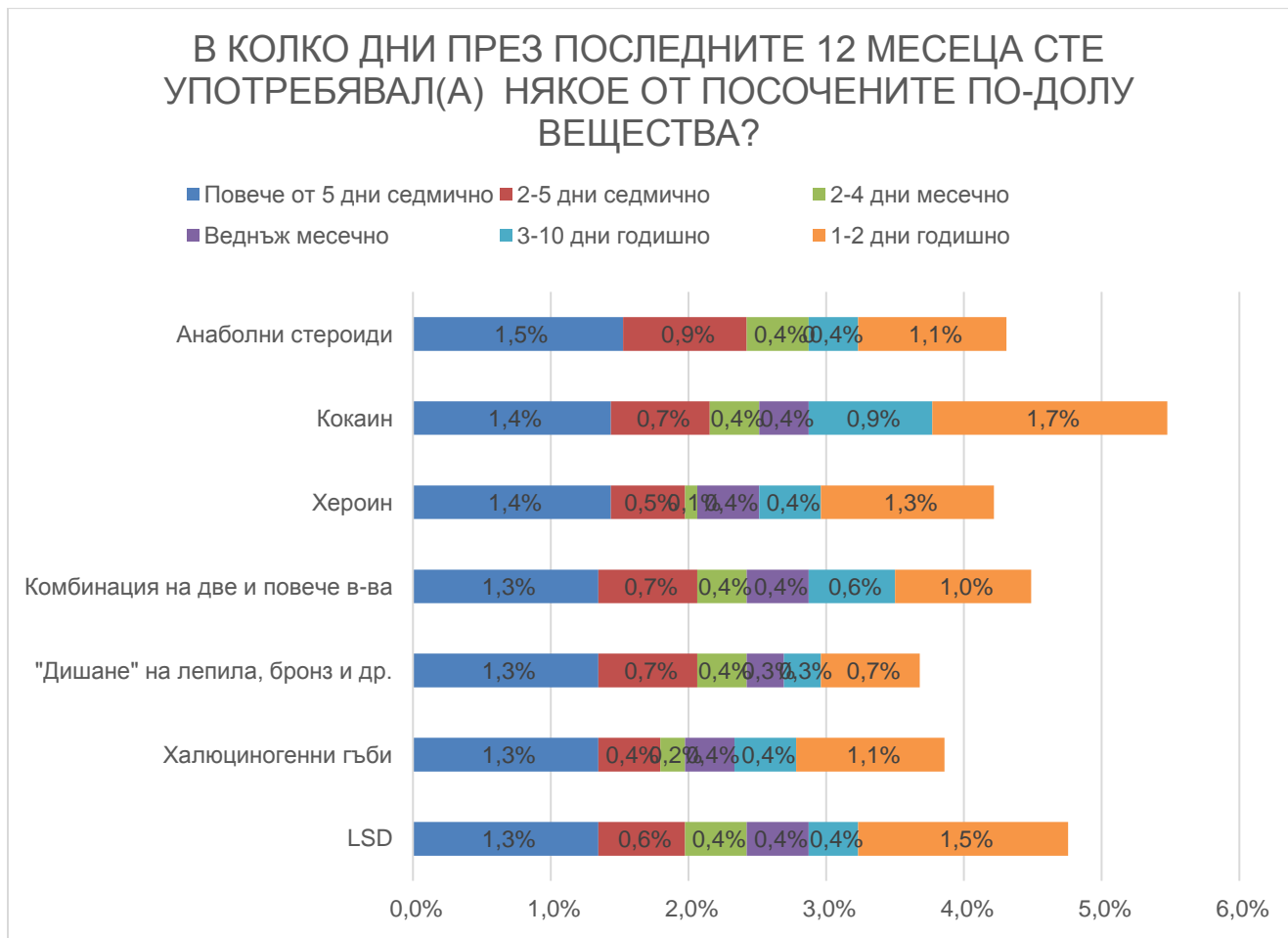

Най-често посочваните причини от страна на анкетираните ученици за първата им употреба на някое от изброените вещества са от любопитство, за да опитат нещо ново, за удоволствие, за да изпитат временен приятен ефект и от скука или за разнообразие. Учениците, които са решили да опитат наркотици за първи път от любопитство и за да опитат нещо непознато са предимно от десети и единадесети клас. По-голямата част от тях са живели през последната година само с един родител и друг възрастен, като възрастните най-често са определяни от децата като толерантни към употребата на наркотици. Учениците посочили този отговор, са

отбелязали, че са склонни да влязат в конфликт най-вече със своите учители или други възрастни хора, извън семейството си.

Тези, които са избрали наркотиците за удоволствие или за да изпитат временен приятен ефект са учещи в деветите и дванадесетите класове. Сред тях преобладават момчетата. По-голямата част от тях са живели само с майка си или с друг роднина без родители, които определят като безразлични към темата за употреба на наркотици. Те най-често са заявили, че изпадат в конфликтни ситуации с учители и други възрастни хора, които не са част от техните семейства.

От скука и за разнообразие за първи път са употребили наркотици най-голям брой от ученици в десети и единадесети клас, които са живели с роднина различен от родител, като обикновено изпадат в конфликтни ситуации с хора извън границите на своя семеен кръг.

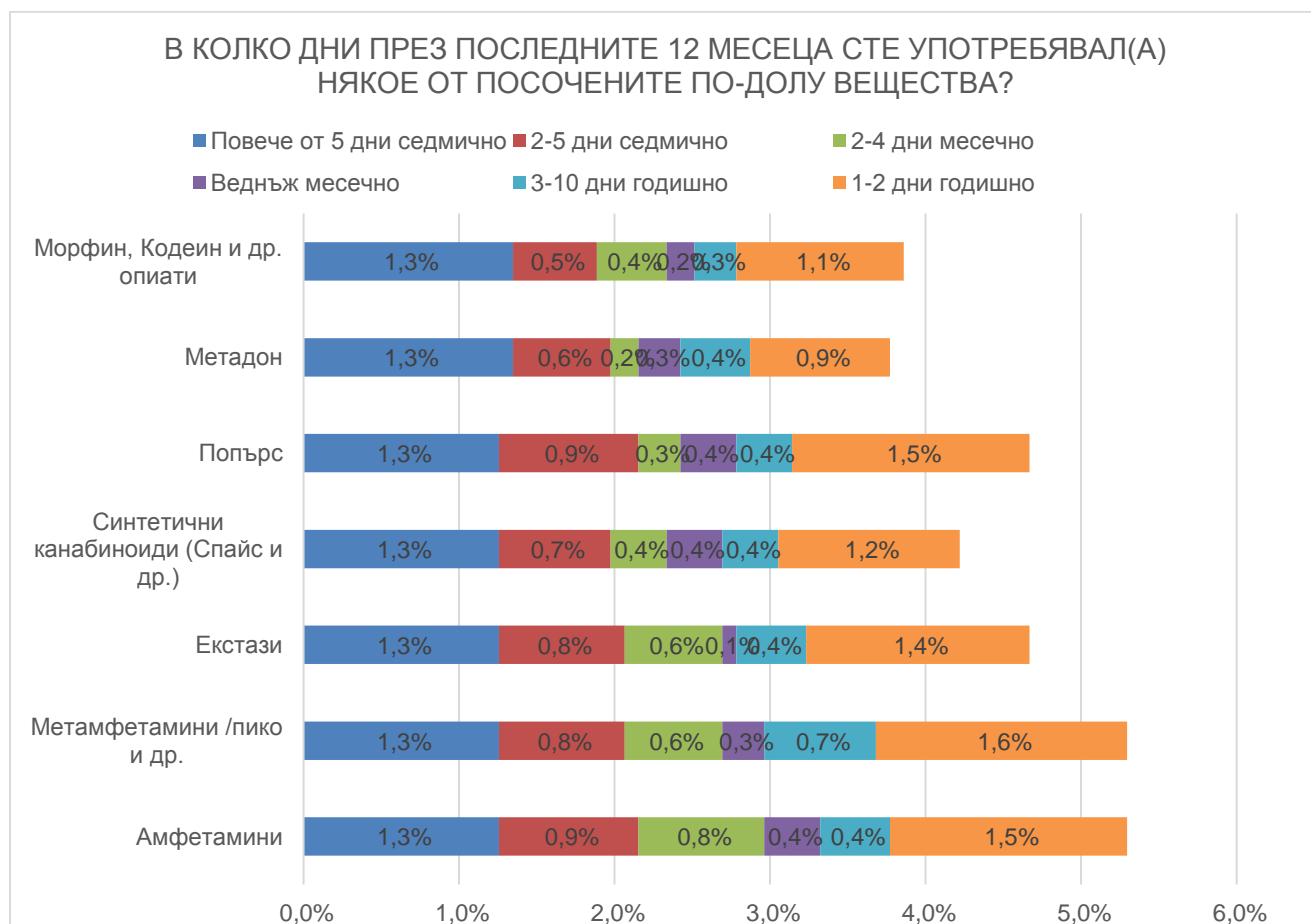

Общо 9,6% от учениците в Русе са употребявали някога поне едно от посочените вещества. Делът на лицата, които са употребявали поне едно от посочените вещества повече от 5 дни седмично или 2-5 дни седмично (проблемна употреба) са около 4,3%. След обобщаване на

отговорите свързани с употребата на забранени вещества в рамките на последните 12 месеца могат да се обособят две групи на употребяващите, независимо кое е веществото, което предпочитат.

Едната група е на учениците, които консумират веднъж или два пъти в годината. Стойностите на получените отговори не надвишават 2%. В тази група попадат ученици от десети и дванадесети клас, сред които мнозинството са момчета. Най-често тези деца са отбелязали в анкетата, че живеят с техни роднини, но не родители и са склонни да влязат в конфликт със своите учители.

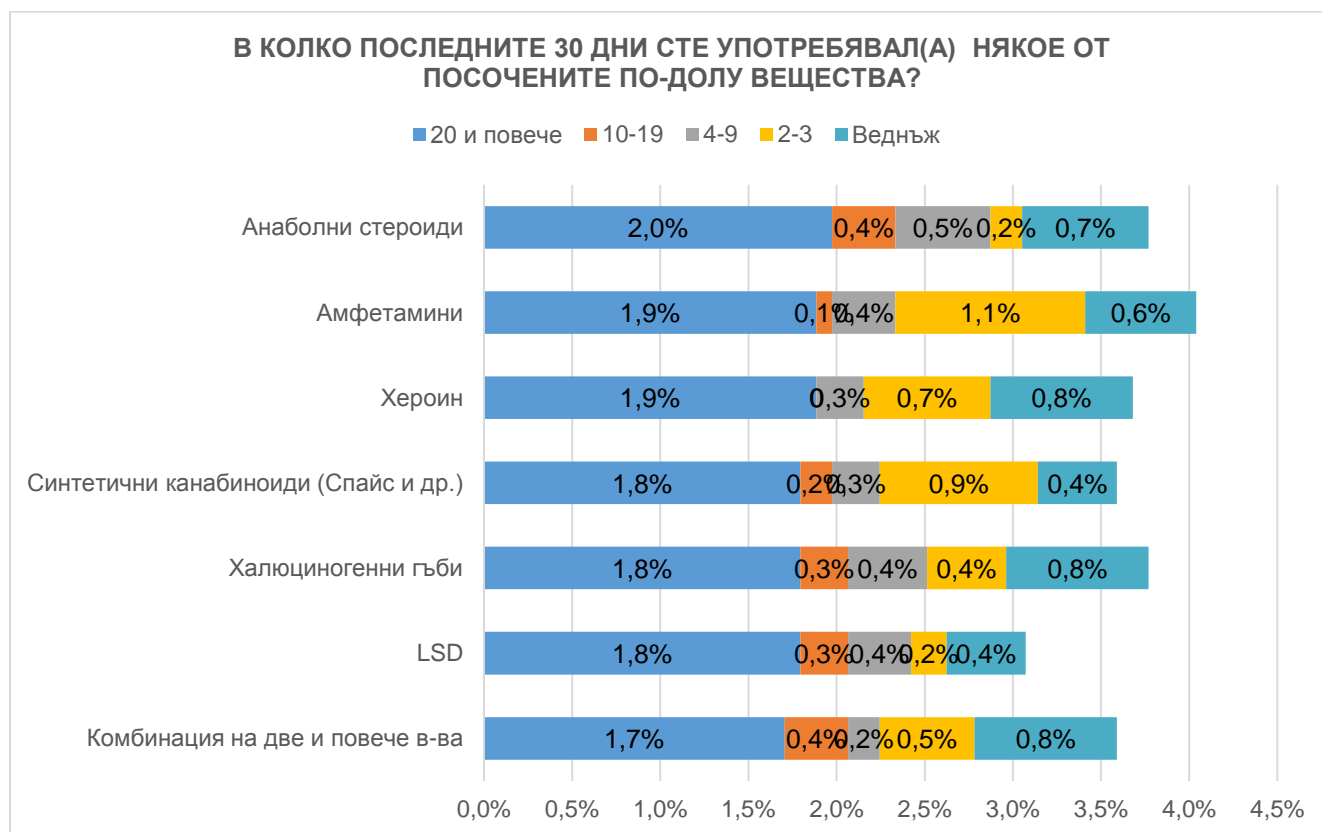
Втората група е на тези, които са казали, че са употребили наркотици повече от пет пъти седмично. В тази категория отново процентите не надвишават 2%. В нея обаче попадат ученици от десети и единадесети клас, сред които повече момчета. През последната година те са живели с един от родителите си и друг възрастен или с роднина различен от тях. Представителите на тази група най-често влизат в конфликт с възрастни хора извън семейството.

Интензивността между тези два интервала варира, като делът на употребяващите 2 до 5 дни в седмицата е по-висок от дела на експериментално-употребяващите (3-10 дни годишно).

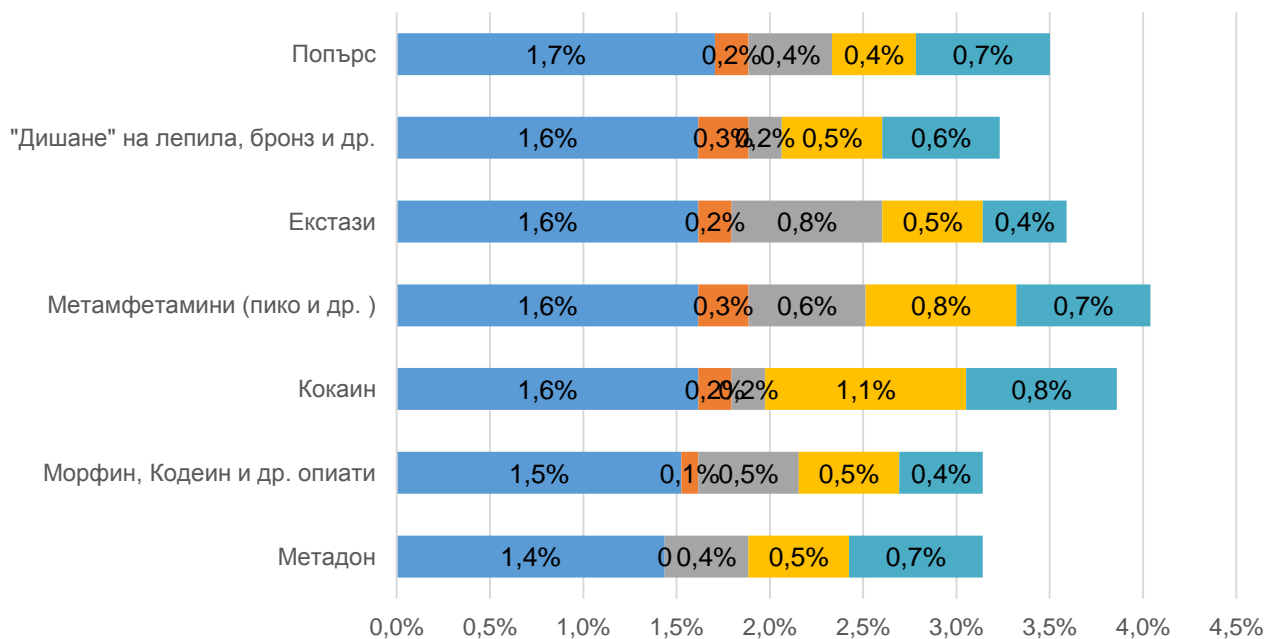
На въпроса „В колко от последните 30 дни сте употребявал(а) някое от посочените вещества?“, активно употребяващите всяка от веществата са между 1% и 2%, показват данните за отговорите, които са отбелязани в категорията „20 пъти и повече“. Отговорилите по този начин по-често от средното посочват, че са живели в едно жилище с един от родителите си и друг възрастен през последната година и посочват, че обикновено влизат в конфликт с учители и възрастни хора извън семейството им.

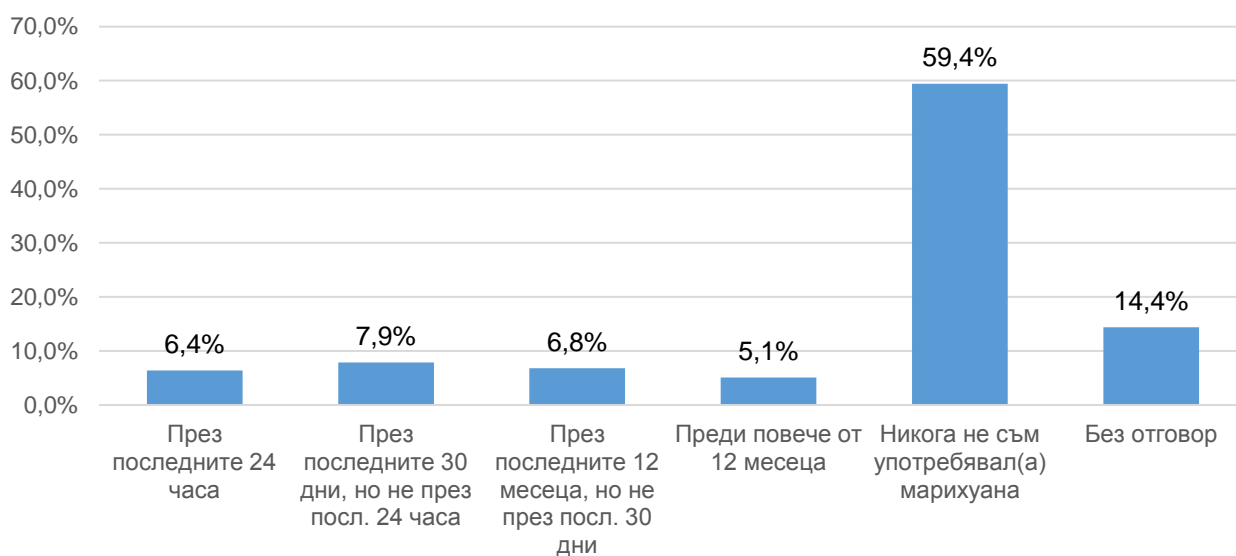
Общо 7,6% от анкетираните младежи в Русе посочват, че през последните 30 дни са употребявали поне едно от изброените вещества посочват. Употребяващите 10-19 дни и 20 дни и повече са в рамките на 3,9%.

В КОЛКО ПОСЛЕДНИТЕ 30 ДНИ СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НЯКОЕ ОТ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ДОЛУ ВЕЩЕСТВА?

■ 20 и повече ■ 10-19 ■ 4-9 ■ 2-3 ■ Веднъж

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) МАРИХУАНА

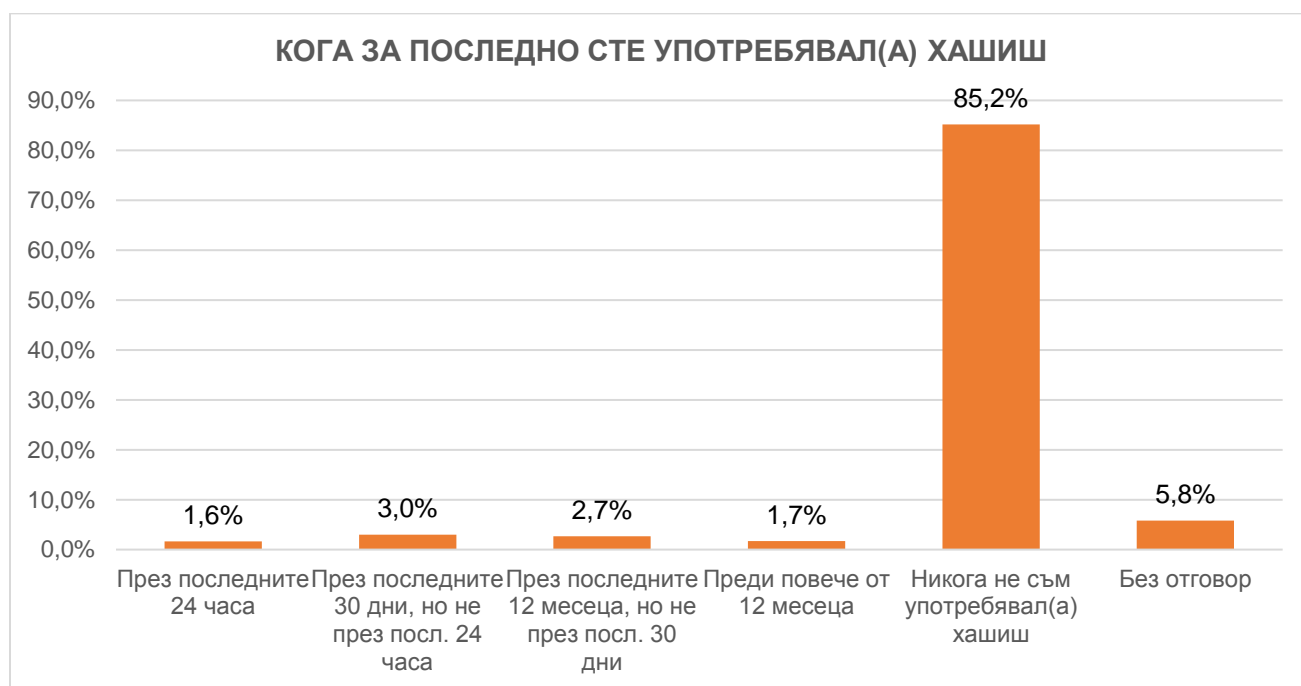

В следващия въпрос, който пита конкретно кога за последно учениците са употребявали марихуана, отново най-голям е дялът на тези, които никога не са употребявали. Други, общо 26,2% от анкетираните, са казали че им се е случвало в някакъв момент от живота им. Най-голям процент от тези, които са признали, че употребяват марихуана, са отбелязали, че това се

е случило през последните 30 дни. Следващ по големина е процентът, на тези, които са го направили през последните 12 месеца, а 6,4% са отговорили, че са употребили наркотика през последните 24 часа. В групата на последните попадат деца, чийто семейство се състои само от един възрастен и по-често имат склонност за конфликти с възрастни хора или с учителите си.

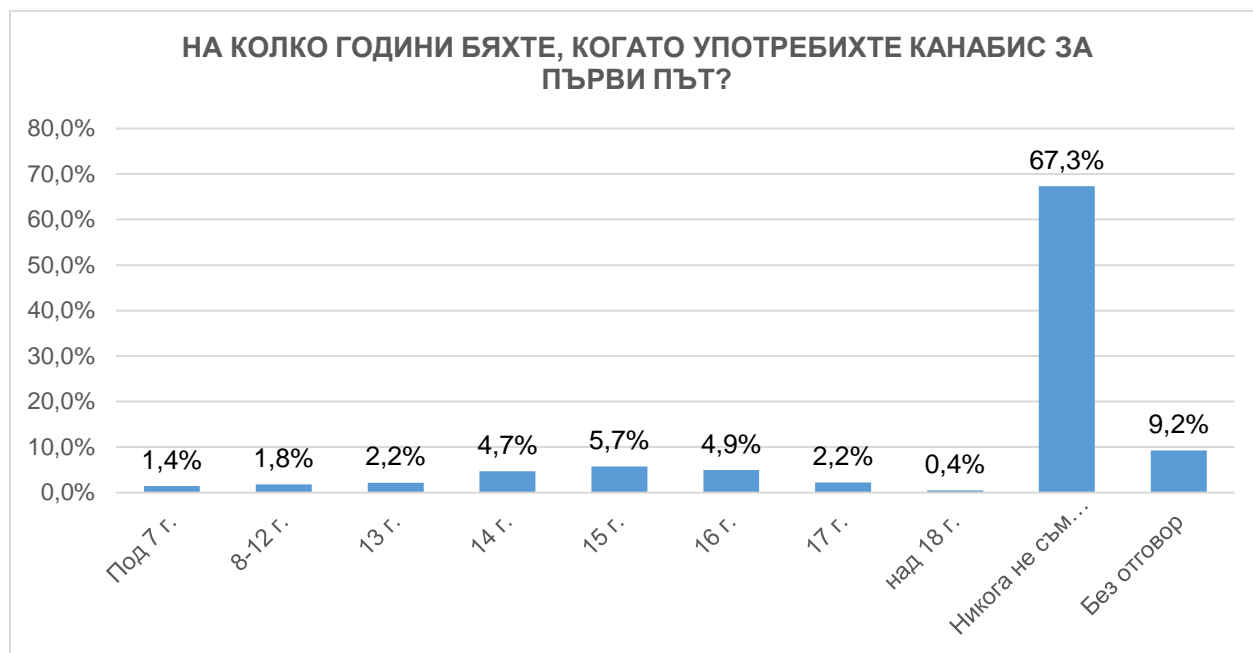
По-висока е тенденцията на употреба на марихуана сред учениците от десети и единадесети клас. 50% от употребилите марихуана през последните 24 часа са отбелязали, че за първи път са употребили канабис между осем и дванадесет години.

5,1% са учениците, които са пушили марихуана преди повече от 12 месеца. Сред тях са повече момичета от единадесети и дванадесети клас, които са посочили, че обикновено имат конфликти със своите родители. В тази група по-често от средното са ученици, които посочват, че родителите им са толерантни към наркотиците и тяхната употреба.

Резултатите на въпроса, който търси информация за употребяващите хашиш са сходни с тези на предходния въпрос. Основната група ученици е тази на никога не употребявалите. Други общо 9% от анкетираните са казали, че им се е случвало да употребят хашиш. Най-голям процент от тези, които са признали, че употребяват хашиш, са отбелязали, че това се е случило през последния месец. Следващ по големина е процентът, на тези, които са го направили през последните 12 месеца, но не през последните 30 дни, а 1,6% са отговорили, че са употребили

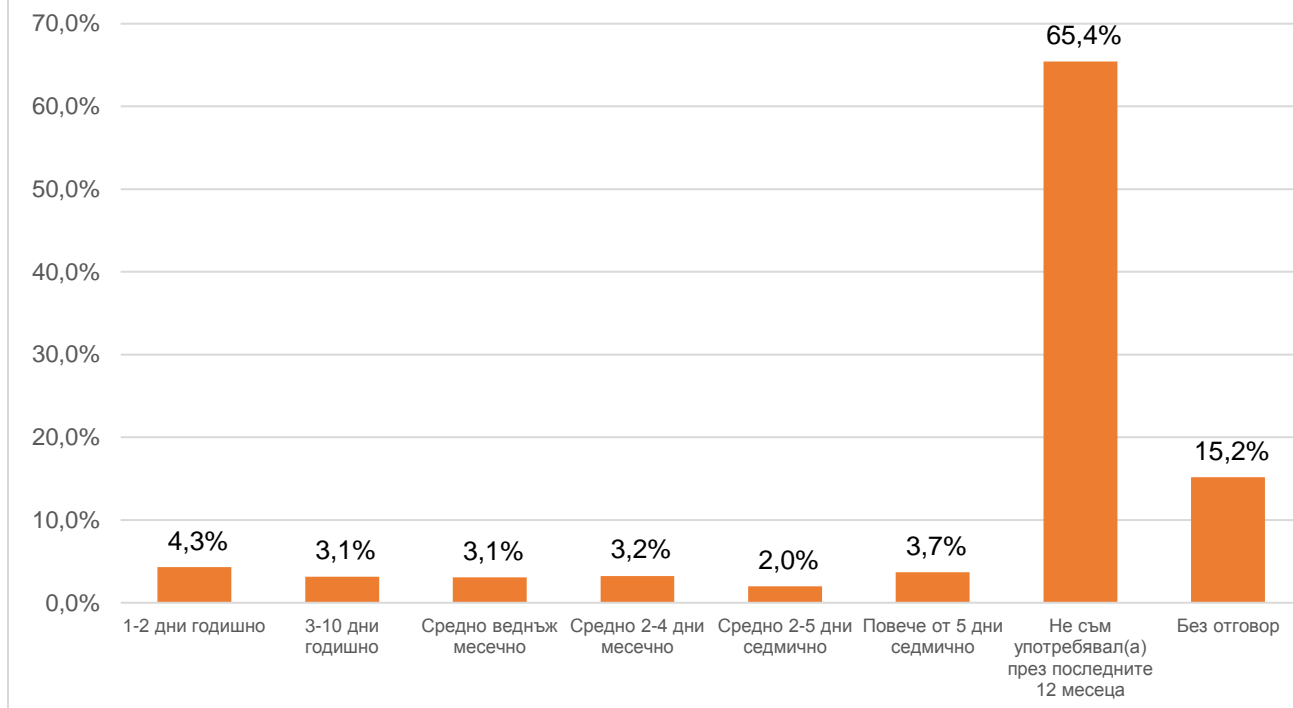
наркотика през последните 24 часа. Най-много от употребилите хашиш през последните 24 часа са отбелязали, че за първи път са употребили канабис на тринадесет години.

Отговорите по отношение на възрастта, на която за първи път анкетираните ученици са употребили канабис показват, че най-често това се случва на 15 години. Това са предимно деветокласници, като по-голямата част от тях са момичета. Тази група ученици са посочили, че са живели последната година само с един родител и друг възрастен, като по-често ги отнасят към безразличните към употребата на наркотици възрастни.

Най-малко са учениците, които са употребили канабис за първи път над 18 години – 0,4%. В тази група преобладават единадесетокласници, които са живели само с един от родителите си, като според повечето никога не са разговаряли по между си по въпроси, касаещи употребата на наркотици.

В КОЛКО ДНИ СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) КАНАБИС ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ 12 МЕСЕЦА

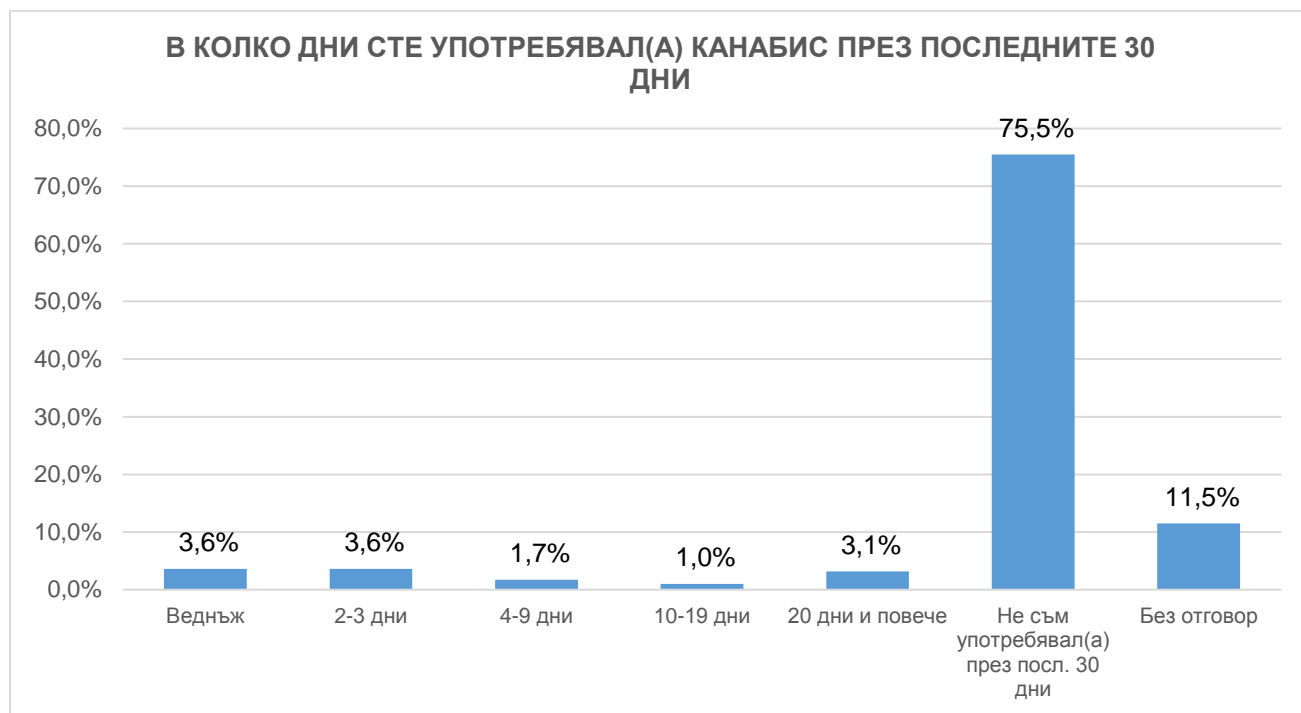

Общият брой на младежите, които през последните 12 месеца са употребявали канабис са приблизително 20%. Най-много от тях са тези, които са употребявали между един и десет дни годишно. Между тези, които са употребили само един-два пъти за последната година са предимно момичета, които са в единадесети и дванадесети клас. Те са отнесли своите родители към тези, които остават безразлични към употребата на наркотици. По-голяма част от тях обикновено влизат в конфликт с учители или други възрастни хора, извън семейството. Останалите, най-малко активните в консумацията на канабис, които са го употребявали между три и десет дни са от десети и дванадесети клас, сред които повече момчета.

Употребилите канабис веднъж месечно или два-четири дни месечно оформят група на средно активните употребяващи канабис. В нея са представители от всички класове, но най-малко са деветокласниците. В конфликт те най-често влизат със своите родители, приятели и учители. По-голямата част от родителите на тези деца са толерантни или остават безразлични към лицата, които употребяват наркотици.

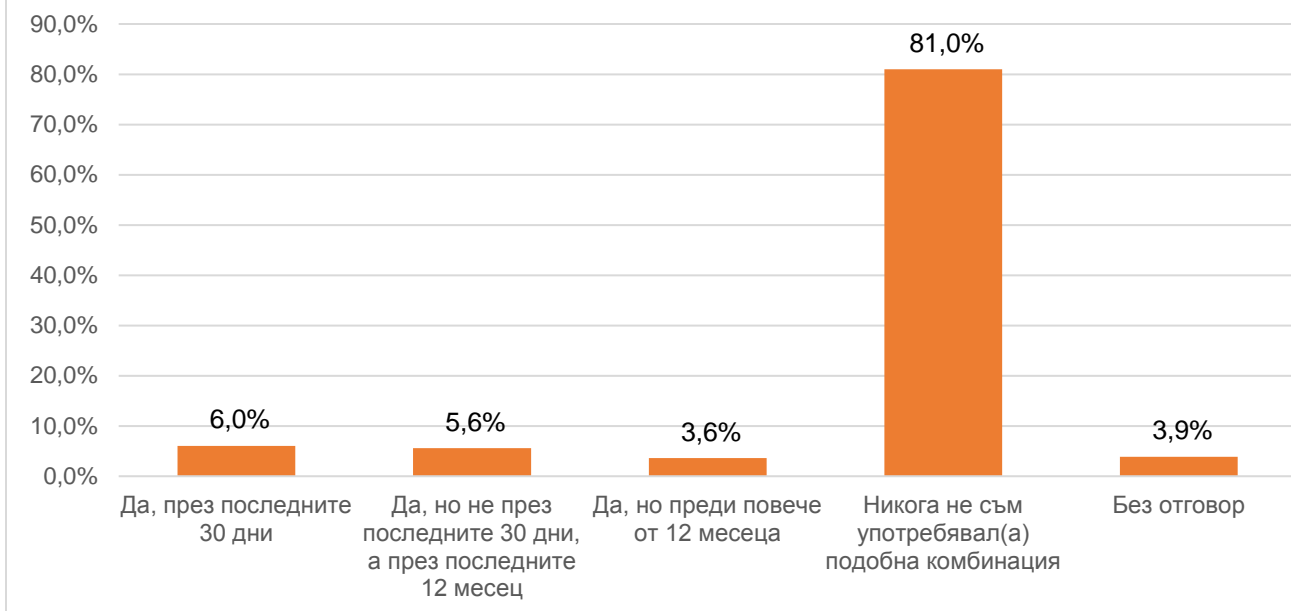
В най-активната група попадат учениците, които за последната година са употребили канабис над два дни седмично. Тези, които са употребили канабис повече от пет дни в седмицата, са предимно лицата, които са прекарвали последната година с роднина, но без родители. Те влизат

в конфликти обикновено с учители или възрастни извън семейството. По-голямата част от тези активни в употребата на канабис деца са от единадесети и дванадесети клас, като повече са момчетата.

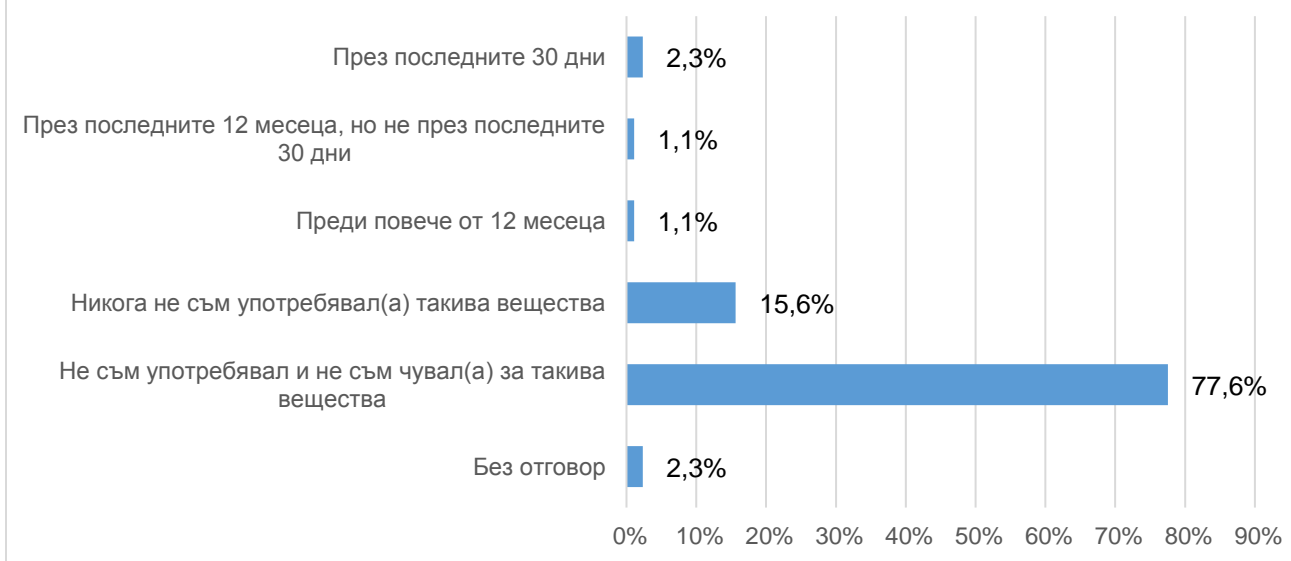
При задаване на времева рамка за честота на употребата в рамките на последните 30 дни, стойностите на отговорите и състава на обособените в предходният въпрос групи се потвърждават. Препокриване се наблюдава и при употребилите 20 дни и повече, с тези, които на предходния въпрос са посочили, че за последната година употребявали повече от пет дни в седмицата.

УПОТРЕБЯВАЛ(А) ЛИ СТЕ НЯКОГА КАНАБИС В КОМБИНАЦИЯ С АЛКОХОЛ?

Съвместната употреба на канабис и алкохол е практикувана от общо 15,2% от анкетираните. Различия между учениците, за които комбинацията между двете се е случвала не се наблюдават. Това са ученици от всички изследвани класове, като при деветокласниците стойностите на положителните отговори са малко по-ниски. Сред групата на опитвалите двете вещества едновременно по-голямата част са момчета, които си признават, че влизат в конфликт най-вече с възрастни извън семейството си или с учителите си.

КОГА ЗА ПОСЛЕДНО СТЕ УПОТРЕБЯВАЛ(А) НОВИ (Т.НАР. ОТ МЕДИТЕ "ДИЗАЙНЕРСКИ") НАРКОТИЦИ ИЛИ ПРОДУКТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ ВЕЧЕ ПОЗНАТИТЕ И РАЗПРОСТРАНЯВАНИ КАТО СПАЙС, БОНЗАЙ, СОЛИ ЗА ВАНА, БИЛКОВ ТАМЯН И ПР.?

Употребата на нови (т.нар. „дизайнерски“) наркотици, различни от вече познатите и разпространявани се е случвала на 4,5% от анкетираните ученици. Сред тях най-много са посочили, че са употребили „дизайнерски наркотици“ през последните 30 дни. Това са деца, които през последната година са живели в едно жилище без един или без двамата си родители и влизат в конфликт обикновено с учители или други възрастни хора. Те са предимно момчета в единадесети и дванадесети клас.

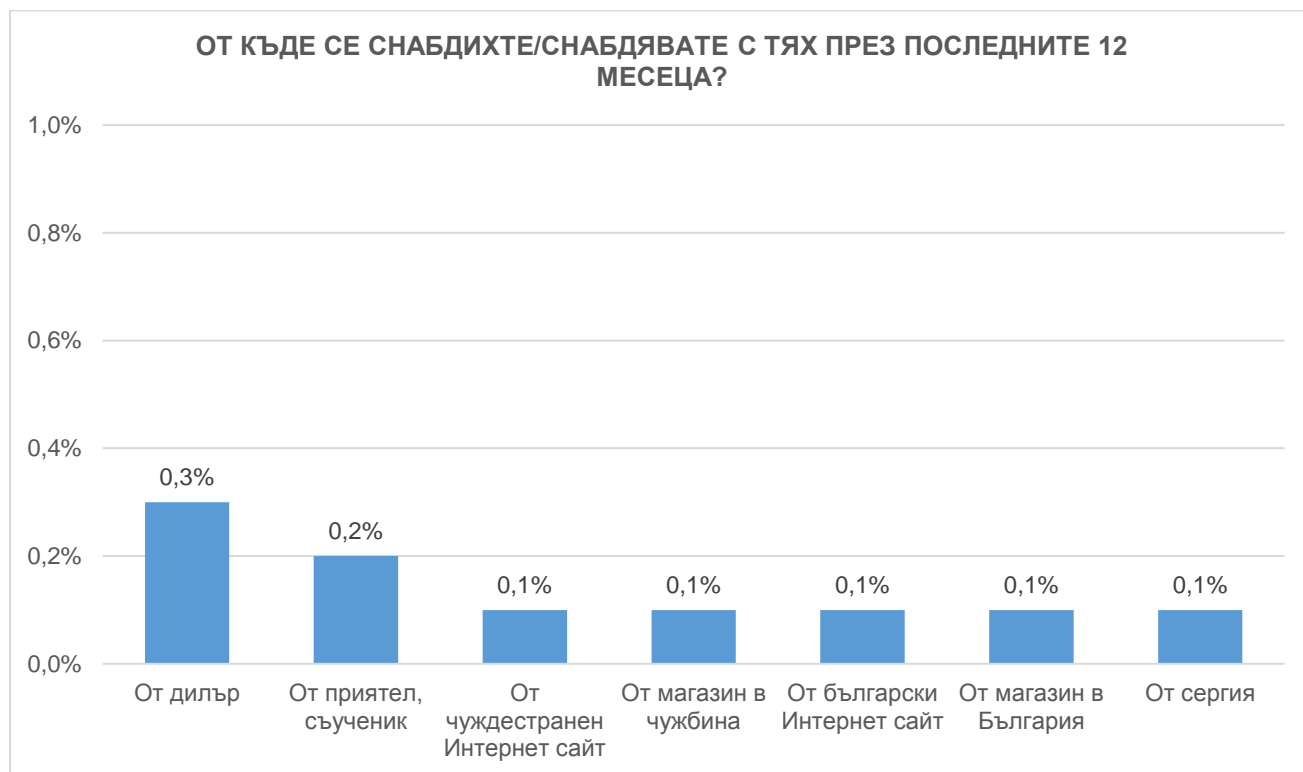
Най-голям е дялът на посочилите, че никога не са употребявали и не са чували за такива вещества, докато следващ по големина е процентът на учениците, които са избрали отговор – „никога не съм употребявал(а) такива вещества“. За последните се предполага, че макар да не са употребявали, са запознати или са чували за изброените вещества.

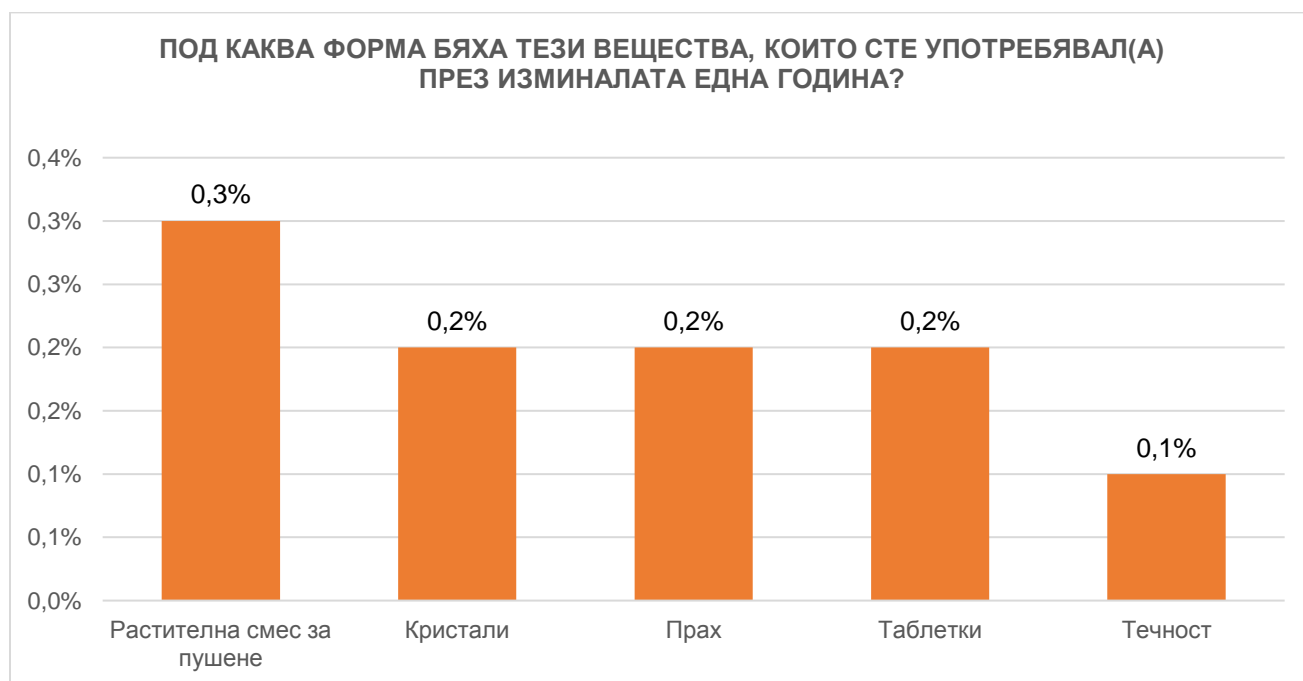
От малкия процент дали положителен отговор, че са употребили изброените в предходния въпрос наркотични вещества през последните 12 месеца, най-много са тези, които са го правили повече от пет дни седмично. Голямата част от тях са деца на разделени, но не разведени родители, които са живели през последната година заедно с друг техен роднина. Повечето от тях са посочили, че влизат в конфликт с възрастни извън семейния си кръг.

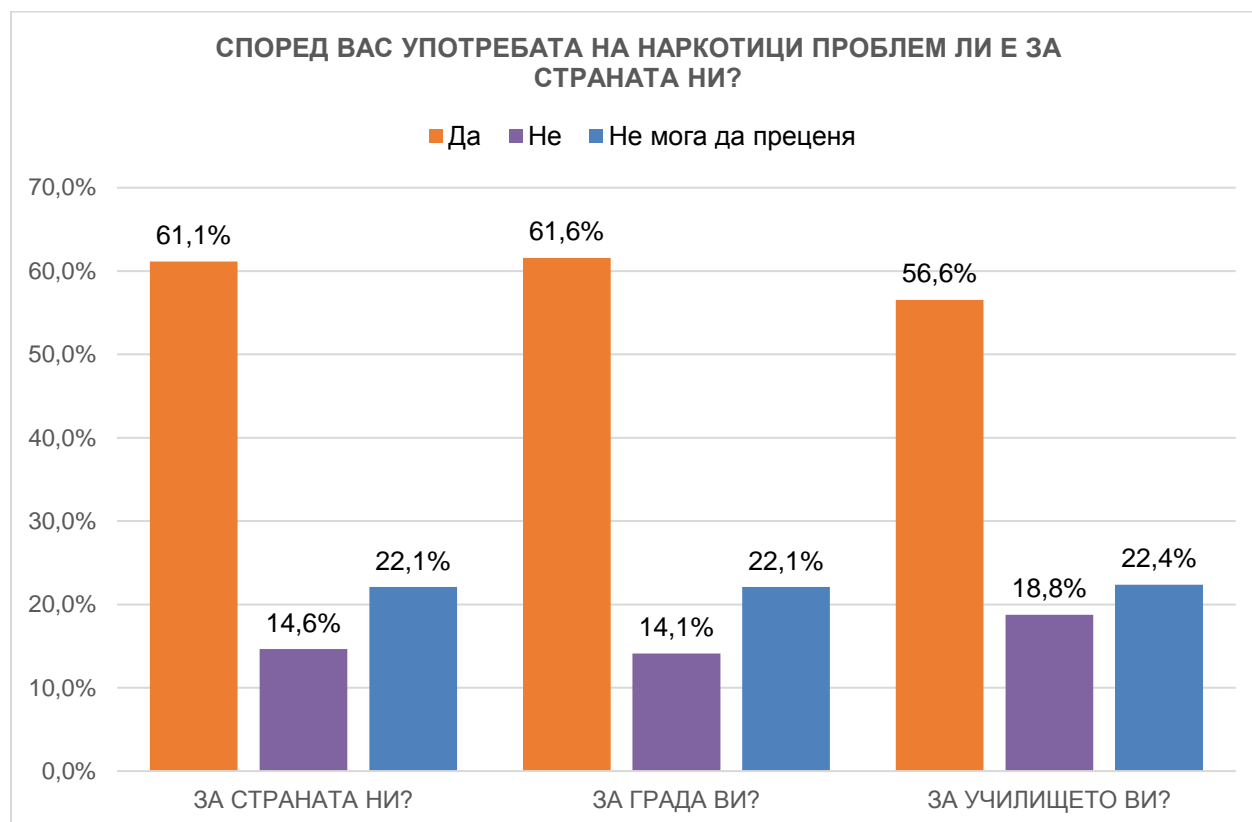
Учениците, които са дали този отговор учат в девети и десети клас. Тези практики са по-разпространение сред момчетата.

Най-много са учениците, които са се снабдили с „дизайнерските“ наркотици от свой приятел, съученик или дилър. Най-малко пък са тези, които са предпочели да си набавят забранените вещества от интернет и други магазини в България и чужбина.

Различни са формите, под които учениците са употребили „дизайнерски“ наркотични вещества през изминалата година. Преобладаващата група от употребяващите ги анкетирани са посочили, че са приели веществата под формата на растителна смес за пушене. Учащите в десети клас имат лек превес в общия дял на призналите си употребата на различни наркотици. 0,2% са казалите, че приетите от тях наркотици са били под формата на прах, кристали или таблетки, като по-голямата част от тях вече са от единадесети и дванадесети клас. Само 0,1% са употребили наркотици под формата на течност, като това са предимно дванадесетокласници.

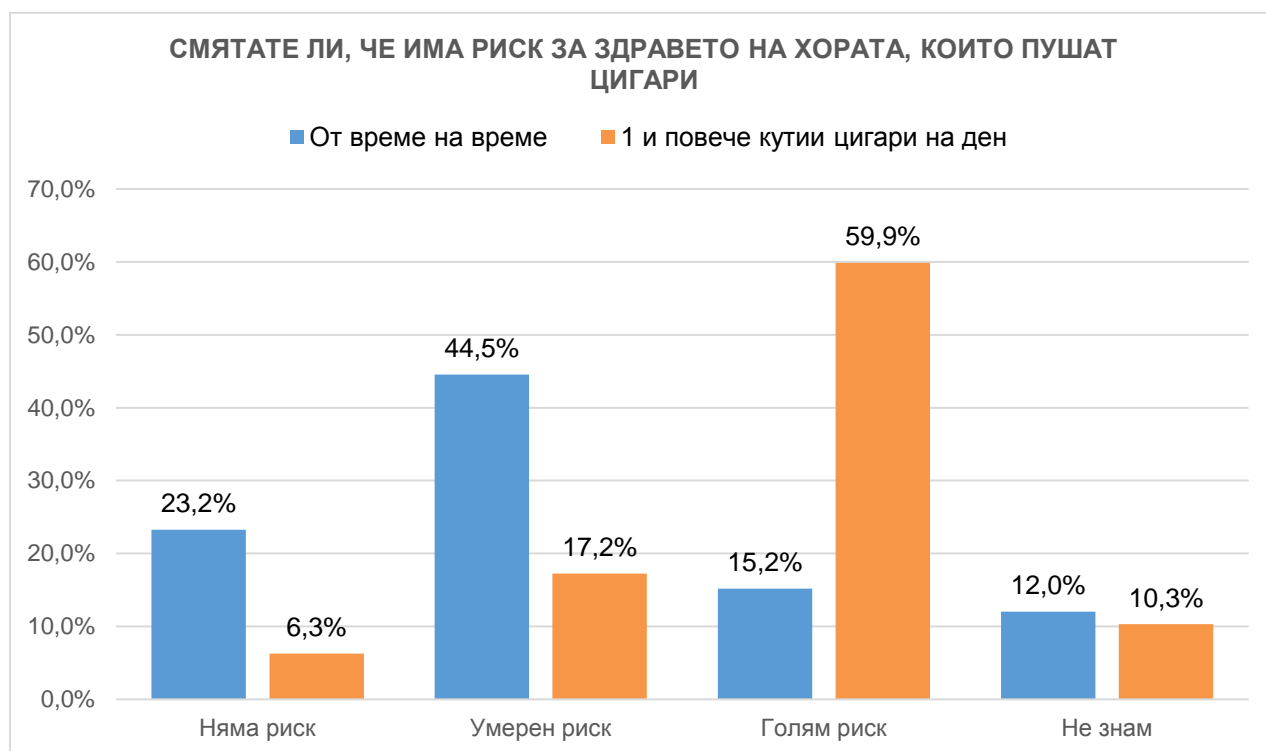

Основният дял от анкетираните смятат, че употребата на наркотици е проблем за страната ни. Налице е и малка група (14,6%), които все пак смятат, че употребата на подобни вещества не представлява проблем. Повечето от тях са деца на разведени родители, които казват, че имат конфликти със своите учители или други възрастни хора. Сред тях има представители от всички класове, но най-голяма част са учениците от десетите и единадесети класове.

Процентните стойности от предходния въпрос на ниво опасност от употребата на наркотици в рамките на собствения град се запазват. Отново най-голям е дялът на учениците, които виждат проблем при употребата на наркотични вещества. Обособява се отново група от ученици,

които не виждат проблем за града си, предизвикан от вземането на наркотици, като нейният дял и профил напълно се припокрива с този на същата група от предходния въпрос.

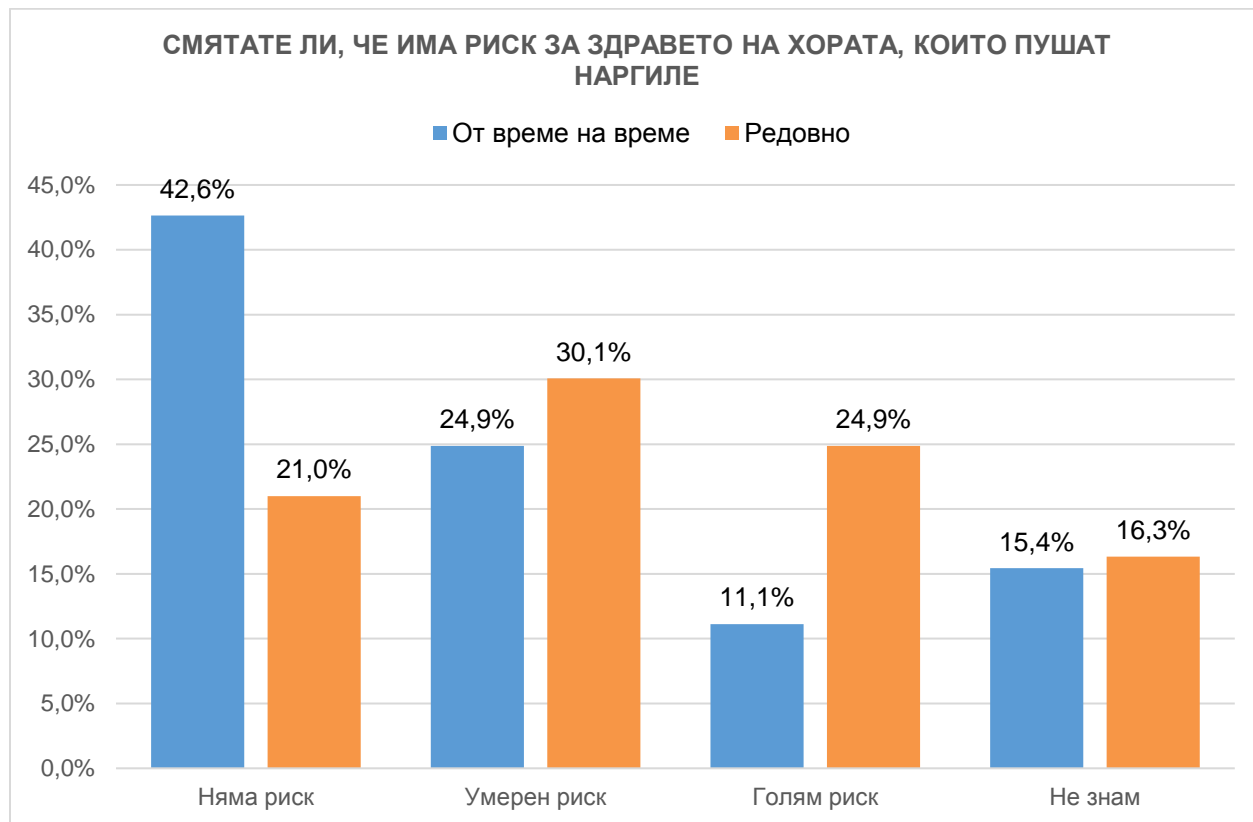
Когато питането за наличие на проблеми свързани с употребата на наркотици се пренесе на ниво учебно заведение, цялостната нагласа на анкетираните се потвърждава. Най-много от тях смятат, че наркотиците са проблем за училището им. Към групата на тези, които мислят обратното се присъединяват нови приблизително 4%, които не променят профила й, който наблюдавахме и в предходните два въпроса.

Голяма част от запитаните ученици смятат, че има умерен риск за здравето на хората, които пушат цигари от време на време. Следващ по големина е дялът на учениците, които не виждат риск за здравето на непостоянните пушачи. Сред тях най-много са в десети или единадесети клас. Други 15,2% от анкетираните са отбелязали, че дори от време на време, пушенето на цигари оказва негативно влияние върху здравето на пушачите. Преобладаващата част от посочилите този отговор са деветокласници.

В зависимост от количеството цигари, които хората пушат за ден, отношението на анкетираните се променя. Приблизително 60% смятат, че има голям риск за здравето на хората, които пушат по една и повече кутии цигари на ден. В тази група преобладават ученици от 11

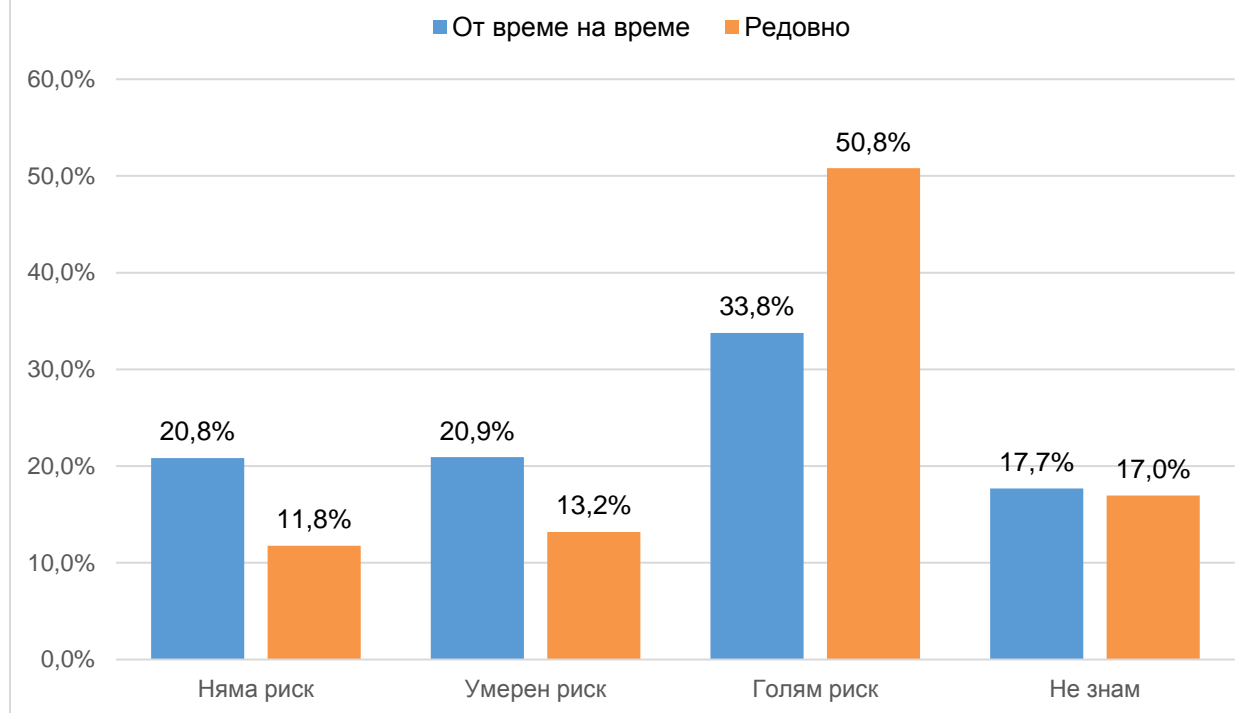
клас. Анкетираните, които са посочили, че виждат умерен риск са момичетата и момчетата от деветите класове. Тези, които не смятат, че има риск за здравето на хората, които пушат по една и повече кутии цигари на ден са най-малката група отговорили. Сред тях са предимно деца от десети клас, сред които повече са момчета.

Почти половината от запитаните ученици смятат, че има няма риск за здравето на хората, които пушат нарциле от време на време. Следващ по големина е делът на учениците, които са отбелязали, че има умерен риск за здравето на пушещите нарциле. Други 11,1% от анкетираните са отбелязали, че дори от време на време, пушенето на нарциле оказва негативно влияние върху здравето на хората. Преобладаващата част от посочилите този отговор са от деветите и десети класове, като по-голям е делът на момчетата.

В зависимост от честотата, с които хората пушат нарциле отношението на анкетираните отново се преразпределят. Приблизително 25% смятат, че има голям риск за здравето на хората, които пушат редовно нарциле. В тази група попадат най-голям процент от деветокласници, сред които повечето са момчета. Учениците, които са посочили, че виждат умерен риск отново са момичетата, но по-голямата част са в дванадесетите класове. Тези, които не смятат, че има риск за здравето на хората са предимно момчета в единадесети и дванадесети клас.

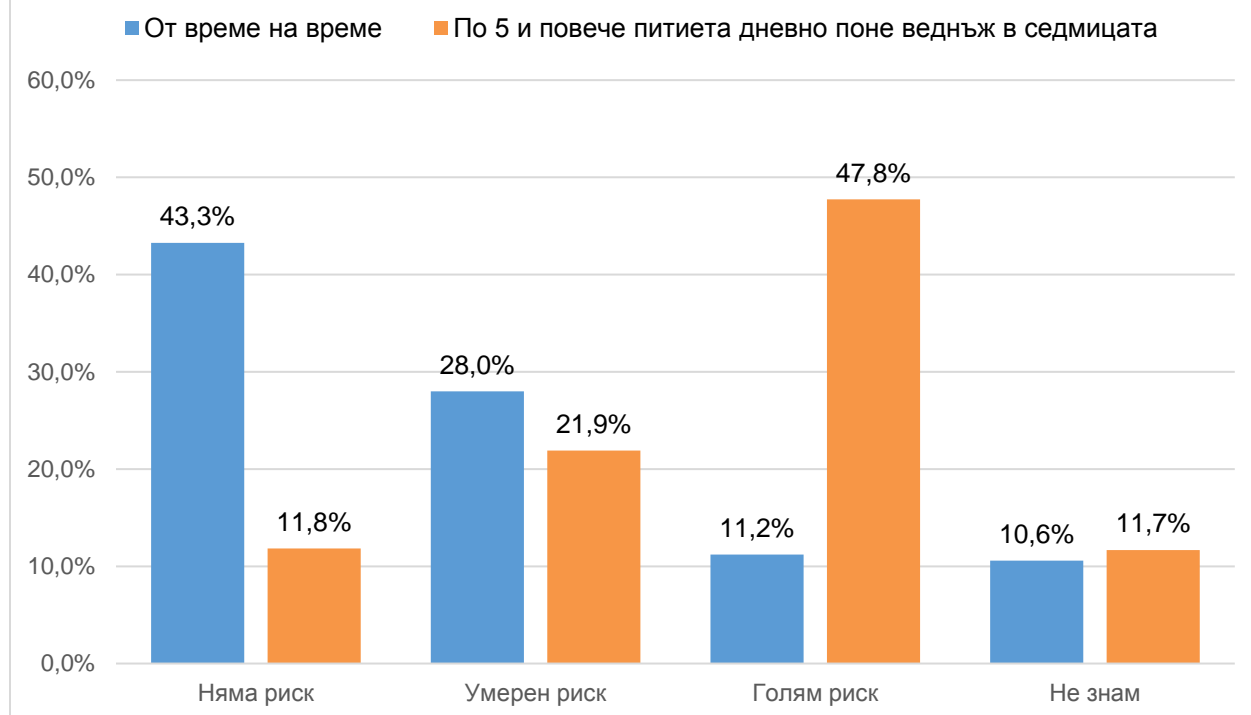
СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО ПУШАТ КАНАБИС

Голяма част от отговорилите ученици, споделят, че според тях има голям риск за здравето на хората, които пушат канабис от време на време. Това може условно да я наречем групата на момичетата от девети клас. Умерен риск има според 20,9% от анкетираните. Те са предимно момчета, които са в дванадесети клас. Други 20,8% от учениците са отбелязали, че пушенето на канабис не оказва негативно влияние върху здравето на хората.

Според 50,8% от учениците редовното пушене на канабис носи голям риск за здравето, на хората които го употребяват. За 13,2% рискът е умерен, докато за 11,8% няма риск, макар честотата на употребата да голяма. Далите последния отговор, са от десети, единадесети и дванадесети клас, като по-голямата част са момчета.

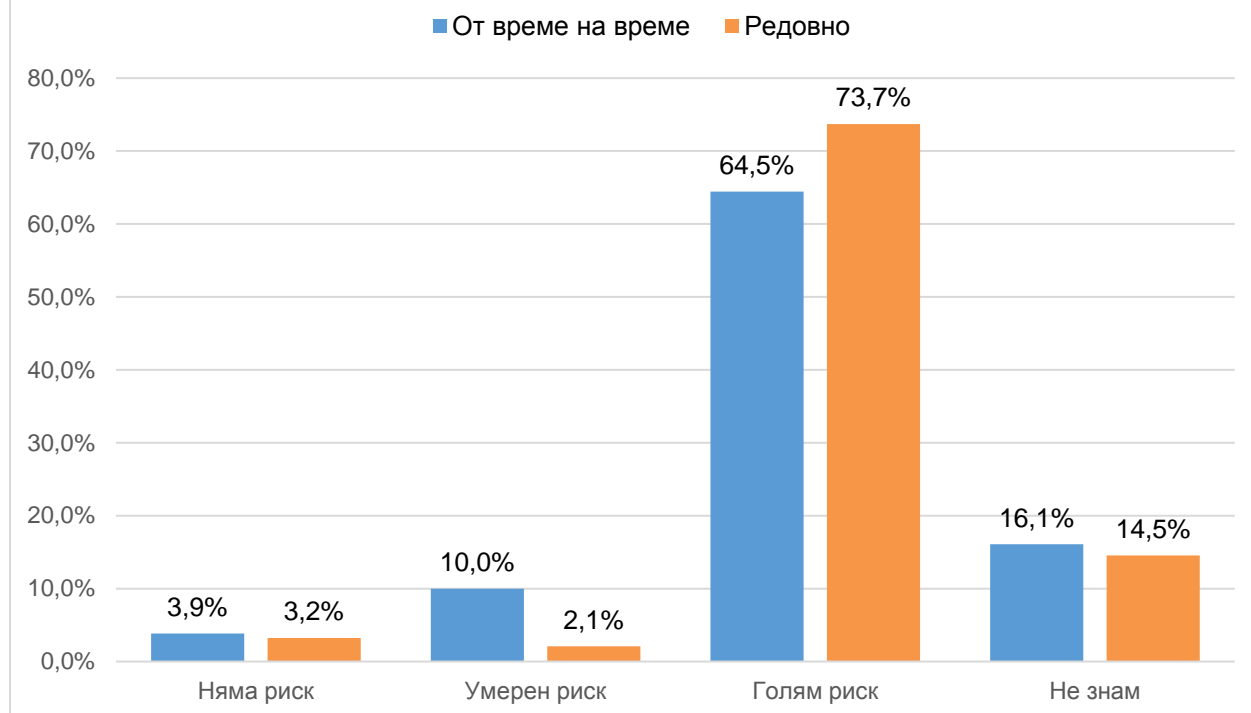
СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО ПИЯТ АЛКОХОЛ

Алкохолът е оценен като най-безопасното вещество, което не носи риск за здравето на хората, които пият от време на време. Следващ по големина е дялът на анкетираните, които смятат, че консумацията на алкохолни напитки, дори от време на време, носи умерен риск за здравето. За 11,2%, обаче, алкохолът носи голям риск за хората, дори когато не консумират постоянно. В последната група попадат повече момичета като по-голям дял са от деветите класове.

При посочване на по-голямо количество алкохол (5 и повече пъти дневно поне веднъж в седмицата) значително нараства дялът на учениците, които смятат, че това представлява голям риск за здравето (47,8%). 21,9% са учениците, които смятат, че по-честата употреба на алкохол има умерен риск за здравето, докато 11,8% са тези, които смятат, че няма риск за здравето на хората, които употребяват алкохол в такива количества (5 и повече пъти дневно поне веднъж в седмицата). В последната група от отговорили най-голям дял имат единадесетокласниците, които са избрали да отговорят по този начин.

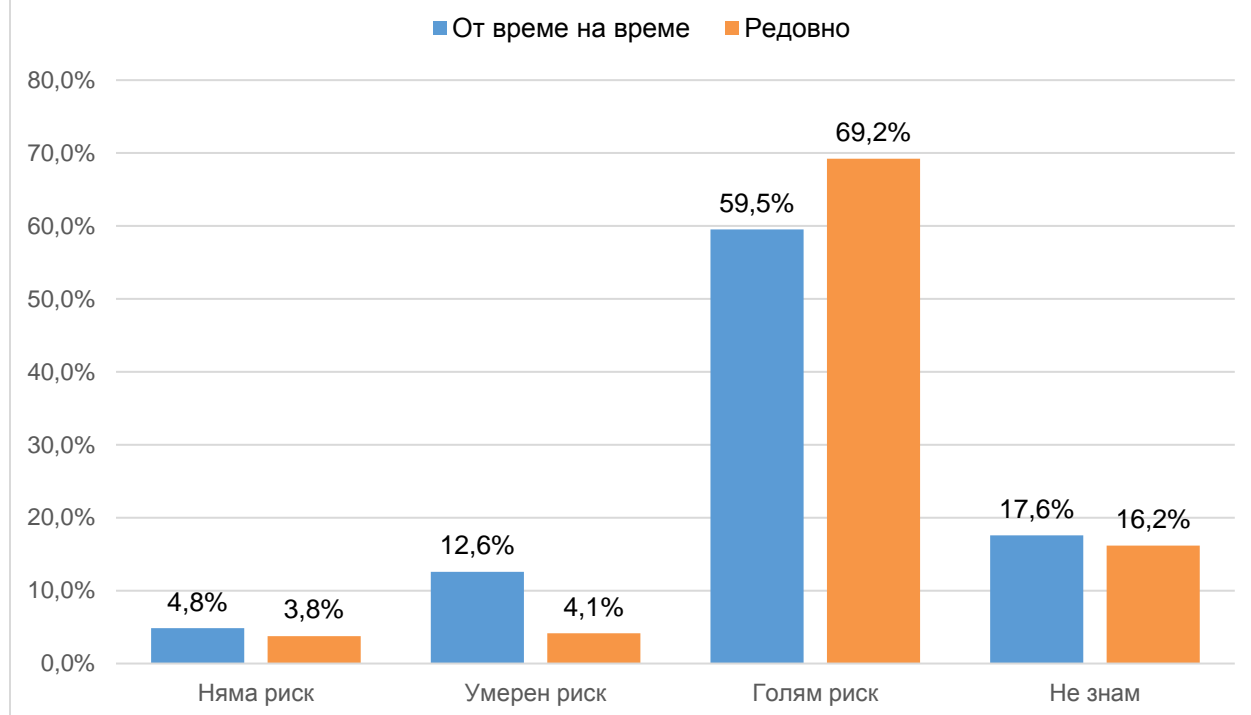
СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО УПОТРЕБЯВАТ ХЕРОИН

64,5% от учениците, участвали в изследването споделят, че според тях употребата на хероин от време на време крие голям риск за здравето. Много по-малки са процентните дялове на тези от тях, които смятат, че употребата на хероин представлява умерен или дори никакъв риск за здравето- процентните дялове са съответно 10% и 3,9%. По-голяма част от десетокласниците както и в по-голяма степен момчетата са посочили, че според тях употребата на хероин, дори от време на време не носи риск за здравето.

Когато става въпрос за редовна употреба на хероин, делът на учениците, които смятат, че това представлява голям риск за здравето нараства и достига 73,7%. Едва 3,2% от анкетираните посочват, че редовна употреба на това вещество не застрашава здравето, а 2,1% определят риска като умерен.

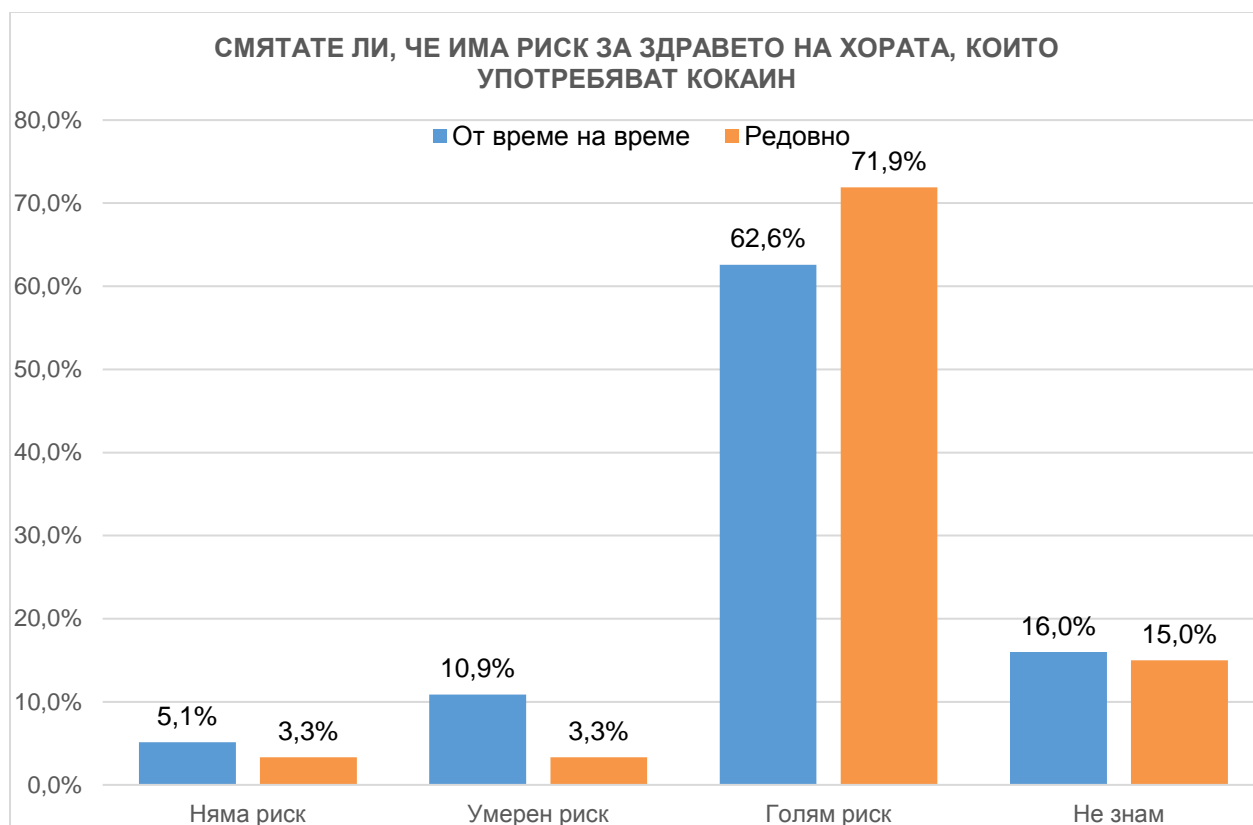
СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ИМА РИСК ЗА ЗДРАВЕТО НА ХОРАТА, КОИТО УПОТРЕБЯВАТ ЕКСТАЗИ

Над половината от анкетираните ученици, смятат, че употребата на екстази от време на време крие голям риск за здравето. От друга страна, 12,6% от тях смятат, че употребата от време на време представлява умерен риск. Най-малък остава дялът на анкетираните, според които няма риск за здравето на употребяващите екстази от време на време. Последните са по-често ученици от десети и дванадесети клас, като преобладават момчетата.

При въпрос за редовна употреба на екстази, 69,2% от учениците смятат, че това има голям риск за здравето. Според 4,1% от участвалите в изследването има умерен риск за здравето на хората, които употребяват екстази редовно. Процентният дял на тези, които смятат, че няма риск за здравето при редовна употреба на екстази остава под 4%. Сред последните попадат отново групата на ученици от десети и дванадесети клас, сред които преобладават момчетата.

Според 62,6% от анкетираните ученици има голям риск за здравето на хора, които употребяват кокаин макар и рядко. 10,9 % от анкетираните определят риска за здравето като умерен, а 5,1% споделят мнението, че няма риск за здравето на употребяващите кокаин.

Хората, за които няма риск от употребата на кокаин напълно съвпадат като профил с посочилите, че няма риск от употребата на екстази.

Делът на учениците, които определят риска от употреба на кокаин нараства, когато става въпрос за редовна употреба и достига 71,9%. Според 3,3% от участвалите в изследването рискът от редовната употреба на кокаин е оценен като умерен. Най-нисък остава процентът на тези, които смятат, че няма риск за здравето на хората, които редовно употребяват кокаин.

3.4. Информираност и нагласи относно употребата на психоактивни вещества

Следващите въпроси засягат степента на информираност на учениците и техните нагласи относно употребата на психоактивни вещества.

СПОРЕД ВАС КАКВА Е ПРИЧИНАТА ВРЪСТНИЦИТЕ ВИ ДА УПОТРЕБЯВАТ НАРКОТИЦИ?

Според преобладаващата част от учениците, трите открояващи се причини, поради които връстниците им употребяват наркотици са – „За удоволствие“, „За да бъдат приети от другите“ или от любопитство.

„За да изпитат удоволствие“ е една от причините, която са избрали ученици от всички класове, като сред тях най-много са дванадесетокласниците.

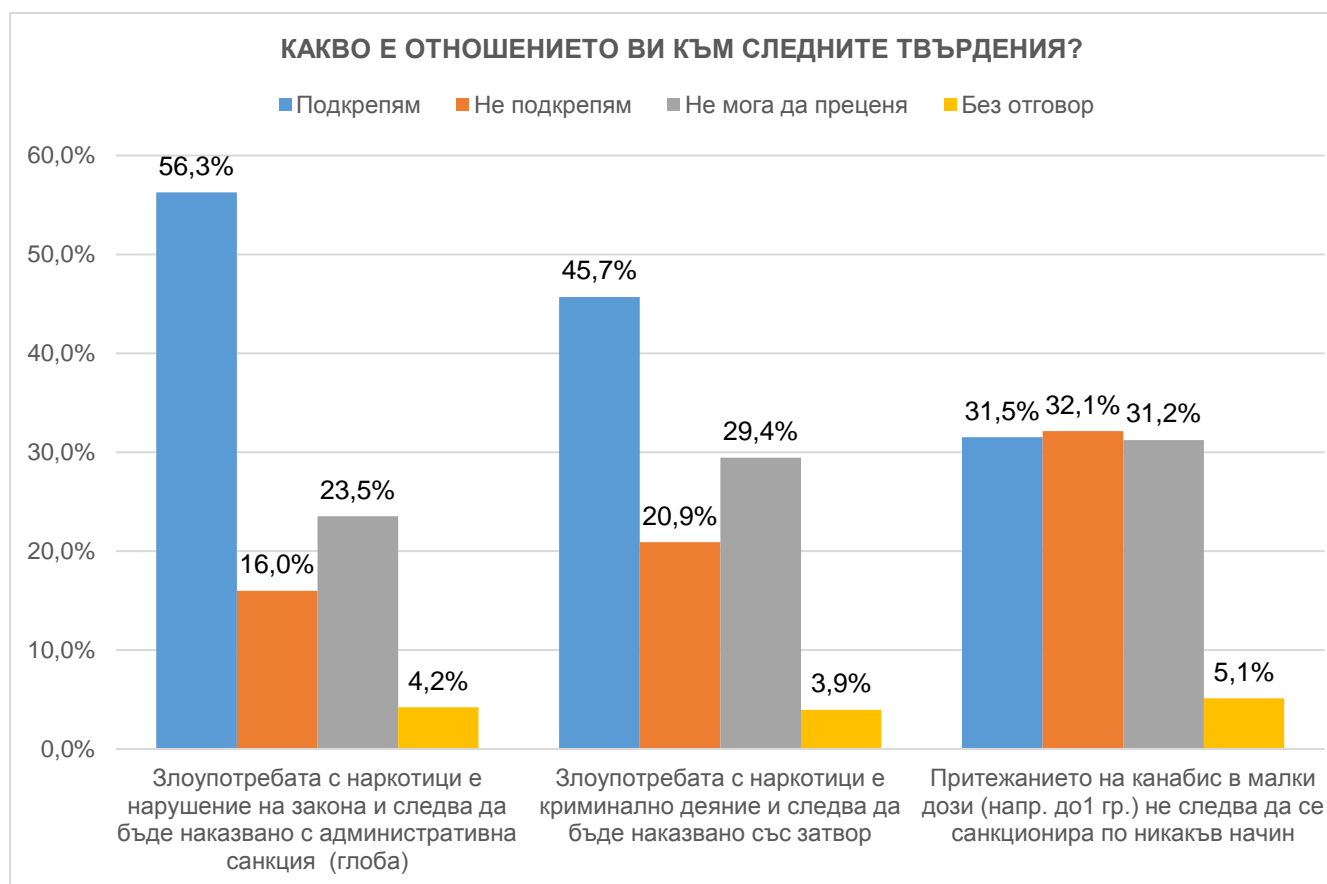
За да бъдат приети от другите или от любопитство отново са опции, които са избирани от често от ученици, като по-голяма е групата на деветокласниците.

Между 30% и 40% от анкетираните са посочили причините – „за да се почувстват като едни от тях“; „за да се откъснат от действителността“, „за да отстранят психологически стрес“ и „за да подтиснат собствени проблеми при общуването“.

Други причини като „защото човек или хора, които харесват употребяват наркотици“, „защото се чувстват самотни“ или от скука са посочени от средно 25,5% от анкетираните.

Под 20% е общият брой избрали други причини, като най-малък процент от ученици са посочили като причина за употребата на наркотици опциите „защото възрастните не харесват такава поведение“ и „просто защото са млади, а младите хора употребяват наркотици“.

Последните две опции са посочвани предимно от ученици, които през последната година са живели с друг възрастен човек, различен от родител.

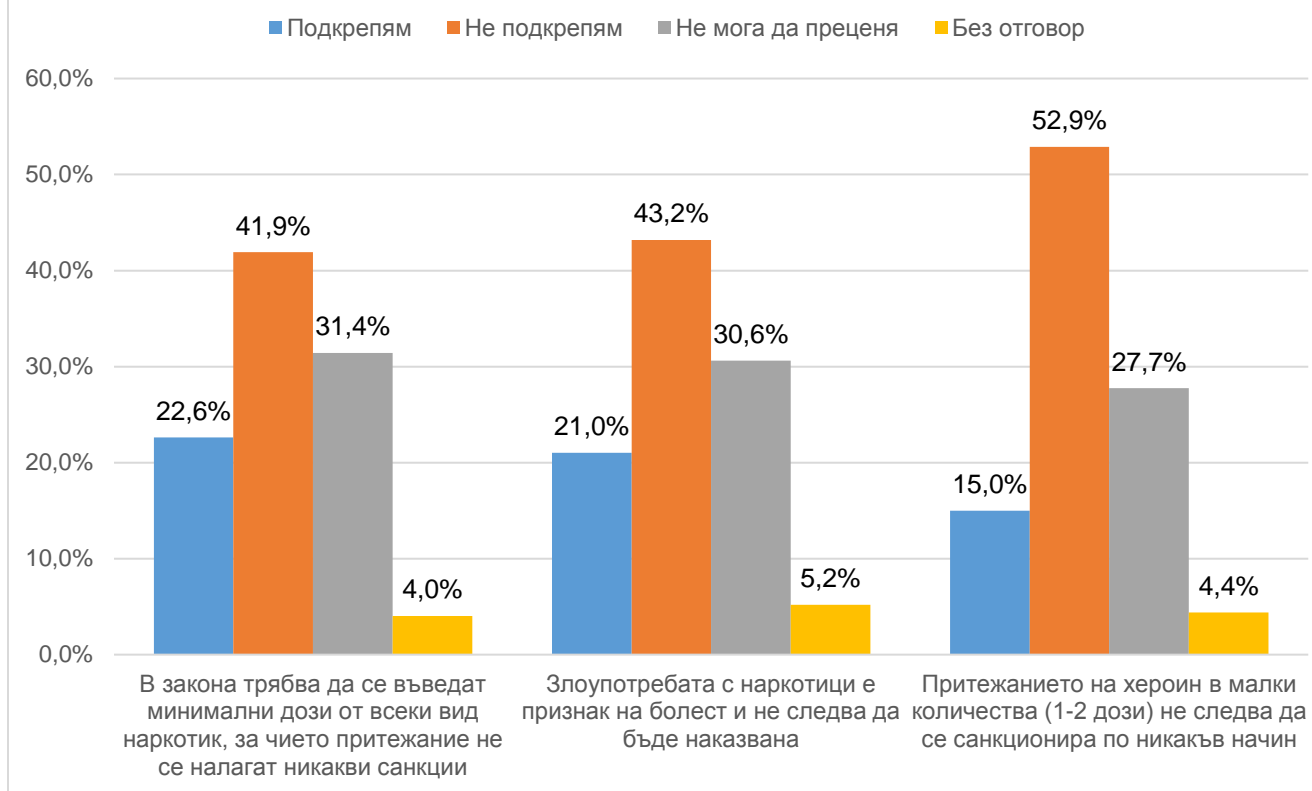

45,7% от анкетиранияте ученици подкрепят твърдението, че злоупотребата с наркотици е криминално деяние и следва да бъде наказано със затвор. Значително по-нисък е процентът на тези, които не подкрепят това твърдение.

56,3% от учениците смятат, че злоупотребата с наркотици е нарушение на закона и следва да бъде наказано с административна санкция (глоба). Делът на анкетиранияте, които не са съгласни с това твърдение е 16%. Едва 21% от участващите в изследването ученици подкрепят твърдението, че злоупотребата с наркотици е признак на болест и не следва да бъде наказвана, докато два пъти повече отговорили не са съгласни с него (43,2%).

Тези отговори показват, че по-голяма част от учениците приемат употребата на наркотици по-скоро като криминално деяние, а не като болест и съответно, че такъв тип деяние би трябвало да бъде наказано. По-толерантните ученици, според които употребата на наркотици не трябва да бъде санкционирана, са малка част от учениците в последните две години на гимназиалното си образование, сред които преобладават момичетата.

КАКВО Е ОТНОШЕНИЕТО ВИ КЪМ СЛЕДНИТЕ ТВЪРДЕНИЯ?

Напълно в този дух са мненията на 32,1% от учениците, които споделят, че не подкрепят твърдението, че притежанието на канабис в малки дози (например до 1 гр.) не следва да се санкционира по никакъв начин. Делът на подкрепящите твърдението е почти същия - 31,5%, а този на посочилите, че не мога да преценят е няколко пункта по-нисък – 31,2%.

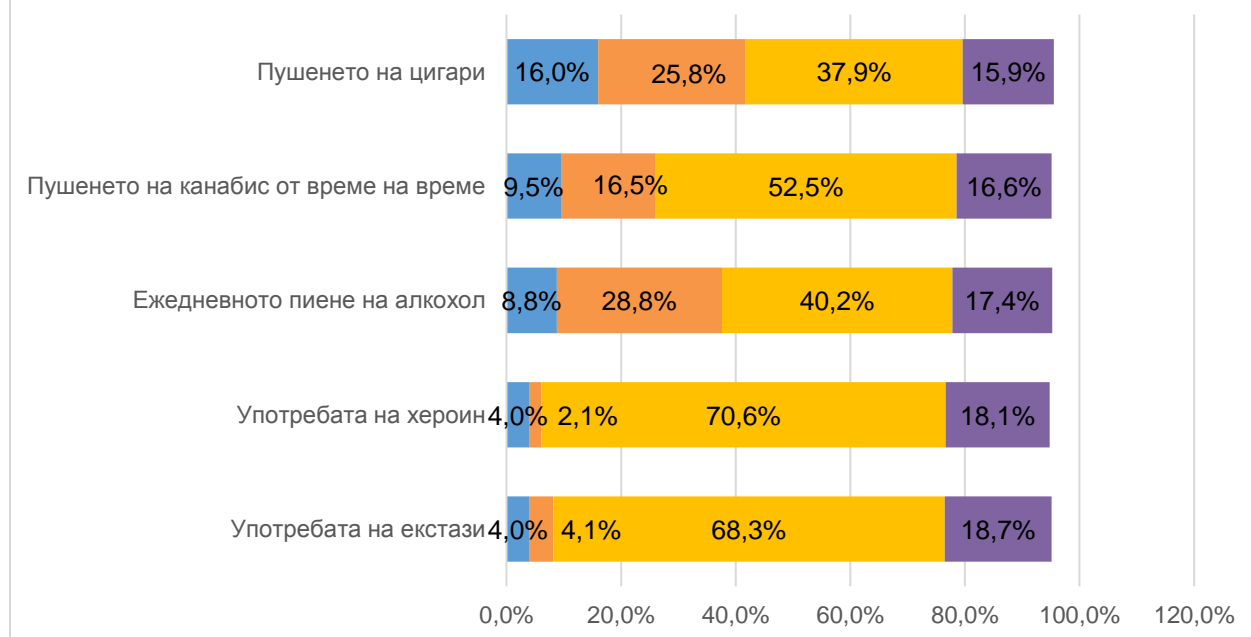
52,9% от анкетираните ученици посочват, че не подкрепят твърдението, че притежаването на героин в малки количества (1-2 дози) не следва да се санкционира по никакъв начин. Значително по-нисък е процентът (15%) на тези, които не подкрепят това твърдение.

На твърдението, че в закона трябва да се въведат минимални дози от всеки вид наркотик, за чието притежание не се налагат никакви санкции 41,9% от учениците посочват, че не са съгласни, докато процентът на подкрепящите твърдението е 22,6%.

Отговорите на тези твърдения показват, че голяма част от учениците не подкрепят употребата и легализирането на различни видове наркотични вещества.

КАКВО Е ОТНОШЕНИЕТО ВИ КЪМ

- Приемам независимо от количеството
- Приемам при ограничени количества
- Не приемам независимо от количеството
- Не мога да отговоря

Следващите няколко въпроса целят изследване на нагласите и отношението на учениците към някои конкретни наркотични вещества.

Анкетираните ученици изразяват своята нетолерантност към употребата на екстази, като 68,3% от тях споделят, че не приемат употребата му независимо от количествата. Значително по-малки са дяловете на тези, които приемат употребата му, като 4,1% от анкетираните приемат употребата на екстази при ограничени количества, а други 4% - приемат употребата независимо от количеството.

Групата на учениците, които приемат употребата на екстази, независимо от количествата се състои в своята по-голяма част от момчета, като най-малка подкрепа дават десетокласниците.

В сравнение с останалите споменати вещества във въпроса, употребата на хероин генерира най-висок дял на неодобрение, който достига 70,6%. Дяловете на приемащите употребата на хероин остават изключително ниски - 2,1% от анкетираните приемат употребата на хероин при ограничени количества, а 4% - приемат употребата независимо от количеството. Тук групата на подкрепящите употребата на хероина, независимо от количеството е съставена от представители и на двата пола, като по-голям е дялът на десетокласниците.

Когато става въпрос за употребата на канабис от време на време, делът на неодобряващите намалява в сравнение с този на хората, които не одобряват употребата на екстази и хероин, но остава висок - 52,5%. Делът на тези, които приемат употребата на канабис, но при ограничени количества е 16,5%, докато тези, които го приемат без значение от количеството достигат 9,5% . По-толерантни към употребата на канабис, независимо от количеството, са учениците в единадесети и дванадесети, в по-голяма степен подкрепа изразяват момчетата, а употребата, но в ограничени количества подкрепят повече момичетата.

Пушенето на цигари генерира най-малък дял на неодобрение в сравнение с употребата на другите вещества, посочени във въпроса. 37,9% от отговорилите посочват, че не приемат пушенето на цигари независимо от количеството. Тук е и най-високият дял на одобрение в сравнение с останалите вещества, а именно 16% приемат пушенето на цигари без значение от количеството, а 25,8% - при ограничени количества. Учениците, които най-малко одобряват тютюнопушенето, без значение какво е количеството, са от деветите класове.

40,2% от анкетираните ученици споделят, че не приемат ежедневното пиене на алкохол независимо от количеството. От друга страна, делът на тези, които приемат ежедневната употребата на алкохол, но при ограничени количества е 28,8%, а тези, които го приемат без значение от количеството достигат 8,8%. Най-голям дял от дванадесетокласниците са избрали да подкрепят употребата на алкохол, независимо от количеството. Сред тях повече са момчетата.

По отношение на мнението на родителите, преобладаващата част от учениците, участвали в изследването (68,9%) споделят, че родители им са отрицателно настроени към лицата, които употребяват наркотици. 6,3% от анкетираните посочват, че родителите им остават безразлични, докато друга част от тях (14,8%) посочват, че никога не са говорили с тях на тази тема. Най-малък остава дялът на учениците (4,4%), чиито родители имат толерантно отношение към употребяващите наркотици. Най-малко толерантни са родителите на деветокласниците, а най-безразлични тези на учениците в дванадесети клас. По-голямата част от анкетираните момчета са посочили, че не са имали разговор с родителите си във връзка с психоактивни вещества.

В края на изследването, се дава възможност на анкетираните ученици да реагират и да отбележат допълнителни проблеми, свързани с употребата на наркотици, алкохол и цигари от младите хора, най-голям дял споделят, че няма тема/проблем, който да не е обсъден в рамките

на вече зададените въпроси. По-голяма част от анкетираните отбелязват, че няма какво да споделят, защото не употребяват изброените вещества и не се интересуват от тях. Само малка част от интервюираните - 42 човека, са допълнили, че подкрепят приема на канабис, но само когато е предназначен за употреба с медицинска цел. Други 23 ученика са подчертали негативното си отношение към употребата на наркотици и са отбелязали, че те трябва да бъдат строго забранени. Последните са на мнение, че наркотиците, цигарите и алкохола са вредни за здравето на хората и въздържането от тяхната употреба може да направи живота на човек по-дълъг и пълноценен. Според тях трябва да се предприемат строги мерки от страна на държавните власти, по отношение на контрола и разпространеното на наркотици. Учениците предлагат това да стане с въвеждане на високи глоби за употребяващите забранените вещества, затвор или наказания като извършване на обществено полезни дейности, за тези, които употребяват в малки дози.

